

ZPRÁVA O SITUACI

V OBLASTI VNITŘNÍ
BEZPEČNOSTI A VEŘEJNÉHO
POŘÁDKU NA ÚZEMÍ ČESKÉ
REPUBLIKY V ROCE 2022

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

OBSAH

OBSAH.....	2
MANAŽERSKÉ SHRnutí	4
1. ÚVOD.....	4
2. ZHODNOCENÍ BEZPEČNOSTNÍ SITUACE	5
2.1. SHRnutí VÝVOJE V ČR	5
2.2. TRENDY V ZAHRANIČÍ A JEJICH VLIV NA VNITŘNÍ BEZPEČNOST ČR	6
2.3. ODHAD VÝVOJE PRO DALŠÍ ROK	7
2.4. URČENÍ HLAVNÍCH VÝZEV PRO ROK 2023	9
PŘÍLOHA 1 – AKTIVITY A TÉMATA V OBLASTI VNITŘNÍ BEZPEČNOSTI	11
3. LEGISLATIVNÍ AKTIVITY	11
4. NELEGISLATIVNÍ AKTIVITY.....	14
4.1. BEZPEČNOSTNÍ RADA STÁTU	14
4.2. FONDY EU V OBLASTI VNITŘNÍCH VĚCÍ	15
5. TÉMATA VNITŘNÍ BEZPEČNOSTI	16
5.1. ZAJIŠTĚNÍ VEŘEJNÉHO POŘÁDKU.....	16
5.2. MIGRACE A INTEGRACE CIZINCŮ.....	17
5.3. SPOLUPRÁCE NA ÚROVNI EU	20
5.4. DALŠÍ MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE	26
5.5. KYBERNETICKÁ BEZPEČNOST	28
5.6. ENERGETICKÁ BEZPEČNOST	31
5.7. EKONOMICKÁ BEZPEČNOST	33
5.8. KRIZOVÉ ŘÍZENÍ	33
5.9. POMOC OBĚTEM TRESTNÉ ČINNOSTI.....	36
5.10. VĚZEŇSTVÍ	37
5.11. OBECNÍ POLICIE	39
5.12. BEZPEČNOST SILNIČNÍHO PROVOZU	39
5.13. BEZPEČNOST CIVILNÍHO LETECTVÍ.....	40
5.14. DOHLED A DOZOR NAD ZBRANĚMI A BEZPEČNOSTNÍM MATERIÁLEM	41
6. SOUHRN ČINNOSTÍ JEDNOTLIVÝCH AKTÉRŮ	42
6.1. PREVENCE KRIMINALITY	43
6.2. BEZPEČNOSTNÍ VÝZKUM, VÝVOJ A INOVACE	46
6.3. ČINNOST PROBAČNÍ A MEDIAČNÍ SLUŽBY.....	48
6.4. AKTIVITY FINANČNÍHO ANALYTICKÉHO ÚŘADU.....	49
6.5. VÝZKUMNÁ ČINNOST IKSP.....	50
PŘÍLOHA 2 – VÝVOJ JEDNOTLIVÝCH DRUHŮ TRESTNÉ ČINNOSTI	52
7. STATISTIKA KRIMINALITY.....	52

7.1.	ZÁKLADNÍ ÚDAJE O KRIMINALITĚ V ROCE 2022	52
7.2.	ÚZEMNÍ ROZLOŽENÍ KRIMINALITY	54
7.3.	PACHATELÉ TRESTNÉ ČINNOSTI A JEJICH TRESTÁNÍ	55
7.4.	KRIMINALITA MLÁDEŽE	56
7.5.	PÁTRÁNÍ PO OSOBÁCH A VĚCECH	56
7.6.	MAJETKOVÁ KRIMINALITA.....	57
7.7.	NÁSILNÁ KRIMINALITA	58
7.8.	MRAVNOSTNÍ KRIMINALITA	59
7.9.	HOSPODÁŘSKÁ KRIMINALITA	60
7.10.	KYBERNETICKÁ KRIMINALITA.....	61
7.11.	DAŇOVÁ KRIMINALITA	62
7.12.	KRIMINALITA PÁCHANÁ NA ŽIVOTNÍM PROSTŘEDÍ	66
7.13.	TRESTNÁ ČINNOST PŘÍSLUŠNÍKŮ A ZAMĚSTNANCŮ BEZPEČNOSTNÍCH SBORŮ A VOJÁKŮ V ČINNÉ SLUŽBĚ.....	68
8.	BEZPEČNOSTNÍ HROZBY A VYBRANÉ DRUHY TRESTNÉ ČINNOSTI	70
8.1.	KORUPCE	70
8.2.	LEGALIZACE VÝNOSŮ Z TRESTNÉ ČINNOSTI.....	71
8.3.	HAZARD	72
8.4.	ORGANIZOVANÝ ZLOČIN.....	73
8.5.	NELEGÁLNÍ OBCHOD S DROGAMI	74
8.6.	NELEGÁLNÍ ZAMĚSTNÁVÁNÍ	77
8.7.	OBCHOD S LIDMI	78
8.8.	NELEGÁLNÍ OBCHOD SE ZBRANĚMI, VÝBUŠNINAMI, VOJENSKÝM MATERIÁLEM A ZBOŽÍM DVOJÍHO UŽITÍ	79
8.9.	PADĚLÁNÍ	80
8.10.	PORUŠOVÁNÍ PRÁV K DUŠEVNÍMU VLASTNICTVÍ	81
8.11.	TERORISMUS A SOUVISEJÍCÍ TÉMATA	82
8.12.	EXTREMISMUS.....	83
8.13.	HYBRIDNÍ PŮSOBENÍ.....	85
8.14.	BEZPEČNOSTNÍ ASPEKTY MIGRACE	87
9.	DATOVÁ PŘÍLOHA.....	91
9.1.	DALŠÍ ZDROJE INFORMACÍ	93
9.2.	ZKRATKY	97

MANAŽERSKÉ SHRNTÍ

Bezpečnostní situaci v České republice v roce 2022 ovlivnila ruská invaze na Ukrajinu. Mezi její hlavní přímé dopady patřil příchod velkého počtu válečných uprchlíků a nutnost se o ně adekvátním způsobem postarat. Bylo nutné opětovně vyhlásit nouzový stav a zajistit úpravu činností a navýšení kapacit v mnoha různých oblastech veřejných služeb. Nepřímé dopady invaze spočívaly v ovlivnění zásobování energetickými surovinami, zhoršení situace v oblasti kybernetické bezpečnosti, hybridnímu působení ze strany Ruské federace a také v akceleraci růstu cen. I přes tyto významné dopady je možné konstatovat, že **k zásadnímu zhoršení situace v oblasti vnitřní bezpečnosti v ČR zatím nedošlo**. Pandemie onemocnění covid-19 již bezpečnostní situaci v ČR podstatně neovlivnila.

Trestná činnost dle statistik Policie ČR ve srovnání s rokem 2021 vzrostla o téměř 19 procent, a vrátila se téměř na úroveň roku 2019, tedy před dopadem omezujících protiepidemických opatření. Důvodem je kromě konce omezujících opatření také zhoršení finanční situace některých obyvatel vlivem vysoké inflace. Nadále pokračoval trend přesunu trestné činnosti do kyberprostoru.

ČR úspěšně zvládla předsednictví v Radě EU v druhé polovině roku 2022 a při pořádaných akcích nedošlo k narušení veřejného pořádku. V závěru roku 2022 bylo nutné přistoupit ke znovuzavedení hraničních kontrol na hranicích se Slovenskem z důvodu nárůstu tranzitní nelegální migrace na západobalkánské trase.

V roce 2023 bude hlavní výzvou pro ČR v oblasti vnitřní bezpečnosti **adaptace a integrace válečných uprchlíků z Ukrajiny** a reakce na další bezpečnostní hrozby související s pokračující ruskou snahou destabilizovat evropskou bezpečnostní architekturu. Pozornost bude nutné věnovat také nežádoucím jevům spojeným s nárůstem kriminality.

1. ÚVOD

Zpráva o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku (dále také „Zpráva“) je tradiční dokument, který je Ministerstvem vnitra zpracováván již od roku 1993 za přispění velké řady partnerů – zejména bezpečnostních sborů, většiny ministerstev a dalších státních orgánů, které se zabývají otázkou vnitřní bezpečnosti.

Po zásadním přepracování struktury a obsahu Zprávy, ke kterému došlo u Zprávy za rok 2021, obsahuje letošní Zpráva pouze drobné úpravy směřující k dalšímu zestručnění Zprávy, většímu využití odkazů na další zdroje informací a vypuštění některých dílčích kapitol. Nově byla zařazena kapitola k problematice energetické bezpečnosti.

Zpráva obsahuje analýzu registrované kriminality na území ČR v roce 2022 v porovnání s rokem 2021 (meziroční změna je uvedena v závorkách, stejný formát je použit také u některých dalších údajů). Číselné údaje uvedené v textu vycházejí z oficiálních statistik a informačních systémů PČR.

Zprávy z předchozích let jsou dostupné na webových stránkách Ministerstva vnitra.¹

¹ <https://www.mvcr.cz/clanek/statistiky-kriminality-dokumenty.aspx>

2. ZHODNOCENÍ BEZPEČNOSTNÍ SITUACE

2.1. Shrnutí vývoje v ČR

Hlavní událostí s dopadem do oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku ČR v roce 2022 byla bezpochyby radikální změna bezpečnostní situace v Evropě, vyvolaná ruskou agresí proti Ukrajině. Dopady této agrese se objevují v mnoha oblastech vnitřní bezpečnosti. Hlavní výzvou bylo zvládnutí bezprecedentní uprchlické vlny, jejíž vrchol nastal v průběhu března a dubna 2022. V průběhu roku byl patrný pokles počtu přicházejících uprchlíků z Ukrajiny, který nicméně stále dosahoval počtu kolem 15 000 osob měsíčně. **Ke konci roku 2022 bylo v ČR vydáno celkem 473 216 dlouhodobých víz za účelem dočasné ochrany.**

Ke zvládnutí situace byl vládou vyhlášen nouzový stav, který trval od 4. března do 30. června 2022. Řešeno bylo primárně materiální zabezpečení uprchlíků z Ukrajiny a nastavení právního rámce jejich pobytu na území ČR. Byla zřízena **Krajská asistenční centra pro pomoc Ukrajině (dále také „KACPU“)**, a to ve všech 14 krajích. Vedle vyřízení žádostí o dočasnou ochranu tato centra zajišťovala rovněž poskytnutí návazné pomoci, tedy zajištění dočasného ubytování, evidenci ke zdravotnímu pojištění a vyřízení žádosti o humanitární dávku.

Pro ČR znamenal válečný konflikt v prostoru Evropy také nutnost řešení mnoha nových otázek týkajících se například míry podpory, kterou je možné uprchlíkům zajistit, nutnosti získat ve velmi krátkém čase masivní ubytovací kapacity a jejich udržení po skončení nouzového stavu. ČR aktivně jak diplomaticky, tak humanitární pomocí i dodávkami vojenského materiálu v souladu s postupem ostatních států NATO a EU zásadním způsobem Ukrajinu podporovala.

Ruská agrese proti Ukrajině vedla k prohloubení **polarizace společnosti i celkovému zhoršení ekonomické situace obyvatel, kteří se navíc musí vypořádat s dopady pandemie covid-19, energetickou krizí a vysokou inflací.** Znamenala také mnoho nových úkolů nejen pro české bezpečnostní sbory, ale i pro množství dalších institucí včetně úřadů práce, orgánů krizového řízení a školských a zdravotnických zařízení. Větší pozornost musela být věnována problematice dodržování mezinárodních sankcí a také oblasti strategických komodit a obchodu s vojenským materiálem.

Situace v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku zůstala i přes výše uvedené v roce 2022 stabilizovaná a nedošlo k závažnému narušení veřejného pořádku.

Z pohledu **vývoje kriminality** je pro rok 2022 charakteristický nárůst počtu registrovaných trestných činů o téměř 19 procent. Tento nárůst souvisí s úplným rozvolněním protiepidemických opatření a také poklesem životní úrovně obyvatelstva, způsobeným vysokou inflací. Počty trestných činů se přiblížily k úrovni z roku 2019. Nárůst kriminality byl zaznamenán plošně ve všech krajích.

Novou výzvou v této oblasti se stala otázka postihu válečných zločinů, zločinů proti lidskosti a proti míru, schvalování agrese a specifické formy trestné činnosti páchané vůči uprchlíkům z Ukrajiny. **V roce 2022 pokračoval sílící trend páchání trestné činnosti prostřednictvím internetu. Došlo rovněž k prudkému nárůstu kybernetické kriminality.** K tomuto trendu významně přispěla digitalizace společnosti a přesouvání různých činností běžného života do oblasti kyberprostoru v období pandemie covid-19, ale také neustálý rozvoj informačních technologií majících potenciál usnadnit páchání trestné činnosti za současné minimalizace rizika odhalení pachatelů.

ČR byla v druhé polovině roku 2022 předsedající zemí v Radě EU. Do zajištění bezpečnosti všech akcí spojených s **předsednictvím v Radě EU** bylo zapojeno několik tisíc policistů. K narušení bezpečnosti pořádaných akcí nedošlo.

Pandemie onemocnění covid-19 oproti předchozímu roku bezpečnostní situaci v ČR v roce 2022 významně neovlivnila. V důsledku rozšíření očkování a nástupu méně nebezpečných variant viru byla v průběhu roku 2022 postupně omezována všechna zavedená opatření. Patrný byl v této souvislosti přesun zaměření kvazi-médií od kritiky vládních opatření proti pandemii covid-19 ke kritice vládních opatření na podporu obrany Ukrajiny proti ruské invazi a ukrajinských uprchlíků v ČR.

Zásadní událost s přesahem do oblasti veřejného pořádku představoval v roce 2022 **požár v Národním parku České Švýcarsko**. Jednalo se o mimořádnou událost bezprecedentního rozsahu, kdy úspěšný zásah jednotek požární ochrany musel být podpořen efektivní spoluprací s PČR a také pomocí ze zahraničí.

V důsledku vysokého počtu zajištěných tranzitních nelegálních migrantů bylo přistoupeno od 29. září 2022 k **dočasnému znovuzavedení kontrol na státní hranici se Slovenskem, které trvalo až do 4. února 2023**. Díky tomuto opatření se podařilo zásadně snížit počet nelegálně vstupujících cizinců na území ČR a ke zhoršení bezpečnostní situace v důsledku nelegální migrace v ČR nedošlo.

Z hlediska úprav bezpečnostní architektury ČR je možné uvést vytvoření funkce poradce pro národní bezpečnost při Úřadu vlády ČR.

2.2. Trendy v zahraničí a jejich vliv na vnitřní bezpečnost ČR

V roce 2022 se řada států vymezovala proti mezinárodnímu řádu založenému na principech demokracie, právního státu a lidských práv. Příkladem této zhoršené mezinárodní situace je **ruská invaze na Ukrajinu** a činnost ruských vládních i jiných aktérů v oblasti propagandy a dezinformací. V kyberprostoru, který stále intenzivněji slouží k prosazování zahraničněpolitických zájmů států, dochází k úmyslnému podlamování kybernetické bezpečnosti ze strany státních či státem podporovaných aktérů opět s cílem destabilizovat fungování jiných zemí.

V souvislosti s ruskou invazí na Ukrajinu bylo možné sledovat jak výraznou **podporu Ukrajiny** ze strany většiny členských zemí EU, NATO a dalších demokratických zemí, tak také zapojení jiných režimů na straně Ruské federace. Toto zapojení bylo patrné jak na diplomatické úrovni formou veřejných prohlášení nebo hlasování v orgánech OSN, tak i zjevnou materiální či logistickou podporou ruské agrese. Výjimečnou roli hrálo Bělorusko, jehož území bylo využito jak pro přímý útok na území Ukrajiny, tak pro výcvik a logistické zázemí ruských vojsk. I přes mnohá prohlášení a spekulace se však ozbrojené síly Běloruska do konfliktu zatím přímo nezapojily. Dalším možným příkladem je Írán, dodávající Ruské federaci vojenské technologie, spekuluje se také o dodávkách munice ze Severní Korey. Ruský útok na Ukrajinu je také hlavní příčinou snahy Finska a Švédska vstoupit do NATO.

Zdrojem dalšího napětí, byť pro ČR z důvodu velké vzdálenosti o něco méně bezprostředního, byl zhoršující se vztah Číny a Tchaj-wanu, který eskaloval zejména během čínského vojenského cvičení v srpnu 2022. Toto napětí je nutné vnímat v kontextu trvajících čínských teritoriálních a dalších ambicí v celé oblasti a také dramatické proměny čínské politiky boje proti

onemocnění covid-19, kdy oproti původní nulové toleranci a rozsáhlým lockdownům došlo i vlivem stoupající nespokojenosti veřejnosti a souvisejícím protestům ke konci roku 2022 k výraznému uvolnění omezení.

Oproti původním očekáváním nedošlo prozatím k potvrzení obav z nárůstu počtu osob, které by v důsledku převzetí moci v Afghánistánu hnutím Talibán v srpnu 2021 nelegálně tranzitovaly přes ČR.

V zahraničí lze hledat většinu z příčin nárůstu nelegální tranzitní migrace přes území ČR, ke kterému došlo zejména v druhé polovině roku 2022. Vlivem konce opatření spojených s bojem proti pandemii onemocnění covid-19 došlo ke zjednodušení cestování na balkánské migrační trase. Díky vysoké inflaci v Turecku a také zmírnění turecké vstřícnosti vůči uprchlíkům ze Sýrie získali tito uprchlíci další motivaci pro cestu do zemí západní Evropy.

V průběhu roku docházelo v několika vlnách k opětovnému růstu napětí mezi Srbskem a Kosovem, zejména kvůli otázce registračních značek vozidel. Došlo k blokadě několika hraničních přechodů, nicméně tato eskalace dále nepokračovala a důsledky tedy pro situaci v ČR neměla.

Z dalších událostí v zahraničí, které by v případě eskalace mohly mít určité dopady do vnitřní bezpečnosti ČR, je možné zmínit také pokračující konflikt mezi Arménií a Ázerbájdžánem, protirežimní protesty v Íránu nebo zhoršující se situaci v oblasti Sahelu, která se projevila i stažením mise EU z Mali.

Je možné konstatovat, že v roce 2022 zejména v důsledku ruské války proti Ukrajině došlo k podstatnému zhoršení bezpečnostní situace ve světě.

V roce 2023 **pokračuje ruská agrese proti Ukrajině**. Dochází při něm ke značným ztrátám techniky i na životech u obou zapojených stran. Jeho další vývoj bude určující pro bezpečnostní situaci v Evropě. Vojenské ztráty ruské armády nikterak nesnižují hrozbu nevojenského působení na ČR.

2.3. Odhad vývoje pro další rok

Pokračující ruská agrese nejen proti **Ukrajině** bude v roce 2023 negativně ovlivňovat situaci na území ČR. Pokud se situace na bojišti radikálně nezmění v neprospěch Ukrajiny, lze předpokládat, že tyto dopady nebudou výrazně negativní. Předpokládá se postupný příchod dalších uprchlíků z Ukrajiny a pro část z nich bude v rámci konceptu dočasné ochrany nutné zajistit ubytování. Nicméně současný systém vybudovaný pro přijetí uprchlíků je dostatečně robustní a měl by být schopen tyto příchozí zabezpečit.

Vzhledem k tomu, že dle dostupných informací nejsou uprchlíci z Ukrajiny častými pachateli trestné činnosti na území ČR, ani jejími častými oběťmi, **nepředpokládá se v důsledku jejich pokračujícího příchodu podstatné zhoršení vývoje kriminality**. Ruská agrese proti Ukrajině v sobě nese i **riziko další eskalace**, včetně zapojení dalších států (např. Běloruska), či rozšíření bojů do dalších zemí (např. Moldavska) nebo využití zbraní hromadného ničení. Analýza všech možných scénářů vývoje tohoto konfliktu přesahuje rozsah této Zprávy.

Souvisejícím tématem, které může rozdělovat veřejnost a vést k nárůstu radikalizace, bude i nadále míra podpory poskytované ze strany státu ukrajinským uprchlíkům a také přímo Ukrajině, zejména v kontextu výrazné inflace a zhoršující se ekonomické situace některých

skupin obyvatelstva. Lze očekávat, že kvazi-mediální ekosystém² bude tato témata zdůrazňovat.

Pokračovat budou také snahy o **obcházení mezinárodních sankcí a kontrol vývozu** zavedených v důsledku ruského útoku na Ukrajinu. Hrozí také snahy o umístování toxického kapitálu na území ČR, případně využití ČR jako místa, kudy toxický kapitál vstupuje do mezinárodního finančního systému. Důležitým tématem bude v roce 2023 v této souvislosti také energetická bezpečnost a bezpečnost dodavatelských řetězců u klíčových komodit. Pokračování války na Ukrajině bude mít také negativní vliv na fungování vládních programů ekonomické migrace.

Vývoj **tranzitní nelegální migrace** na území ČR se bude zásadně odvíjet od migrační situace na západobalkánské trase, od účinnosti opatření přijatých ve státech ležících na této migrační trase, ve státech zatížených nelegálně příchozími a dále tranzitujícími migranty ze západobalkánské trasy (Maďarsko, Rakousko a Slovensko), jakož i od rozhodnutí představitelů ČR o případném dočasném znovuzavedených kontrol na vnitřních hranicích se sousedními státy. Oproti nízkým počtům záchytů v zimních měsících je možné očekávat opětovný nárůst počtu tranzitujících osob v důsledku zlepšujícího se počasí v letních měsících.

Nepředpokládáme, že by vývoj bezpečnostní situace v ČR v roce 2023 výrazně ovlivnila pandemie onemocnění covid-19.

V souvislosti s **vývojem kriminality** lze předpokládat, že registrovaná kriminalita bude nadále stoupat u většiny druhů kriminality do stavu odpovídajícímu roku 2019. Lze rovněž očekávat vyšší výskyt trestných činů ve spojitosti s růstem cen, zejména pak v oblasti majetkové trestné činnosti osob, jejichž ekonomická situace se podstatně zhoršila. Zvýšení hranice škody nikoli nepatrné stanovené pro účely trestního zákoníku v roce 2020 na 10 000 Kč mělo za následek pokles registrované trestné činnosti. Nyní dochází kvůli zvýšení cenové hladiny ke zvýšení pravděpodobnosti, že sociálně-patologické jevy, které by byly dříve pouze přestupky, budou častěji klasifikovány jako trestné činy, a to bude jedním z dalších faktorů růstu registrované kriminality. Pokračovat bude také páchaní zločinů, jež v minulosti nebyly pro ČR relevantní (válečných, proti míru a proti lidskosti), jakkoli k jejich páchaní dochází mimo území ČR, nebo se vyskytovaly v menší míře (např. trestné činy z nenávisti). Bude docházet k nárůstu počtu vězněných osob, což je logický důsledek vyšší míry trestné činnosti v roce 2022.

Kriminalita páchaná v kyberprostoru bude mít pravděpodobně vyšší podíl na celkové kriminalitě, než v roce 2022. Na vzestupu bude fenomén zločin jako služba, kdy skupiny profesionálních pachatelů mohou dodávat specializované služby jiným kriminálním organizacím nebo odběratelům mimo kriminální prostředí – typicky jde o padělání, softwarové nástroje a kyberútoky, nelegální komodity apod. Rozvoj technologií a dostupnost šifrování umožňuje vyšší míru anonymity a tím zvýší dostupnost kriminálních služeb širšímu okruhu odběratelů. V oblasti **organizovaného zločinu** je očekáván nárůst počtu činů páchaných osobami z postsovětských zemí. Predikce souvisí jednak s výchozími podmínkami na území ČR, kdy oblast nelegálního zaměstnávání ovládají zejména osoby ukrajinské, slovenské a ruské státní příslušnosti, jednak s pozorovaným trendem začleňování uprchlíků z Ukrajiny do systému nelegálního zaměstnávání. Opětovně se budou objevovat klasická Ponziova schémata investičních podvodů, spočívající ve vylákání finančních prostředků se slibem jejich

² Kvazi-mediálním ekosystémem jsou myšleny jednak kvazi-mediální weby a jednak tematické účty na digitálních platformách, které šíří kvazi-mediální narativy. Kvazi-mediální weby jsou vedle absence dodržování základních žurnalistických zásad charakterizovány zejména „narativizací“ obsahu, kdy je určitým tématům přidáván jednotný hodnotící rozměr jejich hrubě nevyváženou a jednostrannou medializací.

zhodnocení. Investiční činnost v nich bude pouze simulována a dojde nevyhnutelně k jejich zcizení.

Trvající podpora Ukrajiny ze strany ČR také do určité míry zvyšuje riziko odvetných kybernetických útoků ruských státních či nestátních aktérů. V oblasti **kybernetické bezpečnosti** lze dále očekávat rozšiřující se spektrum a sofistikovanost útoků i útočníků, přičemž míra zabezpečení potenciálních cílů je obecně stále nedostatečná.

Po skončení či zásadním utlumení konfliktu na Ukrajině lze s určitou pravděpodobností předpokládat zhoršení bezpečnostní situace v Evropě způsobené přesunem pachatelů závažné trestné činnosti, kteří nyní bojují v řadách polovojenských skupin, do evropských zemí. Dále pak lze očekávat problémy spojené s přesunem vojenského materiálu a zbraní zpět do ČR a Evropy, často jako nástroje organizovaného zločinu.

2.4. Určení hlavních výzev pro rok 2023

V kontextu pokračujícího konfliktu na Ukrajině patří mezi související výzvy udržení dostatečné úrovně podpory pro adaptaci a integraci uprchlíků z Ukrajiny a s tím předcházení možným negativním jevům spojeným s příchodem takto vysokého počtu osob na území ČR při respektování dalších důležitých bezpečnostních zájmů ČR.

V souvislosti s válečným konfliktem na Ukrajině a navazující energetickou, resp. ekonomickou krizí je z pohledu vnitřní bezpečnosti nutné věnovat velkou pozornost řešení problému možného **propadu větší části obyvatelstva do příjmové chudoby**. Tato skutečnost může mít za následek zvýšení sociálně motivované kriminality a nárůst extremistických postojů. Anti-systémová hnutí a kvazi-mediální ekosystém budou mít ambice využít tohoto potenciálu pro další podryvání společenské soudržnosti a podkopávání demokracie.

V ČR se dlouhodobě nedaří dostatečně **provázat trestní a sociální politiku**. Kriminologické výzkumy ukazují, že účinná trestní politika se nesmí omezovat na oblast trestání, neboť efekt uložených sankcí je zpravidla výrazně menší než vliv různých faktorů působících v přirozeném sociálním prostředí pachatele. Chceme-li proto usilovat o omezování kriminality nebo o snížení recidivy, je nezbytně nutné realizovat opatření v oblasti širší sociální politiky. I dopad pandemie covid-19 byl závažnější pro osoby z rizikových a již dříve problémových skupin a prostředí.

V oblasti kybernetické bezpečnosti je aktuální **ochrana kritické informační infrastruktury, významných informačních systémů a poskytovatelů základních služeb před hrozbami** zvenku i zevnitř (může se jednat např. o neopatrného či neproškoleného zaměstnance). Úspěšný kybernetický útok může mít dopady i do fyzického světa a způsobit značné škody. Proto je nutné vyvíjet kontinuální úsilí v navyšování zabezpečení a odolnosti zejména subjektů spadajících pod zákon č. 181/2014 Sb., o kybernetické bezpečnosti a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZKB“), které jsou z pohledu státu těmi nejdůležitějšími. Zároveň je třeba věnovat pozornost výzvám spojeným s dodavatelskými řetězci jako celkem a usilovat o jejich diverzifikaci. Na tyto řetězce mohou cílit útočníci a jejich narušení zneužít jako destabilizačního prvku pro chod státu.

V průběhu roku 2022 došlo k poklesu podílu obsazených systemizovaných míst příslušníků a zaměstnanců několika bezpečnostních sborů, u PČR klesla obsazenost služebních míst k 1. 1. 2023 k 85 procentům. I přes náborové kampaně, zvyšování platových tarifů a aktivní snahu zasažených subjektů se nedaří personální situaci ustálit. Stabilizace personální situace

bezpečnostních sborů tak bude vyžadovat pozornost politické reprezentace. Obecně otázka financování činnosti bezpečnostních sborů a orgánů činných v trestním řízení v období, kdy je avizováno omezování výdajů, musí být řešena citlivě, aby nedošlo ke zhoršení schopnosti těchto složek plnit úkoly spojené se zajišťováním vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku na území ČR.

Za akutní lze označit také situaci v oblasti **soudních znalců**. Dochází k podstatnému úbytku soudních znalců ve všech oblastech, především v odvětví psychiatrie, psychologie, se zvláštním zaměřením na mladistvé a děti mladší 15 let, popř. i v dalších oborech a odvětvích, kde je vyšší průměrný věk znalců. Lhůty k vypracování znaleckých posudků jsou v řádu mnoha měsíců a neúměrně se tak prodlužují lhůty k prověřování a vyšetřování trestné činnosti, včetně vazebních lhůt.

Z hlediska budoucí bezpečnostní situace představuje výzvu zkušenost českých občanů-civilistů s **bojovými akcemi na Ukrajině**, což se může negativně projevit ve zvýšené hrozbě násilných projevů při prosazování zájmů extremisticky orientovaných skupin v ČR.

Stále není uspokojivě vyřešena otázka bezhotovostního **pohybu finančních prostředků přes ČR z neznámých zdrojů**, u kterých existuje podezření, že pochází z nelegálních zdrojů a chybí u nich jednoznačný důkaz o konkrétní trestné činnosti. Vzhledem k tomu, že se často jedná o finanční prostředky z Ruské federace, je její uspokojivé řešení nyní ještě důležitější.

Pokračující výzvou je také stále i pouhý návrat k běžnému fungování institucí zajišťujících vnitřní bezpečnost v ČR, neboť mnoho z těchto institucí v letech 2020 až 2022 **fungovalo v důsledku nových a nepředvídaných krizových situací v podstatě nepřetržitě v krizovém režimu** a řešilo primární akutní operativní a nepředvídatelné nové úkoly na úkor své běžné činnosti. Nutně tak **docházelo k odsouvání dlouhodobějších a koncepčních úkolů**, které ale neztratily nic na své důležitosti. Návrat k zavedeným postupům, běžným lhůtám a termínům a také důkladným připomínkovým řízením a dalším běžným procesům zůstává nutnou podmínkou pro trvalou udržitelnost bezpečnostního systému ČR.

Podstatným a trvajícím úkolem pro rok 2023 je také dokončení revize krizové legislativy se zapojením poznatků z posledních krizových situací.

PŘÍLOHA 1 – AKTIVITY A TÉMATA V OBLASTI VNITŘNÍ BEZPEČNOSTI

3. LEGISLATIVNÍ AKTIVITY

Tato kapitola představuje přehled hlavních legislativních aktivit v oblasti vnitřní bezpečnosti za rok 2022 a stručný nástin plánu na rok 2023 v průřezových oblastech. Další aktivity jsou uvedeny v jednotlivých kapitolách zabývajících se konkrétními tématy.

Trestní právo

Zákonem č. 130/2022 Sb., kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů a o změně některých zákonů (zákon o obětech trestných činů), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, byl český právní řád adaptován na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/816 a související směrnici Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/884, kterými se zřizuje **centralizovaný systém pro identifikaci členských států, jež mají informace o odsouzení státních příslušníků třetích zemí a osob bez státní příslušnosti (ECRIS-TCN)**. Rovněž došlo k promítnutí pravidel o výměně informací z Rejstříku trestů mezi členskými státy a Spojeným královstvím Velké Británie a Severního Irska obsažených v dohodě o brexitu. Tento nový evropský informační systém představuje mechanismus, jak zajistit efektivní výměnu informací o odsouzení osob, které nejsou občany žádného členského státu EU, a je tak důležitým krokem k posílení vnitřní bezpečnosti EU, zefektivnění kontroly vnějších hranic a prevenci nelegální migrace.

Dále byly tímto zákonem implementovány požadavky směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/713 ze dne 17. dubna 2019 o potírání podvodů v oblasti bezhotovostních platebních prostředků a jejich padělání. V návaznosti na tuto směrnici došlo ke změně příslušných skutkových podstat trestných činů obsažených ve zvláštní části trestního zákoníku, které **nově poskytují trestněprávní ochranu rovněž platebním prostředkům, které umožňují převod virtuálních aktiv**. Dále byl zakotven katalog práv poškozených právnických osob zaměřený zejména na poskytování určitých informací v souvislosti s trestným činem proti nim spáchaným a zavedeno speciální poradenství, které by mělo být poskytováno obětem trestného činu spáchaného na základě krádeže identity.

Došlo také k **zakotvení trestního postihu účasti na nestátní ozbrojené skupině zaměřené na působení v ozbrojeném konfliktu**.

Zákon č. 240/2022 Sb., kterým se mění zákon č. 69/2006 Sb., o provádění mezinárodních sankcí, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, novelizoval trestní zákoník a rozšířil dosah skutkové podstaty trestného činu porušení mezinárodních sankcí (§ 410 TZ), kdy napříště má být trestné i porušení příkazů, zákazů nebo omezení stanovených podle zákona o omezujících opatřeních proti některým závažným jednáním uplatňovaných v mezinárodních vztazích, dojde-li k tomu ve větším rozsahu.

Oblast zbraní a munice

Koncem roku 2022 byl vládě předložen **návrh zákona o zbraních a střelivu**. Koncepční základy nové právní úpravy na úseku nakládání se střelnými zbraněmi v civilní sféře položila Analýza legislativního řešení dopadů revidované směrnice o zbraních. Dosud se tato jen částečně promítla do zákona č. 13/2021 Sb., kterým byl novelizován dosavadní zákon o zbraních, a do zákona č. 14/2021 Sb., o nakládání se zbraněmi v některých případech ovlivňujících vnitřní pořádek nebo bezpečnost ČR.

Nový zákon o zbraních a střelivu celkově **modernizuje právní rámec nakládání se zbraněmi, a to jak z právního, tak i technického hlediska**, ruší fyzické doklady, výrazně zjednodušuje strukturu zbrojních oprávnění (doposud „zbrojních průkazů“) a zbrojních licencí, posiluje jednoznačnost kategorizace zbraní a střeliva, a to zavedením veřejného „číselníku zbraní“ v rámci centrálního registru zbraní, zavádí „mezikategorii“ zbraní (PO), reguluje dosud neregulované výrobky (např. polotovary hlavních částí zbraní, součásti zbraní umožňující samočinnou střelbu), podporuje flexibilnější komunikaci se správními orgány (elektronická komunikace s využitím zaručené identity) a další. Nový zákon o zbraních a střelivu **důsledně dbá na zachování práv legálních držitelů zbraní, nepřináší celkově zpřísnění a zachovává stávající vysokou úroveň tuzemské právní úpravy v oblasti zbraní**.

Nový zákon o zbraních a střelivu byl vládě předložen spolu s novým samostatným **zákonem o municí**; rovněž na základě Plánu legislativních prací vlády na zbývající část roku 2022. Zákon o municí není, na rozdíl od nového zákona o zbraních a střelivu, implementačním předpisem práva Evropské unie. Zákon o municí celkově **modernizuje právní rámec nakládání s touto komoditou v civilní sféře, a to jak z právního, tak i technického hlediska**, přitom ale jednoznačně vychází z osvědčených institutů. Zákon o municí zachovává vysoký standard a místy zpřísňuje podmínky pro získání oprávnění pro nakládání s municí (i na základě zkušeností s pravidly zavedenými po Vrběticích), lépe vymezuje specifické požadavky na zabezpečení munice a její přepravu, dbá na vysokou úroveň prevence zneužití munice a předcházení mimořádným událostem, odstraňuje většinu neúčelné administrativy (mimo jiné ruší fyzické doklady), rozšiřuje pravidla pro specifické způsoby nakládání s municí.

V průběhu roku 2023 bude vládě předložen doprovodný změnový zákon. Nabytí účinnosti zákona o zbraních a střelivu a zákona o municí je předpokládáno současně, a to k **1. lednu 2026**. V průběhu příslušné legisvakanční lhůty bude nezbytné přijmout příslušnou podzákonnou prováděcí legislativu.

Oblast azylu a migrace

Dne 14. listopadu 2022 byl vládě předložen návrh zákona, kterým se mění zákon č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

Navrhované změny v zákoně o azylu lze rozdělit na následující tematické okruhy:

- zpřesnění stávajících institutů, kde je cílem odstranit nebo minimalizovat zjištěné praktické a interpretační problémy;
- zpřesnění a doplnění již transponovaných směrnic unijního azylového práva;
- změny cílící na větší efektivitu řízení o mezinárodní ochraně, a to včetně navazujícího soudního přezkumu krajskými soudy a Nejvyšším správním soudem;

- nově zaváděný institut „řízení v případě zvláštní situace“, jehož zavedení je předkládáno vládě ČR k rozhodnutí;
- změny týkající se přijímacích podmínek žadatelů o udělení mezinárodní ochrany a zavedení možnosti podílet se na zlepšování prostředí v azylovém zařízení i mimo něj, a to formou činnosti za úplatu formou tzv. zvýšeného kapesného

Hlavní změnou v zákoně o pobytu cizinců je transpozice nové **směrnice EU o modrých kartách** (směrnice 2021/1883 o podmínkách pro vstup a pobyt státních příslušníků ze třetích zemí za účelem výkonu zaměstnání vyžadujícího vysokou kvalifikaci). Změny se dotýkají například **rychlejších postupů, pružnějších kritérií pro přijímání a v neposlední řadě také rozsáhlejších práv držitelů modré karty**, včetně snadnější mobility uvnitř EU.

Změny v zákoně o pobytu cizinců se rovněž týkají tzv. **schengenských evaluací**, kterými ČR prošla v roce 2019. Rovněž je navrhováno **zpřesnění ustanovení týkajících se řízení o osobách bez státní příslušnosti**.

Současně byla do návrhu jako výsledek meziresortního připomínkového řízení doplněna také úprava a) **restriktivního zákoníku**, aby ochrana před nelegální migrací nebyla poskytována pouze ve vztahu k České republice, ale aby restriktivní zákoník pokrýval i nelegální migraci na území jiných členských států Evropské unie a států schengenského prostoru, a aby došlo ke zpřísnění postihu při vystavení více migrantům nelidskému nebo ponižujícímu zacházení, b) **účasti občanů třetích zemí s povolením k dlouhodobému pobytu v systému veřejného zdravotního pojištění až do jejich zletilosti** (úprava zákonů č. 592/1992 Sb. a č. 48/1997 Sb.).

Lex Ukrajina

ČR reagovala na příliv vysokého počtu osob, které opustily Ukrajinu v důsledku invaze vojsk Ruské federace a války na Ukrajině i novou právní úpravou, která zejména implementovala Prováděcí rozhodnutí Rady (EU) 2022/382 ze dne 4. března 2022, kterým se stanoví, že nastal případ hromadného přílivu vysídlených osob z Ukrajiny ve smyslu článku 5 směrnice 2001/55/ES, a kterým se zavádí jejich dočasná ochrana. Jedná se o tzv. lex Ukrajina, tedy zákon č. 65/2022 Sb., ve znění pozdějších předpisů. **Tato právní úprava zejména upravuje osobní rozsah poskytované dočasné ochrany a také postupy pro udělování této formy ochrany.** Návrh zákona byl na základě aktuální potřeby dále v průběhu roku novelizován. V prvních dnech roku 2023 pak vešla v účinnost novela zákona č. 65/2022 Sb., která upravuje zejména **postup pro prodloužení dočasné ochrany o další jeden rok**. Je třeba zdůraznit, že další legislativní aktivity týkající se ukrajinských uprchlíků byly realizovány v gesci relevantních ministerstev (zejména Ministerstva práce a sociálních věcí a Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy).

Další legislativní aktivity

MV předložilo návrh **zákona proti šíření teroristického obsahu online**, který reaguje na přijetí nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/784 ze dne 29. dubna 2021 o potírání šíření teroristického obsahu online. Jakkoli není zasažení českého online prostředí teroristickým obsahem (návody na útoky výbušninami, propaganda teroristických organizací apod.) významné, přispěje předložený návrh k větší odolnosti českých platforem proti šíření tohoto obsahu a bude působit preventivně proti přelévání tohoto obsahu z jiných zemí do ČR. Zákon byl vyhlášen 15. 3. 2023 ve Sbírce zákonů v částce 40 pod číslem 67/2023 Sb.

Národní úřad pro kybernetickou a informační bezpečnost (dále jen „NÚKIB“) v roce 2022 pracoval na novele ZKB a související prováděcí legislativy v souvislosti s připravovanou

směrnicí Evropského parlamentu a Rady o opatřeních k zajištění vysoké společné úrovně kybernetické bezpečnosti v Unii, tzv. směrnicí NIS2. Ta přinese mnoho změn v oblasti zajišťování kybernetické bezpečnosti a týká se nejen organizací, které jsou již dnes dle ZKB povinny své systémy zabezpečovat, ale i velkého množství organizací, které budou do regulace spadat nově a doposud žádné povinnosti plnit nemusely. Finální znění směrnice NIS2 bylo přijato koncem roku 2022. Změny ZKB a nové povinnosti vyplývající ze směrnice NIS2 by měly být v národní úpravě účinné od roku 2024. Aby byly stávající i potenciální regulované subjekty a veřejnost co nejlépe informovány o chystaných změnách, spustil NÚKIB speciální web zaměřený na oblast směrnice NIS2 a jejího promítnutí do národní regulace.³

Vojenská policie připravila v rámci legislativních prací návrh zákona, kterým se mění zákon č. 300/2013 Sb., o Vojenské policii a o změně některých zákonů (zákon o Vojenské policii), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony. Zákon **rozšiřuje působnost Vojenské policie**, která se nově má vztahovat na policejní ochranu jednotek jiných států při jejich pohybu nebo pobytu na území ČR a má umožnit samostatné působení Vojenské policie na území jiných států. Návrh zákona schválila Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR v prosinci 2022 a v lednu 2023 i Senát.

4. NELEGISLATIVNÍ AKTIVITY

Tato kapitola představuje přehled hlavních nelegislativních aktivit v oblasti vnitřní bezpečnosti za rok 2022 a stručný nástin plánu na rok 2023 v průřezových oblastech. Další aktivity jsou uvedeny v jednotlivých kapitolách zabývajících s konkrétními tématy.

4.1. Bezpečnostní rada státu

V roce 2022 **vláda schválila vytvoření funkce poradce pro národní bezpečnost** (usnesením vlády ze dne 21. prosince 2022 č. 1078). Poradce pro národní bezpečnost (dále jen „Poradce“) se podílí na koordinaci činnosti státních orgánů v oblasti zajišťování bezpečnosti a obrany ČR a na základě rozhodnutí vlády zastupuje předsedu vlády při jednáních s cizími státy a mezinárodními organizacemi ve věcech týkajících se bezpečnosti a obrany ČR, včetně závazků vyplývajících z členství ČR v mezinárodních organizacích nebo institucích. Poradce jmenuje a odvolává vláda na návrh předsedy vlády. Usnesením vlády ze dne 21. prosince 2022 č. 1103 byl Poradcem jmenován Tomáš Pojar, MA. Poradce je zařazen do organizační struktury Úřadu vlády ČR a je podřízen předsedovi vlády.

Usnesením vlády č. 1078/2022 byl novelizován Statut BRS a Poradce byl zařazen do systému BRS – Poradce je tajemníkem BRS, který se pravidelně zúčastňuje jejích schůzí, bez možnosti hlasování o závěrech jednání. Jako tajemník BRS Poradce úzce spolupracuje s ředitelem sekretariátu BRS.

V roce 2022 se uskutečnilo **sedm řádných schůzí BRS a tři mimořádné schůze BRS**. Z významnějších materiálů a informací, týkajících se oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku, projednaných v BRS v roce 2022 lze jmenovat:

Na **schůzi konané dne 1. února 2022** se BRS věnovala zhoršující se bezpečnostní situaci v souvislosti se zvýšeným napětím mezi Ruskou federací a Ukrajinou, zřídila Odbornou

³ Nová směrnice EU o bezpečnosti sítí a informací – <https://osveta.nukib.cz/course/view.php?id=145>

pracovní skupiny BRS pro pandemii, vzala na vědomí Koncepti rozvoje schopností Policie ČR v oblasti trestné činnosti páchané v kyberprostoru a Statut Ústředního krizového štábu (dále také „ÚKŠ“), schválila Jednací řád ÚKŠ a Organizační řád odborné pracovní skupiny pro koordinaci krizové komunikace ÚKŠ a také Závěrečné vyhodnocení Auditů národní bezpečnosti a jeho Akčního plánu.

Na **mimořádných schůzích konaných 14., 23. a 24. února 2022** se BRS zabývala aktuálními otázkami souvisejícími s bezpečnostní situací v ČR a dále aktuálním hodnocení situace vyvolané invazí Ruské federace na Ukrajinu a návrhy možné reakce a postupu ČR.

Na **schůzi konané dne 12. dubna 2022** BRS vzala na vědomí Akční plán boje proti organizovanému zločinu na roky 2022 a 2023 a Vyhodnocení Akčního plánu boje proti organizovanému zločinu na roky 2020 a 2021. Dále vzala na vědomí Projekt BIVOJ a materiál Potřeba navýšení bezpečnosti dodavatelského řetězce informačních a komunikačních technologií do strategické infrastruktury ČR. Projednala také Stanovení strategických priorit vlády ČR ke zvládnutí uprchlické vlny související s invazí Ruské federace na Ukrajinu⁴ a vzala na vědomí Informaci o stavu dovozní závislosti ČR na dodávkách strategických nerostných surovin.

Na **schůzi konané dne 17. května 2022** se BRS zabývala aktuální situací v zajištění dodávek plynu a ropy, vzala na vědomí Zprávu o projevech extremismu a předsudečné nenávisti na území ČR v roce 2021 a Akční plán boje proti terorismu 2022.

Na **schůzi konané dne 21. června 2022** se BRS zabývala aktuální situací v zajištění dodávek plynu a ropy, vzala na vědomí Zprávu o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku na území ČR v roce 2021 a Zprávu o situaci v oblasti migrace a integrace cizinců na území ČR v roce 2021. Dále projednala Bezpečnost dodavatelských řetězců strategické infrastruktury státu a vzala na vědomí Aktualizaci Ústředního plánu obrany státu.

Na **schůzi konané dne 19. července 2022** BRS vzala na vědomí Analýzu připravenosti ČR čelit závažné dezinformační vlně, Doplňující informace a zjištění k Projektu BIVOJ a také Zprávu o průběhu projektu „Zajištění zvýšení bezpečnosti na mezinárodních letištích s pravidelným veřejným leteckým provozem s výjimkou letiště Václava Havla Praha“.

Na **schůzi konané dne 18. října 2022** se BRS zabývala aktuálním děním na Ukrajině z pohledu jaderné bezpečnosti a ochrany obyvatelstva v ČR, vzala na vědomí Projekt BIVOJ – ideový záměr a 10. aktualizaci Seznamu prvků kritické infrastruktury, jejichž provozovatelem je organizační složka státu.

Na **schůzi konané dne 7. prosince 2022** BRS projednala Návrh na vytvoření funkce poradce pro národní bezpečnost. Dále se BRS zabývala vývojem migrace ve vztahu k zajištění vnitřní bezpečnosti ČR a vzala na vědomí Analýzu dopadů ruské agrese na Ukrajině do vnitřní bezpečnosti ČR se zaměřením na oblast působnosti Ministerstva vnitra.

4.2. Fondy EU v oblasti vnitřních věcí

V roce 2022 byly schváleny tři operační programy fondů v oblasti vnitřních věcí pro programové období 2021 – 2027. Jedná se o operační program Azylového, migračního a integračního fondu (OP AMIF), Fondu pro vnitřní bezpečnost (OP FVB) a Nástroje pro

⁴ <https://www.mvcr.cz/clanek/vlada-schvalila-strategicky-material-reseni-uprchlicke-vlny-i-pozici-jejeho-koordinatora.aspx>

finanční podporu správy hranic a vízové politiky (OP NSHV). Díky nim má ČR možnost čerpat evropské finanční prostředky ve výši cca 3,38 mld. Kč (OP AMIF cca 1,7 mld. Kč, OP FVB cca 900 mil Kč, OP NSHV cca 780 mil Kč) na oblast zajištění vysoké úrovně bezpečnosti v EU a účinného řízení migračních toků.

Řídicím orgánem pro tyto tři operační programy je Ministerstvo vnitra. Příjemci podpory mohou být bezpečnostní sbory, organizační složky státu, nestátní neziskové organizace, územní samosprávné celky, vzdělávací a výzkumné organizace a další.

Fondy a nástroj věcně navazují na fondy v oblasti vnitřních věcí pro programové období 2014 – 2020. Změnou evropské legislativy došlo k prodloužení tohoto období. V roce 2022 tak stále probíhala realizace projektů, k jejichž ukončení dojde nejpozději do konce roku 2023.

Více informací o fondech v oblasti vnitřních věcí lze nalézt na webových stránkách MV – Fondy Evropské unie v oblasti vnitřních věcí.⁵ Stránky obsahují jak obecné informace společné pro všechny tři OP, tak specifické pro každý OP, např. o vyhlášených výzvách.

V roce 2022 byly vyhlášeny první dvě výzvy v rámci OP AMIF. Další výzvy v rámci všech tří operačních programů budou vyhlášovány průběžně až do roku 2027. Vlastní realizace projektů začne v roce 2023.

5. TÉMATA VNITŘNÍ BEZPEČNOSTI

Tato kapitola popisuje situaci v oblasti kybernetické bezpečnosti, krizového řízení, mezinárodní spolupráce (včetně jednání na úrovni EU) a dalších oblastech významných pro vnitřní bezpečnost.

5.1. Zajištění veřejného pořádku

K okamžité reakci na závažné narušení veřejného pořádku (události typu aktivního střelce) působí v rámci krajských ředitelství policie a na inspektorátech cizinecké policie na mezinárodních letištích **prvosledové hlídky**. Ke dni 31. prosince 2022 bylo v rámci Policie ČR zřízeno 211 prvosledových hlídek. Policistů vykonávajících službu jako prvosledová hlídka bylo celkem 3 677.

Pro ochranu před narušováním veřejného pořádku především u akcí, kterých se zúčastňuje velký počet osob, jsou zřízeny v rámci krajských ředitelství policie **pořádkové a speciální pořádkové jednotky**. V roce 2022 byly nasazeny v 9 416 (+280) případech. Před jejich nasazením zpravidla působí na osoby, proti kterým má zákrok směřovat, policejní **antikonfliktní týmy**, jejichž snahou je nenásilným jednáním a působením osoby odradit od páchání protiprávního jednání. V roce 2022 byly nasazeny v 324 (+79) případech.

Zásahové jednotky jsou využívány především k zákroku proti nebezpečnému pachateli, k jeho zajištění, případně eliminaci. V roce 2022 došlo v 913 (+308) případech k použití zásahové jednotky a bylo při nich zadrženo 433 (+127) pachatelů trestné činnosti, z toho 56 (+9) zadržovaných pachatelů bylo ozbrojeno.

Při všech služebních zákrocích prováděných policisty služby pořádkové policie došlo v roce 2022 k 30 (-1) případům **použití služební stříelné zbraně**, přičemž žádný případ nebyl

⁵ <https://www.mvcr.cz/fondyeu/>

vyhodnocen jako neoprávněný. V důsledku použití zbraně byla v 17 (+7) případech způsobena škoda na majetku a v 8 (+5) případech došlo ke zranění osoby.

Dále bylo v 13 879 (+1 660) případech **použito donucovacích prostředků při zákrocích**, z nichž byly 2 (-6) případy vyhodnoceny jako neoprávněné. V důsledku použití donucovacích prostředků byla ve 193 (-10) případech způsobena škoda na majetku a v 1 068 (+2) případech došlo ke zranění osoby.

Útoků na policisty bylo zaznamenáno 233 (-70), při nichž došlo ve 113 (+4) případech ke zranění policisty a žádnému úmrtí policisty.

5.2. Migrace a integrace cizinců

Cizinci v ČR a jejich integrace

Počet cizinců s povoleným pobytem delším 90 dnů v ČR nadále roste, v roce 2022 poprvé přesáhl 1 milion osob, a to zejména v důsledku početných příchodů osob hledajících v ČR útočiště před vojenským konfliktem na Ukrajině.

Pro zvládnutí početných příchodů uprchlíků byla zřízena Krajská asistenční centra pro pomoc Ukrajině (KACPU), a to ve všech 14 krajích ČR. Vedle vyřízení žádostí o dočasnou ochranu tato centra zajišťovala rovněž poskytnutí návazné pomoci (zajištění dočasného ubytování, evidence ke zdravotnímu pojištění, vyřízení žádosti o humanitární dávku).

V dubnu 2022 vláda svým usnesením č. 309/2022 schválila Strategické priority ke zvládnutí uprchlické vlny související s invazí Ruské federace na Ukrajinu. Materiálem byly stanoveny prioritní oblasti řešení uprchlické vlny a identifikována základní opatření, tak aby nedošlo k narušení fungujících procesů v ČR, a zároveň aby byly zajištěny základní podmínky pro adaptaci a integraci uprchlíků z Ukrajiny.

Koordinací integrace cizinců na území ČR je pověřeno Ministerstvo vnitra, ale jednotlivá ministerstva jsou odpovědná za realizaci v rámci své gesce. Realizovaná integrační opatření v roce 2022 vycházela z vládou schváleného usnesení k „**Postupu při realizaci aktualizované Koncepce integrace cizinců – Ve vzájemném respektu v roce 2022**“.

V rámci reakce na příchod vysokého počtu osob s dočasnou ochranou byla více než zdvojnásobena kapacita 18 Center na podporu integrace cizinců, zásadně navýšeny dotace pro obce a pro nestátní neziskové organizace.

Znovuzavedení ochrany vnitřních hranic se Slovenskem

V souvislosti s prudkým nárůstem nelegální tranzitní migrace, zvýšenou aktivitou organizovaných skupin převaděčů a zhoršením migrační a bezpečnostní situace na vnějších hranicích EU v jarních a letních měsících tohoto roku byla příslušnými orgány identifikována závažná hrozba pro veřejný pořádek a vnitřní bezpečnost ČR. Situace dosáhla takové intenzity, že alternativní nástroje k zajištění veřejného pořádku a bezpečnosti nestačily. **Vláda proto znovu zavedla ochranu na vnitřních hranicích na celém úseku pozemní hranice se Slovenskou republikou v období od 29. září 2022 do 8. října 2022.** Toto znovuzavedení bylo dále vládou opakovaně **prodlužováno** až do 4. února 2023. Od počátku znovuzavedení kontrol se na provádění opatření spolu s Policií ČR podíleli příslušníci celní správy, od 9. října pak i vojáci v činné službě.

Návraty cizinců

Readmisní politika je jednou z forem zajištění veřejného pořádku v souvislosti s pobytem nelegálně pobývajících cizinců na území ČR. ČR sjednává bilaterální readmisní dohody, které usnadňují navrácení těchto osob do země jejich původu. Aktuálně má ČR sjednáno celkem **17 bilaterálních readmisních dohod**.⁶

Vedle výše uvedených dohod jsou pro ČR závazné rovněž readmisní dohody sjednané EU, resp. ES (jedná se o 18 readmisních dohod).⁷ K některým z těchto dohod sjednala ČR bilaterální prováděcí protokoly, které upravují technické podrobnosti týkající se readmisní procedury. Ve stavu rozpracovanosti je prováděcí protokol s Ázerbájdžánem.

V návaznosti na vystoupení Velké Británie z EU byl v lednu 2022 předán britské straně návrh bilaterální readmisní dohody a jejího prováděcího protokolu. V říjnu 2022 se uskutečnilo expertní jednání o textu readmisní dohody a jejího prováděcího protokolu s Uzbekistánem. Dohoda, sice již byla dojednána a schválena vládou v roce 2014, ale uzbecká strana navrhla některé změny textu, které si vyžádaly nová jednání a budou rovněž vyžadovat předložení nového materiálu vládě.

Pro rok 2023 byly identifikovány státy, se kterými je zájem uzavřít bilaterální readmisní dohody s ohledem na aktuální migrační situaci z těchto států (Bangladéš, Libanon, Irán, Nepál), nebo ujednání nižší právní síly (Maroko, Alžírsko, Tunisko) s ohledem na skutečnost, že pro jednání o readmisní dohodě má mandát Komise EU.

Pakt o migraci a azylu

Rok 2022 znamenal několik významných kroků v projednávání **Paktu o migraci a azylu v Radě EU**. Nejprve francouzské předsednictví představilo **gradualistický přístup**, na kterém se v únoru 2022 shodli ministři vnitra, a který umožňuje postupné projednávání Paktu dle shody nad jednotlivými návrhy v Radě. Na gradualistický přístup navázalo české předsednictví, pod jehož vedením se na začátku předsednického semestru podařilo dojednat **postup** pěti předsednictví (Francie, ČR, Švédsko, Španělsko a Belgie) a Evropského parlamentu zavazující k učinění maximálních snah o dokončení projednávání reformy do konce stávajícího legislativního cyklu. České předsednictví se dále soustředilo na **koncept solidarity, odpovědnosti a krizového mechanismu** s cílem nalézt v Radě EU shodu. **Poslední verze konceptu byla Radou odsouhlasena a v roce 2023 bude švédské předsednictví rozpracovávat koncept do legislativních návrhů** (nařízení o řízení azylu a migrace, azylové procedurální nařízení a nařízení o řešení krizových situací a zásahů vyšší moci v oblasti migrace a azylu aj.) Za českého předsednictví se v rámci **meziinstitucionální spolupráce s Evropským parlamentem podařila odblokovat práce na pěti legislativních návrzích z Paktu o migraci a azylu** (kvalifikačním nařízením, přesídlovacím rámcem, nařízením o Eurodacu, přijímací směrnici a nařízením ke screeningu). Trialogy vedly k úpravě mandátů a de facto dokončení projednávání návrhů pro přesídlovací rámec, přijímací směrnici a kvalifikační nařízení a návrhy čekají na pozdější přijetí, které se odvíjí od pokroku v rámci dialogů k Eurodacu a screeningu. Českému předsednictví se dále podařilo představit a od členských států získat souhlas s koncepčním dokumentem, který by měl představovat odblokování situace v projednávání jednotlivých nejproblematictějších aspektů nového Paktu k migraci a azylu. Jde o nové pojetí principu

⁶ Rakousko, Polsko, Německo, Slovensko, Rumunsko, Maďarsko, Kanada, Chorvatsko, Bulharsko, Slovinsko, Moldávie, Vietnam, Švýcarsko, Arménie, Kazachstán, Kosovo a Mongolsko.

⁷ Se státy: Hongkong, Macao, Srí Lanka, Albánie, Ruská federace, Ukrajina, Moldávie, Srbsko, Černá Hora, Makedonie, Bosna a Hercegovina, Pákistán, Gruzie, Turecko, Kapverdy, Arméni, Ázerbájdžán a Bělorusko).

solidarity a odpovědnosti. Tento koncept by tedy měl sloužit jako odrazový můstek k vyjednávání dalších legislativních pravidel – zejména návrhu nařízení o azylovém a migračním managementu a hraniční procedury v rámci návrhu azylového procedurálního nařízení.

Cyklus schengenské rady

V říjnu 2022 schválili ministři vnitra členských států **první Cyklus Schengenské rady s výhledem na roky 2022 a 2023**. Na základě diskusí na expertní a politické úrovni zorganizovaných českým předsednictvím byla identifikována řada aktivit směřujících k dalšímu posílení schengenské spolupráce. Široká shoda napříč členskými státy panuje na tom, že prioritními tématy pro dosažení správně fungujícího schengenského prostoru jsou především **posílení správy vnějších hranic, zajištění, aby kontroly na vnitřních hranicích byly opatřením poslední instance, a aby zároveň došlo k pokroku směrem k odstranění dlouhotrvajících kontrol na vnitřních hranicích, posílení policejní spolupráce v rámci Evropské unie, zavedení nové architektury informačních technologií a interoperability pro správu hranic, zajištění plného provádění mandátu agentury Frontex, přijetí revidovaného Schengenského hraničního kodexu a přijetí nařízení ke screeningu**.

Rozhodnutí Rady neakceptovat ruské doklady vydané na Ukrajině a v Gruzii

Rada v prosinci 2022 přijala **rozhodnutí o neakceptování ruských cestovních dokladů vydaných na Ukrajině a v Gruzii**. Toto rozhodnutí je reakcí na vojenskou agresi Ruské federace vůči Ukrajině a na související praxi ohledně vydávání ruských mezinárodních pasů obyvatelům okupovaných území. Rovněž reaguje na jednostranné rozhodnutí Ruské federace uznat nezávislost gruzínských území Abcházie a Jižní Osetie z roku 2008. **Ruské cestovní doklady vydané na územích Ukrajiny okupovaných Ruskou federací či na separatistických územích v Gruzii, nebo cestovní doklady vydané osobám, které tam žijí, nebudou nadále považovány za platné cestovní doklady pro získání víz nebo pro překročení hranic schengenského prostoru**. Cílem tohoto rozhodnutí je stanovit společný přístup, zajistit řádné fungování vnějších hranic a společné vízové politiky a zajistit bezpečnost členských států EU.

Interoperabilita informačních systémů v oblasti spravedlnosti a vnitřních věcí

Účelem interoperability informačních systémů EU v oblasti spravedlnosti a vnitřních věcí je **zajistit mezi dotčenými orgány vyšší kvalitu výměny informací potřebných k účinnému plnění svých povinností**. K dosažení tohoto cíle je třeba vyvinout nové nebo upravit některé již fungující informační systémy EU. Dosažení interoperability se očekává v roce 2024. **Ke spuštění revidovaného Schengenského informačního systému došlo 7. března 2023. Do konce roku 2023 má dojít ke spuštění Systému vstupu/výstupu (EES) a systému ETIAS**.

V návaznosti na rozhodnutí o vytvoření interoperabilní architektury rozsáhlých informačních systémů v oblasti spravedlnosti a vnitřních věcí a s cílem napomoci řádné implementaci evropských projektů byl vytvořen **Program eu-INIS**. **V roce 2022 vláda schválila jeho aktualizaci**. Program eu-INIS obsahuje nástroje pro koordinaci, podporu a monitoring realizace projektů zaměřených na implementaci nových nebo modifikaci již fungujících rozsáhlých systémů (EES, ETIAS, SIS, Nástroje interoperability, VIS, Eurodac, ECRIS-TCN, EUROSUR, PNR, API). Celý program by měl být dokončen do roku 2024, s možností prodloužení v závislosti na reálném stavu implementace v evropském kontextu. Svým rozsahem a časovými limity se jedná o úkol bezprecedentního rozsahu v oblasti evropské integrace.

Vízová politika EU

V roce 2022 bylo projednáváno druhé vyhodnocení úrovně spolupráce v navracení s třetími zeměmi dle č. 25a **nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 810/2009, ze dne 13. července 2009, o kodexu Společenství o vízech (tzv. vízový kodex)**, zaměřené na **zlepšení spolupráce v navracení státních příslušníků třetích zemí prostřednictvím opatření ve vízové oblasti (tzv. readmisní páka)**. Evropská komise navrhla restrikce vůči Senegal a zpřísnění opatření, která byla v roce 2021 zavedena vůči Gambii. Na konci roku 2022 byla opatření vůči Gambii zpřísněna. V rámci těles Rady EU je též diskutováno možné zavedení restriktivních opatření vůči Iráku.

Evropská komise v dubnu 2022 předložila **návrh nařízení na digitalizaci vízového procesu**. Pilířem návrhu je **vytvoření jednotného portálu pro podání žádosti o vízum online a zrušení vydávání vízového štítku v papírové podobě (nahrazení digitálním vízem)**.

ČR úspěšně v listopadu 2022 implementovala požadavek Evropské komise na **úpravu jednotného vzoru vízového štítku prostřednictvím 2D čárového kódu**, který by měl přinést další úroveň zabezpečení štítku a napomoci prevenci jeho padělání.

Během českého předsednictví byl v rámci Rady EU dojednán kompromis ohledně **vízové liberalizace Kosova, který počítá se zrušením vízové povinnosti za předpokladu, že bude spuštěn Evropský systém pro cestovní informace a povolení (ETIAS)**, avšak k liberalizaci dojde nejpozději 1. ledna 2024. Dalším krokem bude projednání předpisu s Evropským parlamentem. V červnu 2022 se **Rada EU dohodla na podpoře vízové liberalizace s Katar a Kuvajtem**. Evropský parlament však odložil hlasování o zprávě k vízové liberalizaci k těmto státům s ohledem na odhalení případu ovlivňování poslanců Evropského parlamentu představiteli Kataru a po sérii poprav v Kuvajtu.

V reakci na rizika spojená s režimem udělování občanství Vanuatu (tzv. zlaté pasy) bylo **uplatňování dohody o zrušení vízové povinnosti s touto zemí v prosinci 2022 plně pozastaveno**.

V kontextu ruské vojenské agrese na Ukrajině došlo na unijní úrovni ve vízové agendě k přijetí několika **restrikcí vůči Ruské federaci**. Dne 25. února 2022 byla částečně pozastavena platnost vízové facilitační dohody mezi EU a Ruskou federací, jež zpřísnila vydávání víz pro držitele diplomatických a služebních pasů Ruské federace a hlavní představitel ruského režimu. Po zhoršení bezpečnostní situace a v reakci na kroky Ruské federace, zejména anexi čtyř okupovaných regionů Ukrajiny, byla vízová facilitační dohoda dne 9. září 2022 pozastavena zcela. Při posuzování žádostí o schengenská víza státních příslušníků Ruské federace se tak vychází ze standartních ustanovení vízového kodexu. Evropská komise také vydala doporučení, kterými se praktický výkon vízové agendy vůči občanům Ruské federace řídí – jedná se zejména o důkladně prověřování účelů pobytu a podpůrných dokumentů v kontextu bezpečnostních hrozeb a ohrožení vnitřní bezpečnosti členských států EU.

5.3. Spolupráce na úrovni EU

České předsednictví v Radě EU

Rok 2022 byl z hlediska spolupráce v Evropské unii specifický tím, že ČR vykonávala v jeho druhé polovině roli předsednického státu ve strukturách Rady. Soustředila se proto spíše na iniciaci a moderaci diskusí a hledání společného zájmu než na prosazování dílčích národních

priorit. Během českého předsednictví 2022 došlo k rozhodnutí o **rozšíření schengenského prostoru o Chorvatsko**. Od 1. ledna 2023 tak jsou zrušeny kontroly na pozemních hranicích mezi Chorvatskem a sousedními schengenskými státy. Díky své usilovné práci české předsednictví též připravilo půdu pro budoucí rozšíření Schengenu o Bulharsko a Rumunsko.

Pro zajištění bezpečnosti v rámci prostoru bez kontrol na vnitřních hranicích jsou naprosto zásadní účinná ochrana vnějších hranic a operativní spolupráce orgánů členských států. České předsednictví se proto intenzivně věnovalo **implementaci interoperability rozsáhlých informačních systémů EU** v oblasti svobody, bezpečnosti a práva. Revidovaný harmonogram spuštění nové generace Schengenského informačního systému (SIS) byl schválen na prosincové Radě JHA, což napomohlo ke spuštění nové verze SIS dne 7. března 2023. Významným úspěchem předsednictví bylo také dosažení dohody s Evropským parlamentem o **bezávázovém styku pro Kosovo**.

Předsednictví se od samého začátku intenzivně zabývalo **dopady války na Ukrajině na migraci a bezpečnost EU**. Téma bylo předmětem celé řady politických i expertních jednání. Prioritní místo mělo na programu neformálního setkání ministrů vnitra dne 11. července v Praze, kde byly dopady ruské agrese projednány za účasti ministrů vnitra Ukrajiny a Moldavska.

Výsledkem bylo mimo jiné spuštění **Centra EU na podporu vnitřní bezpečnosti a ochrany hranic v Moldavsku** pro vzájemnou spolupráci.

V dlouhodobém horizontu došlo k **prodloužení dočasné ochrany** pro osoby prchající před válkou do EU až do března 2024. Na říjnové Radě JHA v Lucemburku ministři vnitra jednoznačně podpořili návrh předsednictví na zahájení **bezpečnostního dialogu mezi EU a Ukrajinou**. Vzájemná operativní spolupráce má zajistit lepší připravenost a reakci na bezpečnostní rizika spojená s ruskou agresí, jakými jsou pašování migrantů, obchodování s lidmi, nelegální obchod se zbraněmi, terorismus či hybridní hrozby a dezinformace. Přijetím rozhodnutí Rady o **neuznávání ruských pasů vydaných na okupovaných územích Ukrajiny a Gruzie** v prosinci vyslala EU jasný a silný politický signál vůči Ruské federaci, že jeho agresí nehodlá tolerovat.

Naprosto zásadní pokrok české předsednictví učinilo v **reformě společné evropské azylové a migrační politiky a obnovilo tak několik let zablokovaná jednání**. Na prosincové Radě JHA získalo širokou podporu pro svůj koncept řešící otázky solidarity a odpovědnosti v oblasti azylu založený na systému bez povinných kvót. Tento koncept přitom současně nabízí jistotu podpory zasaženým členským státům. Předsednictví zároveň dosáhlo dohody s Evropským parlamentem o dalším postupu prací.

Fungující migrační politika se neobejde bez **účinné spolupráce s třetími zeměmi**. České předsednictví věnovalo zvláštní pozornost vnější dimenzi migrace se zaměřením na všechny migrační trasy. V říjnu uspořádalo ministerskou konferenci Pražského procesu, kde představitelé téměř 50 delegací schválili politickou deklaraci a akční plán formující spolupráci v dalších pěti letech. S ohledem na zhoršení situace podél trasy vedoucí přes západní Balkán se migrace se stala i jedním z hlavních témat ministerského jednání EU a zemí **západního Balkánu** na začátku listopadu v albánské Tiraně. Ze strany partnerských zemí zde došlo k důležitým závazkům v oblasti sladění vízových politik a posílení prevence nelegální migrace do EU. Téma obecného nárůstu nelegální migrace bylo také předmětem **mimořádné Rady JHA**, kterou české předsednictví svolalo koncem listopadu. Ke zlepšení spolupráce se třetími zeměmi na návratech nelegálních migrantů by měla přispět též široká podpora návrhu předsednictví k **účinnějšímu využívání pák ve vízové oblasti**.

V rámci vnějších vztahů EU v oblasti vnitřních věcí věnovalo české předsednictví vedle západního Balkánu a posilování spolupráce s Ukrajinou a Moldavskem velkou pozornost také **rozvíjení transatlantického partnerství mezi EU a USA**. Odhodlání dále posilovat vzájemnou spolupráci potvrdilo ministerské zasedání EU-USA v polovině prosince.

Na prosincovém zasedání Rady JHA došlo k završení práce v oblasti ochrany kritické infrastruktury. **Schválení směrnice 2022/2557 o odolnosti kritických subjektů** společně s přijetím **doporučení Rady o koordinovaném přístupu Unie k posílení odolnosti kritické infrastruktury** představují významné kroky k dalšímu posílení odolnosti EU a její ochrany před útoky, jako byla například sabotáž plynovodů Nord Stream.

České předsednictví se zaměřilo i na oblast kybernetické bezpečnosti. Podařilo se splnit tři stanovené priority:

- nalezení shody napříč členskými státy ohledně podoby návrhu nařízení, které stanoví opatření k zajištění vysoké společné úrovně kybernetické bezpečnosti v orgánech, institucích a jiných subjektech EU
- projednání návrhu Aktu o kybernetické odolnosti
- posilování kybernetické bezpečnosti dodavatelského řetězce v informačních a komunikačních technologiích v celé EU

Za klíčovou prioritu v oblasti vnitřních věcí si české předsednictví stanovilo **zlepšení boje proti sexuálnímu zneužívání dětí**. Na červencovém neformálním ministerském setkání se podařilo získat politickou podporu pro návrh nové unijní legislativy. Ta má přinést účinnější pravidla pro prevenci a potírání této závažné trestné činnosti, a to zejména v online prostoru. Výsledkem je zpráva o pokroku, která by měla usnadnit další jednání o tomto komplexním a zásadním návrhu.

Předsednictví pokračovalo i v naplňování cílů EU v oblasti boje proti organizovanému zločinu, závažné trestné činnosti a terorismu. V rámci zlepšování policejní spolupráce zahájilo a také dokončilo jednání s Evropským parlamentem o návrhu **směrnice o výměně informací** mezi donucovacími orgány členských zemí EU.

V rámci českého předsednictví Ministerstvo vnitra, Policie ČR a GŘ HZS uspořádaly převážně v Praze celkem **50 předsednických akcí**, z toho 5 ministerských zasedání, 2 neformální jednání pracovních skupin, 4 zasedání správních rad agentur EU, 24 konferencí a odborných seminářů (z nichž 3 proběhly online, dvě se uskutečnily v Tallinnu a po jedné v Plzni a v Brně) a 15 expertních jednání (z nichž jedno proběhlo online, jedno v Bruselu a 4 v Haagu).

V Bruselu se uskutečnilo celkem **149 zasedání pracovních skupin Rady**, kterým přímo předsedali nebo se na jejich organizaci a obsahové přípravě přímo podíleli zástupci MV. Vedle toho Ministerstvo vnitra zajišťovalo expertní podporu u několika dalších zasedání různých pracovních skupin v závislosti na projednávané agendě. Resort vnitra měl v rámci českého předsednictví ve své gesci 18 pracovních skupin Rady a aktivně se podílel na činnosti dalších 8 pracovních skupin Rady.

Rada pro spravedlnost a vnitřní věci (Rada JHA)

Rada pro spravedlnost a vnitřní věci (dále také „Rada JHA“) se během celého roku zabývala bezpečnostní situací, aktuálními hrozbami a jejich řešením. Proběhlo 6 standardních zasedání (1 neformální a 2 řádná během půlročního předsednictví), která se věnovala politickým diskusím a (v případě řádných zasedání) také přijímání konkrétních legislativních a nelegislativních opatření. Tato zasedání se v různých ohledech věnovala všem oblastem

činnosti JHA (migrace, azyl, Schengenský prostor, krizové řízení, policejní spolupráce, evropské rozsáhlé IT systémy, kybernetická bezpečnost, aktuální bezpečnostní hrozby, technologické výzvy apod.). Od března 2022 se pravidelnou součástí jednání stala bezpečnostní témata související s ruskou agresí na Ukrajině.

Kromě pravidelných jednání byla svolána také 3 mimořádná zasedání reagující na závažné bezpečnostní krize:

V kontextu krize na Ukrajině bylo dne 27. února 2022 uspořádáno mimořádné zasedání ministrů vnitra,⁸ které projednalo 5 aspektů spojených s probíhající ruskou agresí na Ukrajině: civilní ochrana a poskytování humanitární pomoci, migrační toky (a s nimi spojená opatření v oblasti přijímání a solidarity), ochrana vnější hranice a bezpečnost, sankce a vízová opatření, hybridní hrozby a kybernetická bezpečnost.

Další mimořádné jednání ministrů vnitra⁹ dne 28. března 2022 se věnovalo další koordinaci v oblasti přijímání ukrajinských uprchlíků, protože od počátku ruské agrese vstoupilo na území Evropské unie přibližně 3,8 milionu osob – převážně žen a dětí – prchajících před válkou na Ukrajině.

Tématem posledního mimořádného jednání ministrů vnitra¹⁰ dne 25. listopadu 2022 byly aktuální výzvy na všech migračních trasách a jejich řešení.

Evropská policejní spolupráce

ČR byla i nadále aktivně zapojena do činnosti výborů a pracovních skupin Rady EU a Evropské komise, kde se významnou měrou podílí na řešení řady aspektů policejní spolupráce na evropské úrovni. Mezi hlavní výsledky činnosti Rady v roce 2022 patří to, že mezi Evropským parlamentem a Radou byl dojednán návrh **směrnice o přeshraniční výměně informací mezi donucovacími orgány** a bylo přijato **doporučení Rady k operativní přeshraniční spolupráci**.

Jednání stálého výboru COSI

Během francouzského předsednictví se v prvním pololetí 2022 členské státy EU primárně věnovaly boji proti nelegálnímu obchodu s drogami, boji proti radikalizaci a vlivu ideologií šířených extremistickými jednotlivci a subjekty. Bylo připravováno nařízení o prevenci a boji proti sexuálnímu zneužívání dětí (CSA). Byla vyhodnocena činnost cyklu Evropské multidisciplinární platformy pro boj proti hrozbám vyplývajícím z trestné činnosti (EMPACT) za uplynulých deset let její existence. Byly vyhodnoceny výsledky spolupráce s misemi Společné bezpečnostní a obranné politiky EU (CSDP).

České předsednictví COSI se v druhém pololetí 2022 zaměřilo na vedení dialogu s Ukrajinou o vnitřní bezpečnosti a důsledky války na Ukrajině pro vnitřní bezpečnost EU. Další prioritou bylo schválení obecného přístupu k nařízení o CSA. CZ PRES navázalo na prioritu francouzského předsednictví v oblasti nelegálního obchodování s drogami ve virtuálním prostředí a na nové trendy v oblasti výroby a prodeje metamfetaminu a jeho pašování do zemí EU.

Pokračovaly aktivity v účinném boji proti převaděčství migrantů, což se ukazuje jako stěžejní pro vybudování odolnému schengenskému prostoru. Jednání COSI se zaměřila také na

⁸ <https://www.consilium.europa.eu/cs/meetings/jha/2022/02/27/>

⁹ <https://www.consilium.europa.eu/cs/meetings/jha/2022/03/28/>

¹⁰ <https://www.consilium.europa.eu/cs/meetings/jha/2022/11/25/>

migrační toky a bezpečnostní výzvy podél tzv. Hedvábné stezky se zaměřením na Afghánistán, Irák, Írán, Pákistán, Bangladéš a Turecko.

COSI vyhodnotil současné dění v Inovačním centru EU pro vnitřní bezpečnost. Věnoval se zvýšení role orgánů vymáhajících právo v kybernetické bezpečnosti a boji proti trestné činnosti v digitální éře, a to v souvislosti s připravovaným nařízením o umělé inteligenci (AIA).

Boj proti terorismu

Jednání **pracovní skupiny Evropské rady Terrorism Working Party (TWP)** se poprvé od začátku pandemie covid-19 vrátila do plného režimu fungování. ČR se velmi aktivně podílela na směřování práce skupiny již v rámci předsednického TRIA a v druhé polovině roku 2022 pak přímo skupině předsedala. TWP se věnovala vyhodnocování aktuálních teroristických incidentů, hrozeb a rizik. Velmi rychle také zareagovala na útok Ruské federace na Ukrajinu a věnovala se možným dopadům do oblastí, kterými se TWP zabývá, a to v průběhu celého českého předsednictví v Radě EU. Dalšími tématy, kterými se pracovní skupina zabývala, byly radikalizace, násilný extremismus, další vývoj v Afghánistánu a obecně ve střední Asii, migrace či návraty zahraničních bojovníků do EU.

Během roku 2022 se aktivity boje proti terorismu i nadále zaměřovaly také na prevenci radikalizace směřující k násilnému extremismu a terorismu. Podobně jako v předchozích letech i v průběhu roku 2022 pokračovala činnost **Sítě národních policie expertů v oblasti prevence a Řídicího výboru k radikalizaci**. Obě platformy vznikly v roce 2018 na základě doporučení Expertní skupiny na vysoké úrovni pro boj proti radikalizaci. Setkání v roce 2022 probíhala videokonferenčně i fyzicky. Hlavním tématem setkání byla příprava spuštění tzv. EU Knowledge Hubu, zastřešující platformy sdružující činnosti zaměřené na prevenci radikalizace. Spuštění fungování EU Knowledge Hubu je naplánováno na první pololetí roku 2024.

V roce 2022 proběhlo šest jednání **Internetového fóra EU (EUIF)**, kterého se kromě zástupců členských států EU účastní i zástupci EK, evropských institucí (např. Europol), nevládních a akademických organizací a participujících digitálních platforem. V důsledku ruské války na Ukrajině se mimořádně řešilo téma hraničního obsahu (borderline content – **dezinformace a propaganda**). Na konci roku pak byly jako zcela nové problematiky přidány tyto dvě agendy: financování teroristických a extremistických skupin online a obchod s lidmi a drogami online.

Mimo jiné také Evropská komise uspořádala 2 jednání Operators' Fora pro ochranu veřejných míst, které sdružuje provozovatele měkkých cílů, náboženských komunit a členských států. Hlavními tématy byly projekty financované z ISF a ochrana náboženských míst.

Dále se pod hlavičkou českého předsednictví konalo mnoho odborných akcí, které se zaměřovaly zejména na šíření antisemitismu online.

Evropská síť prevence kriminality (EUCPN) v roce 2022

Během celého roku 2022 byla Česká republika členem Výkonného výboru EUCPN a později od července také předsedající zemí.

Tématy CZ PRES byla práce se zvláště zranitelnou obětí kriminality a dobrovolnictví v prevenci kriminality. CZ PRES ve dnech 8. a 9. 12. 2022 v Praze uspořádalo Konferenci nejlepší praxe spojenou s Evropskou cenou prevence kriminality na téma „Práce se zvláště zranitelnou obětí trestné činnosti“. Na konferenci byly prezentovány nejlepší projekty z každého členského státu Evropské unie. Více informací k výstupům tohoto tématu CZ PRES je dostupných na webu prevence kriminality.

Mezi dalšími prioritami bylo využití technických norem a přístupu CPTED k zajištění vyšší bezpečnosti ve městech a možné změny ve struktuře a financování EUCPN umožňující členským státům lépe plnit své povinnosti.

V rámci plnění uspořádal OPK MV ve spolupráci s Českou agenturou pro standardizaci a CEN/TC 325 „Prevence kriminality při plánování městské výstavy a navrhování budov“ a **6. 10. 2022 mezinárodní konferenci „Městské prostředí – bezpečnostní hrozba nebo příležitost pro prevenci?“**.¹¹

CZ PRES bylo zakončeno schůzí Rady EUCPN 7. 12. 2022 a následující Konferencí nejlepší praxe spojené s předáváním Evropské ceny prevence kriminality ve dnech 8. a 9. 12. 2022.¹²

Na Konferenci nejlepší praxe byly prezentovány projekty členských států soutěžící o cenu ECPA za rok 2022 a 9. 12. odpoledne proběhlo předávání cen v Muzeu Policie ČR v Praze na Karlově. Vítězným projektem se stal švédský projekt „Risk Reduction Intervention“. Na druhém místě se umístil nizozemský příspěvek „HackShield Future Cyber Heroes“ a na třetím dánský projekt „Systematic Forensic Medical Screening of Children in Cases of Suspected Physical Violence“. Za ČR byl úspěšně prezentován projekt Bright Sky CZ na pomoc obětem domácího násilí.¹³ Více na webu EUCPN¹⁴ a prevence kriminality.¹⁵

Bezpečnostní zajištění předsednictví ČR v Radě EU

Zajištění bezpečnosti je pro řádný průběh CZ PRES klíčové, proto i přípravy jejího zajištění byly považovány za jeden ze zásadních úkolů MV při přípravě předsednictví. Od počátku roku 2022 se Bezpečnostní štáb Policie ČR, zřízený ke koordinaci opatření, scházel každý měsíc s tím, že předmětem jednání byla především témata strategického charakteru (např. přeprava delegátů pomocí VIP vozidel, minivanů, balistických vozidel či autobusů, záležitosti týkající se bezpečnostních opatření na Letišti Václava Havla Praha, využití akreditačního systému pro prověřování osob či počty nasazených sil a prostředků Policie ČR a ostatních bezpečnostních sborů povolaných k plnění úkolů Policie ČR). Úkolem bezpečnostního štábu bylo především vytvoření adekvátních podmínek pro plnění úkolů Policie ČR v rámci CZ PRES. V průběhu samotného CZ PRES se pak toto těleso transformovalo do tzv. taktických štábů, které byly svolávány před každou vrcholnou (nebo souhrnem vrcholných) akcí.

Z hlediska zajištění bezpečnosti bylo nejnáročnější akcí zasedání tzv. Evropského politického společenství ve spojení s Pražským summitem, které se uskutečnilo ve dnech 6. a 7. 10. 2022 na Pražském hradě. Rozsah této akce lze ilustrovat mj. tím, že v době jejího konání se po území hl. m. Prahy pohybovalo bezmála 50 kolon vozidel s chráněnými osobami, z nichž každá čítala 5 až 6 vozidel. Konkrétně dne 6. října byla zajišťována ochrana 49 chráněných osob (44 zemí + hosté, 11 prezidentů). Řada delegací mířila na tuto akci z místa ubytování, kdy se jednalo o 15 různých hotelů, které musela Policie ČR během summitu bezpečnostně zajistit (permanentní střežení místa ubytování). Zbývající část hlav států potom dorazila na Pražský hrad přímo z Letiště Václava Havla Praha (dne 6. 10. 2022 v dopoledních hodinách přistálo na

¹¹ Program konference a Závěry z konference viz <https://prevencekriminality.cz/mezinarodni-odborna-konference-mestske-prostredi-bezpecnostni-hrozba-nebo-prilezitost-pro-prevenci/>

¹² Program konference viz <https://prevencekriminality.cz/konference-nejlepsi-praxe-spojena-s-evropskou-cenou-prevence-kriminality-na-tema-prace-se-zvlast-zranitelnou-obeti-trestne-cinnosti/>

¹³ <https://eucpn.org/service/bpc-ecpa>

¹⁴ <https://www.eucpn.org/>

¹⁵ <https://prevencekriminality.cz/co-duleziteho-nam-prinesla-evropska-sit-prevence-kriminality-eucpn-v-roce-2022/>

Terminálu 4 celkem 25 speciálů). Přesuny delegací vyžadovaly přijetí dopravně bezpečnostních opatření na území hl. m. Prahy. Za tímto účelem bylo nutné posílit opatření o další stovku policistů služby dopravní policie z celé republiky. Pro Policii ČR se jednalo o historicky jedno z nejrozsáhlejších bezpečnostních opatření z hlediska počtu kolon, počtu a významnosti chráněných osob.

CEPOL (Agentura Evropské unie pro vzdělávání a výcvik v oblasti prosazování práva)

Vrcholným jednáním v rámci českého předsednictví v Radě Evropské unie v rámci agentury CEPOL (Agentura Evropské unie pro vzdělávání a výcvik v oblasti prosazování práva) bylo zasedání Správní rady, které proběhlo ve dnech 22. až 23. listopadu 2022 v Praze. Na zasedání byla přijata nová strategie agentury, čímž byla završena půlroční aktivita sekretariátu a předsednického tria zemí – Francie, Česká republika, Švédsko. Výsledky strategicky orientované debaty ohledně priorit portfolia vzdělávacích aktivit agentury, podpory vzdělávacích institucí v oblasti prosazování práva a akreditačního procesu v oblasti vzdělávání, budou použity při vytváření akčních plánů k samotné implementaci strategie.

5.4. Další mezinárodní spolupráce

Smlouvy o mezinárodní policejní spolupráci

Smlouvy o mezinárodní policejní spolupráci obsahují základní pravidla pro spolupráci s ostatními státy v oblasti zajištění vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku. V roce 2022 byly předány návrhy textů o policejní spolupráci s **Tureckem a Ukrajinou**, korespondenční cestou, resp. za pomoci videokonferencí pokračovala jednání o dříve předaných návrzích smluv s Indonésií. Proběhlo jednání o společné deklaraci mezi Ministerstvem vnitra a britskou Home Office týkající se policejní spolupráce a řešení nelegální migrace. Dokument je vyjádřením záměru obou stran dále prohlubovat spolupráci policejních orgánů, přičemž zdůrazněny jsou ty oblasti, které obě strany ve vzájemných vztazích považují za prioritu.

K významnému pokroku došlo, pokud jde o **sjednávání nových smluv o policejní spolupráci se sousedními státy**. Na podzim 2022 se uskutečnilo první kolo expertních jednání se Slovenskem. V případě Polska si obě strany vyměnily návrhy textu a písemné komentáře k nim. Zahájení expertních jednání se očekává v průběhu roku 2023. Ve vztahu k Německu a Rakousku již nové moderní smlouvy existují z let 2014 a 2015.

Bezpečnostní rozvojová spolupráce

Program bezpečnostní rozvojové spolupráce MV (dále jen „Program BRS“) prostřednictvím poskytování podpory partnerským zemím v oblastech vnitřní bezpečnosti také **napomáhá zajistit bezpečnost a ochranu ČR**. V rámci Programu BRS bylo v průběhu roku 2022 ve spolupráci s experty z řad útvarů Policie ČR, Generálního ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR a Generální inspekce bezpečnostních sborů realizováno celkem **17 expertních cest, 14 studijních pobytů, dva materiální dary a jeden peněžní dar**. Na projektech čeští zástupci spolupracovali se svými partnery z Albánie, Arménie, Bosny a Hercegoviny, Černé Hory, Gruzie, Moldavska, Severní Makedonie, Ukrajiny, Vietnamu a Zambie.

Rok 2022 byl významně negativně ovlivněn ruskou agresí proti Ukrajině. Řada projektů s Ukrajinou nemohla být z bezpečnostních důvodů realizována. Proto byly **využity již schválené finanční prostředky** z Programu BRS na projekty s Ukrajinou a z těchto prostředků byl poskytnut **peněžní dar ve výši 3 200 000 Kč** za účelem pomoci Národní policii Ukrajiny na **zajištění ochranných prostředků**, a to konkrétně na **nákup taktických brýlí**, které byly ukrajinskou stranou identifikovány jako potřebné. Za tímto účelem bylo podepsáno memorandum o porozumění mezi Ministerstvem vnitra a Velvyslanectvím Ukrajiny v ČR.¹⁶ Na Ukrajinu byly také poskytnuty v rámci Programu BRS materiální dary, a to **ochranné obleky** v hodnotě 449 304 Kč a **výslechové pomůcky** v hodnotě 86 738 Kč. Další projekty s ukrajinskými partnery byly zaměřeny na výměnu zkušeností v oblasti kybernetické bezpečnosti a posílení spolupráce kriminální policie ČR a Ukrajiny.

Mezi další významné projekty Programu BRS v posledních letech patří například **projekty českých policejních potápěčů-pyrotechniků** z Ředitelství služby pořádkové policie Policejního prezidia ČR. Spolupráce v oblasti vyzdvihování a **zneškodňování munice z řek a jezer v Bosně a Hercegovině** trvá již od roku 2011. Konkrétně se v roce 2022 uskutečnily dvě výcvikové mise a dvě odminovací mise, při nichž došlo k odminování částí řek Una a Sáva.¹⁷

Další projekty se v roce 2022 zaměřily na sdílení nejlepších postupů a zkušeností v oblasti vědy, výzkumu a inovací, cestovních a pobytových dokladů, řízení pohraniční a migrační policie, služební kynologie, zajišťování bezpečnosti a plynulosti silničního provozu, školení lektorů antikonfliktních týmů, institutu zkoušky spolehlivosti Generální inspekce bezpečnostních sborů, posilování spolupráce služeb kriminální policie včetně vyšetřování násilné trestné činnosti, podvodů, finanční a kybernetické kriminality, dokumentace a vyšetřování organizovaného zločinu a pátrání po pohřešovaných a hledaných osobách.

Pomoc Ukrajině

Významnou agendou roku 2022 se stala **pomoc Ukrajině**. ČR byla požádána o pomoc jak materiální, tak personální. Policie ČR poskytla vybavení pro ozbrojené a bezpečnostní složky a Hasičský záchranný sbor v hodnotě 52 milionů Kč. Šlo zejména o výstroj, drobný materiál, optický materiál a balistické ochranné prostředky. Byly vyčleněny tři desítky policistů ovládajících ukrajinštinu pro práci na lince pomoci uprchlíkům v nepřetržitém provozu. Policisté zodpovídali dotazy ohledně speciálních víz, vstupu na území, ubytování, humanitární pomoci, vyřizovali e-maily v ukrajinštině a pomáhali s překlady informačních letáků.

Významná byla rovněž pomoc policistů při dodržování veřejného pořádku a bezpečnosti v rámci efektivního zvládnutí zvýšeného migračního tlaku na slovensko-ukrajinské hranici. Šlo o další aktivitu nad rámec běžné činnosti Policie ČR na základě uzavřeného memoranda o porozumění o vyslání českých policistů na území Slovenské republiky. Společně s kolegy ze Slovenska pomáhali válečným uprchlíkům, zejména ženám, dětem a seniorům, které ruská agrese přinutila opustit své domovy. Policisté pomáhali při registraci, při ostraze hranice, při koordinaci dopravy apod. Do pomoci na Slovensku se zapojilo 210 policistů vyslaných ve čtyřech kontingentech.

HZS ČR ve spolupráci s Ministerstvem zahraničních věcí, Ministerstvem vnitra a dalšími ústředními správními úřady zorganizoval a zabezpečil poskytnutí celkem **27 materiálních humanitárních pomoci do zahraničí, všechny v souvislosti s válečným konfliktem na**

¹⁶ <https://www.mvcr.cz/clanek/memorandum-o-porozumeni-stverdilo-dalsi-pomoc-ministerstva-vnitra-ukrajine-tentokrat-pro-ukrajinskou-policii.aspx>

¹⁷ <https://www.policie.cz/clanek/policejni-potapeci.aspx>

Ukrajíně. Humanitární pomoc byla poskytována buď prostřednictvím Mechanismu civilní ochrany Unie (UCPM) nebo na základě bilaterálních dohod. Nejčtenější pomocí byla pomoc zdravotnická, která obsahovala např. lékařské ventilátory, nemocniční postele, injekce, ochranné pomůcky či léky. Dále byla Ukrajinou velmi ceněna pomoc ve formě provizorních mostních konstrukcí nebo trvanlivých potravin. **Celková částka poskytnutých komodit za rok 2022 prostřednictvím UCPM činila 360,9 miliónů Kč.**

Dne 30. října 2022 se v Kyjevě uskutečnily **1. česko-ukrajinské mezivládní konzultace**. **Ministr vnitra Vít Rakušan jednal s ministrem vnitra Ukrajiny Denysem Monastyrskim** o pomoci ukrajinským uprchlíkům v ČR a podpoře vnitřně vysídlených uprchlíků na Ukrajině, o projektu na podporu Státní migrační služby a konzulárních služeb. Ministři dále konzultovali možnost poskytování víz pro určité skupiny ukrajinských občanů, vyslání forenzních expertů k vyšetřování válečných zločinů na Ukrajině, zapojení ČR do plánu obnovy – pomoc hasičům, řešení dopadů války na Ukrajině na úrovni EU a dotkli se i problematiky kybernetické bezpečnosti a společné práce na nové smlouvě o policejní spolupráci.

5.5. Kybernetická bezpečnost

NÚKIB v roce 2022 evidoval a řešil celkem 146 (-11) kybernetických bezpečnostních incidentů (dále jen „incidenty“). Po několika letech kontinuálního nárůstu se tak jedná o první zaznamenaný meziroční pokles řešených incidentů. Tento stav, který příliš neodpovídá původním predikcím, může mít celou řadou příčin.

Jedním z pravděpodobných důvodů poklesu incidentů je například skutečnost, že v roce 2022 neproběhla žádná významnější kampaň, kdy by docházelo k masivnímu zneužívání konkrétní zranitelnosti, jako tomu bylo v roce předešlém.¹⁸ Kvůli omezenějším personálním kapacitám do jisté míry klesla také proaktivita NÚKIB (realizace tzv. threat huntingu, kdy jsou incidenty aktivně vyhledávány). Zároveň není v možnostech, schopnostech a kapacitách NÚKIB, ani regulovaných subjektů detekovat všechny incidenty. To platí zejména u závažných typů útoků, kdy útočníci vynakládají mimořádné úsilí, aby zůstali neodhaleni. Naopak pozitivním vysvětlením nižšího počtu evidovaných incidentů může být také rostoucí úroveň kybernetické bezpečnosti regulovaných subjektů.

Nejvíce incidentů bylo v roce 2022 evidováno v dubnu a říjnu, což bylo v obou případech způsobeno zásadním nárůstem počtu DDoS útoků. Za nimi stály ruskojazyčné hacktivistické skupiny Killnet a Anonymous Russia. Tyto útoky velmi pravděpodobně souvisely s českou podporou Ukrajiny během probíhajícího válečného konfliktu.

Již druhým rokem byl zaznamenán pokles evidovaných velmi závažných kybernetických incidentů. Naproti tomu naopak narostl počet významných kybernetických incidentů. Počet méně významných incidentů se mírně snížil. I v roce 2022 byl zdaleka incidenty nejvíce postižen sektor veřejné správy. Ve větším odstupu následoval sektor zdravotnictví a soukromý sektor. Toto pořadí do jisté míry proporcčně odpovídá počtům regulovaných subjektů, kdy má nejvyšší zastoupení právě sektor veřejné správy. Nově zaznamenaným trendem se stal nárůst incidentů v sektoru dopravy, jehož hodnoty se v předchozích letech pohybovaly pouze v řádu jednotek.

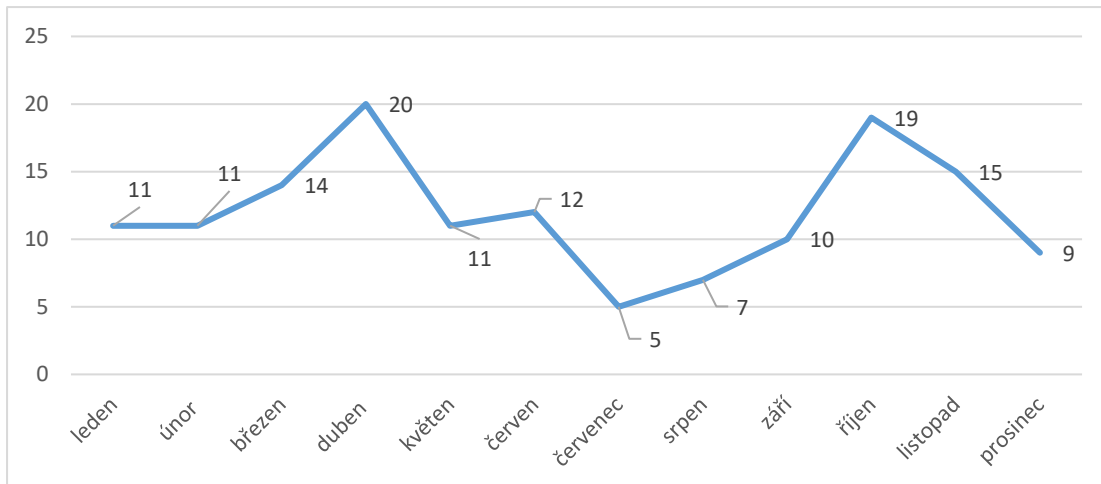
¹⁸ Například v roce 2021 probíhaly rozsáhlé kampaně ProxyLogon a ProxyShell, jejichž cílem byla široce využívaná služba Microsoft Exchange Server.

Co se typů incidentů týče, nejvíce převažovaly ty cílící na dostupnost. Do nich však nespádají pouze výše zmiňované DDoS útoky, ale i prosté technické chyby vedoucí k výpadkům systémů. Trvalým trendem nadále zůstává ransomware, který byl vyjma října evidován každý měsíc.

V následujícím období bude kybernetický prostor v ČR pravděpodobně do jisté míry i nadále ovlivňován děním na Ukrajině. Ačkoli se válka na Ukrajině do českého kyberprostoru v roce 2022 promítla zejména ve zmíněných DDoS kampaních, nedošlo k výraznějšímu nárůstu závažných kybernetických útoků vůči regulovaným subjektům. Nelze však vyloučit, že v následujícím období může k takovým útokům docházet také na území ČR.

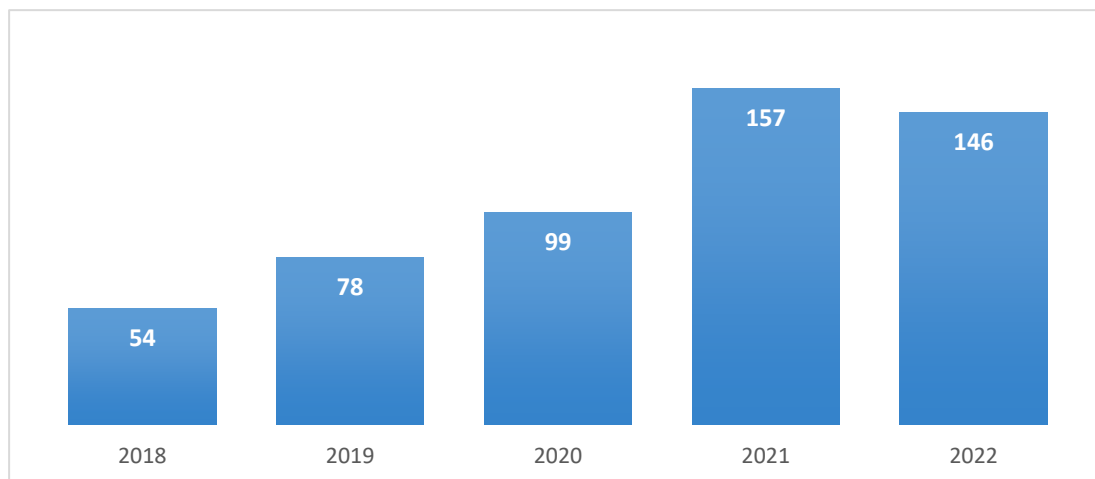
Interpretovaná data doplňují následující grafy.

Graf 1 – Vývoj počtu incidentů řešených NÚKIB v roce 2022

Zdroj: NÚKIB

Graf 2 – Vývoj počtu incidentů řešených NÚKIB v letech 2018–2022

Zdroj: NÚKIB

Souhrn aktivit a opatření realizovaných NÚKIB v roce 2022¹⁹

NÚKIB po celý rok 2022 kontinuálně monitoroval dění v kyberprostoru, zejména s ohledem na zhoršenou bezpečnostní situaci způsobenou válečným konfliktem na Ukrajině. Na

¹⁹ Pro další a bližší informace odkazujeme na Zprávu o stavu kybernetické bezpečnosti za rok 2022, která bude zveřejněna v průběhu roku 2023.

potenciální i vyskytnuvší hrozby reagoval způsoby a nástroji, které mu umožňuje ZKB. Během roku 2022 vydal NÚKIB tři varování proti hrozbám v kyberprostoru. Dvě souvisela s válkou na Ukrajině (zvýšené riziko kybernetických útoků²⁰ a dopady na dodavatelský řetězec²¹), třetí pak vůči chytrým elektroměrům v rámci distribučních soustav elektřiny.²² Po celý rok prostřednictvím svého webu a dalších komunikačních platforem NÚKIB informoval regulované i neregulované subjekty, odbornou i širokou veřejnost o zranitelnostech a opatřeních. Zároveň publikoval metodické i podpůrné materiály, které mají usnadnit orientaci v opatřeních a pomoci při nastavování adekvátní úrovně kybernetické bezpečnosti.

V auditní a kontrolní činnosti v roce 2022 se NÚKIB mimo jiné zaměřil na nejkritičtější systémy státní správy. U nich provedené kontroly se zaměřily na oblast řízení kontinuity činností (připravenost reagovat na krizové situace a schopnost minimalizovat případné následky takové situace).

NÚKIB průběžně pokračoval v procesu určování subjektů spadajících pod ZKB, kdy docházelo k určení nových subjektů. K 31. 12. 2022 evidoval NÚKIB celkem:

- 66 subjektů, které spravují 128 prvků kritické informační infrastruktury
- 155 provozovatelů základní služby, které dohromady spravují 192 informačních systémů základní služby
- 588 významných informačních systémů u 193 organizací

Národní a mezinárodní spolupráce

Během CZ PRES bylo v oblasti kybernetické bezpečnosti dosaženo společné pozice všech členských států k návrhu nařízení, kterým se stanoví opatření k zajištění vysoké společné úrovně kybernetické bezpečnosti v orgánech, institucích a jiných subjektech Unie,²³ započato vyjednávání návrhu Aktu o kybernetické odolnosti, který stanovuje kyberbezpečnostní požadavky pro širokou škálu produktů s digitálními prvky s cílem zajistit jejich kybernetickou bezpečnost, a to v rámci celého jejich životního cyklu, řešeno posilování bezpečnosti dodavatelského řetězce informačních a komunikačních technologií a finalizováno znění směrnice NIS 2.

Ukázkou úzké spolupráce mezi státními subjekty a soukromou sférou v zajišťování kybernetické bezpečnosti je i příprava návrhu zákona, který by měl významně omezit vliv rizikových dodavatelů na nejdůležitější infrastrukturu ČR. Zákon má státu umožnit prověřovat dodavatele do své strategicky významné infrastruktury. Hlavním cílem tohoto prověřování, stejně tak jako celé právní úpravy, je zvýšit odolnost a bezpečnost ČR a omezení

²⁰ NÚKIB v rámci preventivních kroků vydal v souvislosti s ozbrojeným konfliktem mezi Ruskou federací a Ukrajinou Varování <https://www.nukib.cz/cs/infoservis/hrozby/1814-nukib-v-ramci-preventivnich-kroku-vydal-v-souvislosti-s-ozbrojenym-konfliktem-mezi-ruskou-federaci-a-ukrajinou-varovani/>

²¹ NÚKIB vydal Varování v souvislosti s ekonomickými sankcemi spojenými s Ruskou federací <https://www.nukib.cz/cs/infoservis/hrozby/1823-nukib-vydal-varovani-v-souvislosti-s-ekonomickymi-sankcemi-spojenymi-s-ruskou-federaci/>

²² NÚKIB vydal Varování před použitím chytrých elektroměrů ze zemí s nedůvěryhodným právním prostředím <https://www.nukib.cz/cs/infoservis/hrozby/1837-nukib-vydal-varovani-pred-pouzitim-chytrych-elektromeru-ze-zemi-s-neduveryhodnym-pravnim-prostredim/>

²³ Jednotná pravidla kybernetické bezpečnosti subjektů EU jsou opět o něco blíží (nukib.cz) <https://www.nukib.cz/cs/infoservis/aktuality/1910-jednotna-pravidla-kyberneticke-bezpecnosti-subjektu-eu-jsou-zase-o-neco-bliz/>

závislosti ČR na negativních zahraničních vlivech. Přípravu zákona koordinuje NÚKIB, přičemž jej má vládě předložit v průběhu roku 2023.

NÚKIB během roku 2022 organizoval/spoluorganizoval 10 cvičení, kterých se zúčastnilo 504 osob. Vyzdvihnout lze zejména netechnické cvičení pro sektor zdravotnictví Health Czech 2022,²⁴ nebo úspěšnou účast na mezinárodním cvičení Locked Shields 2022.²⁵

Směrnice k zajištění vysoké úrovně kybernetické bezpečnosti – NIS2

Do roku 2024 by měla mít ČR ve svém právním řádu **implementovány požadavky nové směrnice** Evropského parlamentu a Rady Evropské unie o opatřeních k zajištění vysoké společné úrovně kybernetické bezpečnosti v Unii, **tzv. směrnice NIS2**. Cílem směrnice je mimo jiné zajistit, aby organizace zaváděly preventivní kroky k posílení své kybernetické bezpečnosti. Samotná směrnice NIS2 požaduje rozřídít povinné subjekty do dvou skupin (essential a important) a v rámci této distinkce příslušně určit míru povinností, které budou povinné osoby muset plnit.

5.6. Energetická bezpečnost

Pro zajištění energetické bezpečnosti a dostupnosti energií pro obyvatele ČR bylo přijato několik opatření. Byl zaveden úsporný tarif, přijata legislativa o opatřeních pro mimořádné situace a rozhodnuto o zastropování cen plynu (zákon č. 232/2022 Sb., změna energetického zákona a zákona o podporovaných zdrojích energie – úsporný tarif, mimořádný stav nouze a posílení pravomocí MPO ve stavech nouze, zákon č. 287/2022 Sb., změna energetického zákona – mimořádná tržní situace a možnost vlády nařízením stanovovat ceny, nařízení vlády č. 298/2022 Sb. o stanovení cen elektřiny a plynu v mimořádné tržní situaci v platném znění, nařízení vlády č. 333/2022 Sb. o zajištění dodávek plynu), byl definován a zakotven princip UIOLI („use it or lose it“) pro využívání uskladněného plynu (zákon č. 176/2022 Sb. změna energetického zákona). Další opatření byla přijata také na úrovni EU.

Z hlediska zásobování se podařilo naplnit zásobníky zemního plynu téměř na 100 %, v rámci úspor a dalších opatření se podařilo snížit spotřebu o cca 20 %.

V oblasti infrastruktury se jednalo zejména o náhradu dodávek zemního plynu z Ruské federace dodávkami ze zdrojů mimo Ruskou federaci pronájmem kapacity LNG terminálu v nizozemském Eemshavenu na 5 let a zajištěním přepravní trasy do ČR, posílením vnitrostátní infrastruktury (plynovod Moravia Capacity Extension) a zahájením jednání o posílení přeshraniční infrastruktury (zejména CZ-PL) a zajištění financování. Dále se vedla a vedou jednání o dalších zdrojích – dohody pro další LNG terminály a dodávky z dalších teritorií jako Norsko, USA, Kanada, Omán, Katar, Saudská Arábie, Ázerbájdžán, Alžírsko. Podařilo se získat souhlas akcionářů s realizací projektu TALPlus, který navýší kapacitu ropovodu TAL o 4 mil. m³/rok ve prospěch přepravy do ČR.

²⁴ Zástupci zdravotnických zařízení si na cvičení Health Czech vyzkoušeli, jak reagovat na kybernetické útoky <https://www.nukib.cz/cs/infoservis/aktuality/1924-zastupci-zdravotnickych-zarizeni-si-na-cviceni-health-czech-vyzkoušeli-jak-reagovat-na-kyberneticke-utoky/>

²⁵ Úspěch českých a slovenských specialistů na kybernetickou bezpečnost <https://www.nukib.cz/cs/infoservis/aktuality/1833-uspech-ceskych-a-slovenskych-specialistu-na-kybernetickou-bezpecnost/>

Bylo rozhodnuto o prodloužení těžby černého uhlí do roku 2025, aby byl zajištěn dostatek surovin zejména pro teplárny. Bylo definováno přecházení stavu nouze v teplárně a jeho vyhlášení. Připravilo se nastavení a notifikace tzv. kapacitních mechanismů. Byl stanoven postup pro vytvoření seznamu strategických objektů a určení jejich priorit a pro definici scénářů narušení dodávek elektrické energie velkého rozsahu.

Na ČR se zároveň vztahují dvě krizová nařízení dojednaná během CZ PRES. Dne 30. září 2022 se Rada Evropské unie dohodla na krizovém nařízení, které má řešit problém velmi vysokých cen energií v EU. Nařízení Rady by mělo pomoci členským státům zvýšit příjmy, díky kterým by spotřebitelům energie kompenzovaly rostoucí ceny. Zaprvé by členské státy získaly neočekávané přebytkové příjmy výrobců elektřiny, kteří se spoléhají na levnější "inframarginální" energetické technologie. Tyto společnosti získávají neočekávané příjmy z vysokých cen elektřiny způsobených výjimečným růstem cen plynu, a nikoliv ze zvýšení vlastních výrobních nákladů. Podle modelu mezních cen vysoké ceny plynu do značné míry určují ceny elektřiny v celé EU. Za druhé by výrobci fosilních paliv v EU podléhali solidárnímu příspěvku z nadměrných zisků, a to ve výši nejméně 33 % v celé EU. Tato opatření ke zvýšení příjmů jsou doprovázena dobrovolným cílem snížit spotřebu elektřiny o 10 % a povinným cílem snížit špičkovou poptávku po elektřině o 5 %. Tyto snahy by snížily podíl plynu na skladbě zdrojů energie a snížily jeho vliv na stanovení cen, zejména v době energetické špičky. Další opatření by dočasně umožnila regulaci cen pro malé a střední podniky a dodávky elektřiny pod cenou.

Evropská komise dne 9. listopadu 2022 vydala nové krizové nařízení Rady dle čl. 122 SFEU. Nařízení se věnuje vytvoření rámce pro zrychlené povolování projektů obnovitelných zdrojů (OZE) a navazuje na cíle strategie REPowerEU. Nařízení bude platné po dobu 18 měsíců, vztahuje se na nové žádosti a zavádí i možnost rozšířit nově zavedená nouzová pravidla i na právě probíhající procesy udělování povolení. Zavádí, že členské státy mohou rychle provést několik opatření, jejichž cílem je zjednodušit povolovací řízení vztahující se na projekty v oblasti energie z obnovitelných zdrojů. Mezi tato opatření spadá převažující veřejný zájem, který má obecnou působnost a zavádí, že u projektů v oblasti energie z obnovitelných zdrojů existuje pro účely relevantních právních předpisů v oblasti životního prostředí převažující veřejný zájem. Dále zjednodušuje povolovací rámce pro modernizaci zařízení na výrobu energie z obnovitelných zdrojů. Další opatření se zaměřují na specifické technologie, jako je výrazně kratší a rychlejší povolovací řízení pro solární zařízení na stávajících stavbách. Nově zavedená ustanovení umožňují členským státům vyjmout z těchto lhůt dobu, během níž jsou elektrárny, jejich připojení k síti a související nezbytná síťová infrastruktura, budovány nebo doplňovány.

Stávající provozované jaderné bloky v Dukovanech a Temelíně se podílí na celkové výrobě elektrické energie v ČR z 36 %. Uvedené jaderné elektrárny dlouhodobě zajišťují stabilní výrobu elektrické energie, trvale pracují v režimu základního zatížení s vysokou mírou dostupnosti (85-92 %). Životnost stávajících jednotlivých bloků jaderné elektrárny Dukovany je předpokládána, a vlastníkem ČEZ, a.s., plánována minimálně do roku 2045. Životnost stávajících bloků jaderné elektrárny Temelín je plánována minimálně do druhé poloviny 60. let.

Ve vazbě na výsledky analýzy zdrojové přiměřenosti elektro-energetické soustavy ČR a platnou Státní energetickou koncepcí bylo přistoupeno k přípravě výstavby nových jaderných zdrojů, zahrnujících až 4 velké jaderné bloky (1000-1200 MWe) a až 10 malých modulárních reaktorů o výkonu 100-300 MWe. K naplnění tohoto programu bylo 17. 3. 2022 vyhlášeno výběrové

řízení na výstavbu jednoho velkého jaderného bloku, k 30. 11. 2022 byly jednotlivými uchazeči podány nabídky (jde o společnosti WEC, KHNP, EDF) a je reálný předpoklad podepsat smlouvu s vybraným dodavatelem na výstavbu nového jaderného zdroje do 31. 12. 2024. Uvedení do provozu prvního nového jaderného bloku je plánováno na rok 2036.

Současně, v souladu se zadáním z programového prohlášení vlády, probíhá příprava na výstavbu i dalších třech velkých jaderných bloků. Celkem jsou plánovány dva nové velké jaderné bloky v lokalitě Dukovany a dva v lokalitě Temelín.

Současně probíhá i příprava na budoucí výstavbu Malých modulárních reaktorů (SMR) zejména v části umístění staveb, v části předpokládaného dodavatelského modelu a modelu financování, a v části tvorby legislativního rámce pro výstavbu a provoz těchto jaderných jednotek. ČEZ, a.s. ve spolupráci s vedením Jihočeského kraje připravuje podmínky k možnému uvedení prvního SMR v lokalitě Temelín do provozu v roce 2032.

5.7. Ekonomická bezpečnost

Přezkum zahraničních investic probíhá na základě zákona č. 34/2021 Sb., o prověřování zahraničních investic a o změně souvisejících zákonů (zákon o prověřování zahraničních investic), který vstoupil v účinnost k 1. 5. 2021. Cílem přezkumu zahraničních investic je ochrana bezpečnosti ČR a jejího vnitřního a veřejného pořádku před investicemi, které by bezpečnost a její vnitřní a veřejný pořádek mohly narušit. Systém přezkumu investic byl koncipován v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/452 ze dne 19. března 2019, kterým se stanoví rámec pro prověřování přímých zahraničních investic směřujících do Unie.

Gestorem agendy je Odbor obchodní politiky MPO, který na ní spolupracuje s MZV, MO, MV, Policií ČR, MF, zpravodajskými službami a v případě potřeby i jinými státními institucemi. V roce 2022 pokračoval Odbor obchodní politiky MPO ve výkonu agendy prověřování zahraničních investic a formálně se zabýval devíti případy a dále několika stovkami investic, které v rámci evropské spolupráce v této oblasti nahlásily ostatní členské státy. Došlo k významnému nárůstu komunikačních aktivit (vydání první výroční zprávy o fungování mechanismu, semináře pro státní sféru a soukromé firmy) a dalšímu rozšiřování odborné a analytické kapacity zaměřené na nastupující a přelomové technologie. Zároveň úspěšně pokračovaly snahy o etablování a posílení role ČR v mezinárodním ekonomicko-bezpečnostním prostředí. Zástupci Odboru obchodní politiky se podíleli na vzdělávacích aktivitách směrem k zahraničním partnerům, prezentovali přístup ČR k prověřování zahraničních investic a ekonomické bezpečnosti a navazovali nová bilaterální partnerství.

5.8. Krizové řízení

Rok 2022 byl v oblasti krizového řízení velmi specifický. Poté, co byla postupně utlumována činnost orgánů krizového řízení kvůli pandemii onemocnění covid-19 (poslední jednání Ústředního krizového štábu k této problematice se konalo dne 21. února 2022), došlo k invazi Ruské federace na Ukrajinu a opětovné nutnosti aktivace postupů krizového řízení kvůli nové krizové situaci. První jednání ÚKŠ k situaci na Ukrajině se konalo již 28. února 2022.

Celkově se v roce 2022 konalo 38 jednání Ústředního krizového štábu, z toho 8 z nich k problematice onemocnění covid-19 a 30 k situaci na Ukrajině. Dále se konalo 8 jednání Stálé pracovní skupiny ÚKŠ a 21 jednání Strategické skupiny ke koordinaci řešení dopadů uprchlické vlny související s invazí Ruské federace na Ukrajinu. Dne 9. února 2022 byla schválena komplexní aktualizace Statutu a Jednacího řádu ÚKŠ usnesením vlády č. 78.

Řešení krizové situace způsobené invazí Ruské federace na Ukrajinu

Ke zvládnutí situace byl vládou vyhlášen nouzový stav, který trval od 4. března do 30. června 2022. V jeho rámci byla přijímána opatření k zajištění základních životních podmínek pro bezprecedentní počet přicházejících uprchlíků z Ukrajiny a nedocházelo k zásahům do základních práv a svobod obyvatel ČR. Příchod vyšších tisíců osob denně v průběhu března a dubna 2022 byl zásadní výzvou pro všechny zapojené instituce napříč veřejnou správou.

K dlouhodobé koordinaci zaváděných opatření byla zřízena v dubnu 2022 Strategická skupina ke koordinaci řešení dopadů uprchlické vlny související s invazí Ruské federace na Ukrajinu a jejím vedením byl pověřen ministr vnitra. V únoru 2023 došlo ke změně názvu skupiny na Strategická skupina pro koordinaci adaptace a integrace uprchlíků z Ukrajiny a jejím řízením byla nově pověřena vládní zmocněnkyně pro lidská práva. Opatření byla zaváděna na základě materiálu Stanovení strategických priorit vlády ČR ke zvládnutí uprchlické vlny související s invazí Ruské federace na Ukrajinu,²⁶ který byl vládou schválen dne 13. dubna 2022 usnesením č. 309.

V souvislosti s konfliktem na území Ukrajiny a následnou uprchlickou vlnou byla v ČR nastavena ústřední koordinace pomoci uprchlíkům z Ukrajiny. Primárním pracovním nástrojem pro efektivní řízení nastalé situace je systém Asistenčních center pomoci Ukrajině. Tento systém je v současné době realizován jako dvoustupňový. Tedy Národní Asistenční Centrum Pomoci Ukrajině (dále také „NACPU“) a Krajská Asistenční Centra Pomoci Ukrajině. Centra byla nejprve provozována v režimu 24/7. Cca od 1. 4. 2022 postupně dochází k velmi pozvolnému omezování provozu a redukci počtu center. Aktuálně mají některá centra zcela přerušeno víkendový provoz (mimo provozní dobu centra je zajišťováno pro uprchlíky dočasně nouzové přístřeší).

NACPU je složeno ze zástupců HZS ČR, zástupců Policie ČR, ČD., a. s., odboru azylové a migrační politiky MV, Správy uprchlických zařízení MV, Ministerstva zahraničních věcí, Ministerstva dopravy, Správy státních hmotných rezerv, Ministerstva práce a sociálních věcí a dalších spolupracujících subjektů. Hlavními úkoly NACPU, jsou zejména: celkový management systému asistenčních center pomoci, komunikace s ústředními orgány státní správy, organizace poskytování humanitární pomoci do zahraničí, řízení redistribuce osob k ubytování v rámci krajů, spolupráce s nestátními neziskovými organizacemi (dále také „NNO“) a pravidelné situační reportování. Z Úrovně KACPU se jedná zejména o: koordinaci humanitární pomoci uprchlíkům v ČR, koordinaci ubytování, logistiku, transport osob, koordinaci NNO, komunikaci s NACPU a pravidelné situační reportování. V rámci systému nastaveného v ČR je tak možné efektivně řídit migrační toky v celém řetězci, tedy od dopravy až po ubytování.

²⁶ <https://www.mvcr.cz/clanek/vlada-schvalila-strategicky-material-reseni-uprchlicke-vlny-i-pozici-jejeho-koordinatora.aspx>

Od zahájení práce asistenčních center do 31. 12. 2022 bylo registrováno celkem 430 631 osob. Z toho bylo 84 136 osob ubytováno prostřednictvím KACPU. V této podobě KACPU fungovala do března 2023, poté převzal tuto agendu odbor azylové a migrační politiky MV.

Požár v Národním parku České Švýcarsko – mimořádná událost velkého rozsahu

Dne 24. července 2022 vznikl na území lesního porostu se zvláštní územní ochranou v Národním parku České Švýcarsko rozsáhlý lesní požár. Požárem zasažená plocha činila cca 1100 ha tzn. 14 % rozlohy celého národního parku. Předání požářiště, a tedy ukončení zásahu proběhlo dne 12. srpna 2022. Hasební zásah trval 20 dní a celkové náklady MŽP dosáhly částky 24 047 103 Kč.

V návaznosti na vzniklou mimořádnou událost byla ustanovena odborná pracovní skupina, která se zabývá situací v Národním parku České Švýcarsko po rozsáhlém lesním požáru, včetně plánování protipožárních opatření na území národního parku. Pracovní skupina je složena ze zástupců Správy Národního parku České Švýcarsko, Hasičského záchranného sboru Ústeckého kraje, MŽP a obcí.

Dále dle usnesení Bezpečnostní rady státu ze dne 7. prosince 2022 č. 56 bude za účelem optimalizace požární ochrany v lesích na území České republiky zřízena meziresortní odborná pracovní skupina v gesci Ministerstva vnitra. Součinnost poskytne MŽP, Ministerstvo zemědělství a Ministerstvo pro místní rozvoj.

Další aktivity v krizovém řízení

V souladu s požadavky novely zákona č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích), ve znění pozdějších předpisů, došlo v roce 2022 ke spuštění **tísňové komunikace formou SMS**, která je zejména určena pro osoby se zdravotním postižením. Tato forma komunikace je umožněna, pouze pokud je v koncovém zařízení SIM karta. Dále byl v souladu s požadavky EU definován alternativní přístup k tíšňovým službám pro zahraniční osoby.

V roce 2022 probíhala intenzivní příprava **cvičení orgánů krizového řízení NATO CMX 2023**. Tématem cvičení je řešení krizové situace vojenského charakteru, v rámci, které protivník používá hybridní způsoby vedení války.

Pokračovaly také práce na **revizi krizové legislativy**. MV byl rozeslán rozsáhlý dotazník relevantním subjektům, dále byly zpracovány jeho výstupy do formy stručných tezí a ke konci roku byly zahájeny práce na přípravě návrhu legislativního textu. Cílem je předložení návrhu zákonů vládě do konce roku 2023.

I v roce 2022 byla aktivní **Pracovní skupina ministra vnitra pro podporu duševního zdraví populace při mimořádných událostech (PSMVDZ)**. Úkolem skupiny je zejména proaktivní vyhledávání potřeb a návrhy doporučení, reakce na aktuální potřeby, expertízy, analýzy, mezioborová součinnost, podpora efektivní krizové komunikace a krizového řízení. Skupina se v uplynulém roce zaměřovala zejména na psychologickou pomoc občanům v souvislosti s válkou na Ukrajině a také na podporu v rámci strategické krizové komunikace.

5.9. Pomoc obětem trestné činnosti

Probační a mediační služba poskytovala v roce 2022 právní informace a psychosociální podporu obětem trestných činů ve všech 74 střediscích po celé ČR. Ve 30 lokalitách pracovali při středisku Probační a mediační služby také poradci pro oběti trestných činů. **V roce 2022 probační úředníci zahájili spolupráci a poskytli pomoc a poradenství 4 843 obětem trestných činů.** Probační a mediační služba zprostředkovává také mediace mezi obětí a pachatelem a realizuje (zejména v případech dětí a mladistvých pachatelů) restorativní rodinné skupinové konference. V rámci těchto činností Služba zprostředkovává nápravu újmy způsobené trestným činem. Výsledkem mediace může být např. uzavření dohod o náhradě škody a dohod o vzájemném vypořádání vztahů.

Ve srovnání s rokem 2021 tak došlo k nárůstu počtu obětí trestných činů, se kterými Probační a mediační služba navázala spolupráci, a to o 13,1 %. V 88,8 % případů obětí se jednalo o dospělou osobu, v 4,6 % o dítě či mladistvého a zbylých 6,6 % tvořily osoby starší 65 let.

K výslechům zvláště zranitelných obětí jsou Policií ČR využívány speciální výslechové místnosti, kterých je 81 v 70 městech ČR. Nadále je podporováno budování nových a modernizace stávajících (audio a video technika, jiné vybavení) zejména z Programu MV v oblasti prevence kriminality. V roce 2022 bylo v těchto místnostech provedeno 2 429 úkonů.

V ČR bylo v rámci Centra LOCIKA otevřeno v roce 2022 první Dětské advokační centrum (DAC), které se inspirovalo projektem Barnahus. Barnahus (což doslova znamená Dětský dům) je interdisciplinární a multiinstitucionální centrum pro dětské oběti a svědky, kde mohou být děti vyslechnuty a lékařsky vyšetřeny pro forenzní účely, komplexně posouzeny a kde jim budou poskytnuty všechny příslušné terapeutické služby od příslušných odborníků.

Systém krizové intervence Policie ČR zajišťuje v každém krajském ředitelství policie nepřetržitou první psychickou pomoc policistům, obětem trestných činů a dalším osobám zasaženým mimořádnou událostí bezprostředně po traumatizujících událostech. Využití systému krizové intervence je dlouhodobě na stabilní úrovni. V roce 2022 bylo 231 policejních psychologů a vyškolených krizových interventů z řad policistů u 1 087 událostí, při kterých poskytovali psychickou podporu. Poskytli 3 401 intervencí celkem 3 228 osobám.

Koordinačním bodem systému krizové intervence je skupina krizové intervence oddělení vedoucího psychologa odboru personálního Policejního prezidia ČR, která též provozuje dvě nonstop telefonní linky (linku pro podporu systému krizové intervence a anonymní linku pomoci pro policisty, která je na základě dohody k dispozici i příslušníkům a zaměstnancům Hasičského záchranného sboru ČR, Vězeňské služby ČR, Celní správy ČR, Generální inspekce bezpečnostních sborů a Armády ČR). Skupina krizové intervence spolupracuje s linkou 112, ze které jsou hovory se sebevražednou tematikou přepojovány na linku pomoci v krizi. Na lince pomoci v krizi bylo v roce 2022 zaznamenáno celkem 1 209 krizových kontaktů, což je o 432 kontaktů více než v roce 2021.

5.10. Vězeňství

Celkový počet vězňených osob v roce 2022 mírně vzrostl. Níže uvedená tabulka znázorňuje údaje o počtu obviněných, odsouzených a osob ve výkonu zabezpečovací detence (dále také „chovanci“) v letech 2017, 2018, 2019, 2020, 2021 a 2022. Vzhledem k účelu zpracované statistiky jsou v tabulce uvedeny počty vězňených osob vždy ke dni 31. 12. daného roku.²⁷

Vývoj počtu obviněných, odsouzených a chovanců

Tabulka 1 – Vývoj počtu obviněných, odsouzených a chovanců v letech 2017-2022

Vězněné osoby	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Obvinění	1 809	1 816	1 798	1 570	1 392	1 438
Odsouzení	20 271	19 677	19 155	17 612	17 243	17 498
Chovanci	79	84	95	104	113	116
Celkem	22159	21577	21048	19286	18748	19052

Zdroj: VS ČR

Z výše uvedeného vyplývá, že v roce 2022 došlo oproti roku 2021 k mírnému nárůstu počtu vězňených osob o 46 obviněných ve výkonu vazby a 255 odsouzených ve výkonu trestu odnětí svobody. Nadále trvá nárůst počtu chovanců ve výkonu zabezpečovací detence, kdy jejich počet vzrostl v roce 2022 oproti roku 2021 o 3. S ohledem na počet osob, které do zabezpečovací detence nastoupí po vykonání nepodmíněného trestu, lze v budoucnosti očekávat nutnost řešit rozšíření kapacit detenčních ústavů.

V roce 2022 došlo ve čtyřech případech k pokusu o útěk vězněné osoby ze střežených objektů Vězeňské služby České republiky (dále také „VS ČR“). Dále ve dvou případech byla prokázána příprava k útěku vězňených osob ze střežených objektů VS ČR.

Ve vztahu k přímému působení na vězněné osoby došlo v roce 2022 ke standardizaci nově zaváděných programů VIT (skupinový intervenční program zaměřený na snížení rizika opakování nežádoucího jednání u pachatelů trestné činnosti, posílení empatie a zvyšování odpovědnosti vůči oběti trestné činnosti) a FGDP (finanční gramotnost a dluhové poradenství, kdy cílem programu je zvýšení úrovně finanční gramotnosti u odsouzených a vést je k zodpovědnosti za své závazky a dluhy, včetně škod způsobené trestnou činností) a jejich rozšiřování do více věznic. Dále byla zahájena pilotáž nového intervenčního programu „MOTIVÁTOR“ (zaměřeného na přípravu odsouzených se specifickými kriminogenními riziky k zapojení do navazujících terapeutických programů) a pilotáž programu „PAPPA program“ (zaměřeného na posílení a udržení rodičovské role uvězněného otce, a na ochranu práv dítěte), které jsou financované z Norských fondů.

IKSP v roce 2022 realizoval dotazníkové šetření mezi tajemníky komisí pro vnitřní diferenciaci věznic. Cílem bylo zachytit jejich náhled na novou diferenciaci odsouzených, spojenou se systémovou změnou ve vězeňství v roce 2017 (redukce čtyř typů věznic na dva). Z prvotních výsledků dotazníkového šetření vyplývá, že většina respondentů vnímá změny vězeňství pozitivně, kdy diferenciaci odsouzených odpovídá jejich vnějším a vnitřním rizikům;

²⁷ Další statistické výstupy Vězeňské služby ČR jsou dostupné zde: <https://www.vscr.cz/sekce/statisticke-rocenky-vezenske-sluzby>

převažující kladná hodnocení faktu, že věznice rozhodují o umístění odsouzených samy. Nejčastěji byly uváděny přínosy v oblasti motivace, nebo naopak možnost okamžitě reagovat na spáchání kázeňského přestupku. Nevýhody nového systému, které byly zmiňovány velmi okrajově, pak spočívají především v navýšení administrativy.

V souvislosti s problematikou vězeňství došlo od 1. 1. 2022 ke změně postupu Vězeňské služby České republiky při nakládání s finančními prostředky zaslánými osobám ve výkonu trestu odnětí. Vězeňská služba nově eviduje u odsouzeného neuhrazené dluhy nejen výslovně vyjmenované v ustanovení § 25 odst. 4 zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZVTOS“), ale rovněž jiné neuhrazené splatné dluhy v tomto ustanovení výslovně neuvedené, ve vztahu, k nimž byly vydány exekuční příkazy příkázáním peněžité pohledávky.

Omezena může být i realizace dalších práv, jako např. právo odsouzeného na použití telefonu (§ 18 ZVTOS), vyřizování korespondence (§ 17 ZVTOS), či uspokojování kulturních potřeb (§ 21 ZVTOS). Státní zastupitelství tuto změnu vnímá jako nepřehlédnutelné bezpečnostní riziko. Je pravdou, že základní životní potřeby odsouzených jsou bezprostředně pokryty věznicí na náklady státu, tudíž odsouzený není po dobu výkonu trestu existenčně závislý na skutečnosti, zda má na svém osobním podúčtu ve věznici uloženy finanční prostředky či nikoliv. Dále ovšem nelze vyloučit, že popsaná změna praxe postupu Vězeňské služby vyvolá nespokojenost v řadách osob ve výkonu trestu odnětí svobody, neboť tímto postupem je dotčeno přibližně 900 osob. Ministerstvo spravedlnosti v této souvislosti připravilo komplexní revizi právního rámce pro postup Vězeňské služby České republiky při nakládání s finančními prostředky osob ve formě návrhu novely ZVTOS.

Trestná činnost vězněných osob

V roce 2022 bylo policejními orgány dle ustanovení § 158 odst. 3 trestního řádu zahájeno 1648 případů prověřování pro podezření ze spáchání trestného činu spáchaného ve věznicích, a to proti 1784 vězněným osobám. Z uvedeného počtu bylo možno ustanovit 920 konkrétních osob, u 864 osob se nepodařilo ustanovit totožnost pachatele (úkony trestního řízení zahájeny na vězněnou osobu – neznámého pachatele). Proti 1705 vězněným osobám byly úkony zahájeny pověřeným orgánem VS, proti 77 vězněným osobám zahájily úkony policejní orgány Policie ČR (zejména trestná činnost vězněných osob na venkovních pracovištích), ve dvou případech GIBS ve formě spolupachatelství.

Od roku 2015 až do roku 2019 docházelo ke kontinuálnímu nárůstu počtu prověřovaných případů. V roce 2020 a zejména v roce 2021 došlo k poklesu. Rok 2022 svými hodnotami navazuje na rok 2019, tedy na období před pandemií způsobenou virem SARS-CoV-2.

Tabulka 2 – Vývoj četnosti zahajovaných úkonů proti vězněným osobám v letech 2015–2022

rok	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
počet prověřování	411	623	902	1070	1513	1206	1134	1648
prověřovaných VO	458	756	1098	1269	1736	1420	1251	1784

Zdroj: VS ČR

V 1648 prověřováních byly úkony trestního řízení zahájeny pro podezření ze spáchání 1990 trestných činů. Nejčastěji bylo prověřováno porušení dle § 337/1h) TZ – maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání a § 283/1 TZ – nedovolená výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami a jedy.

Za trestné činy spáchané **pouze v roce 2022** bylo **pravomocně odsouzeno 60 vězňených osob. Celkově**, tzn. i za trestnou činnost spáchanou i v předchozích letech, **bylo v roce 2022 pravomocně odsouzeno nejméně 153 vězňených osob.**²⁸

V roce 2022 zůstal pro VS ČR i nadále vážným bezpečnostním rizikem počet vězňených osob zneužívajících návykové látky. Ve zmiňovaném roce byl v této oblasti zaznamenán značný nárůst. Jednalo se o 218 případů nálezů OPL (+88) a celkem 1329 případů zneužití OPL (+317).

5.11. Obecní policie

Obecní policie²⁹, stejně jako dlouhodobě v minulosti, hrají zásadní roli při zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku v obcích. Aktuálně k 31. prosinci 2022 v ČR působí 392 obecních policií, které zaměstnávají zhruba 8 400 strážníků.

Přestože obce věnují činnosti obecních policií značnou pozornost, potýkají se i tyto orgány obcí (stejně jako je tomu u bezpečnostních sborů ČR) s řadou problémů, jejichž řešení není jednoduché. Jedná se zejména o stárnutí populace strážníků, kdy zhruba 38 % z nich se pohybuje ve věkové kategorii 41-50 let.

Příchod nových mladých strážníků komplikuje i složitá personální situace v bezpečnostních sborech a v Armádě České republiky. Případní uchazeči o práci u obecní policie totiž v řadě případů dávají přednost službě u Policie ČR nebo v Armádě České republiky, a to i s ohledem na lepší sociální a ekonomické zázemí v těchto složkách. I z tohoto důvodu je namístě narovnání sociálně ekonomického postavení strážníků ve vztahu ke kolegům působícím ve zmíněných složkách státu.

V roce 2022 byla založena Pracovní skupina MV pro obecní policie. V rámci její činnosti bylo řešeno vyjasnění pozice obecních policií v rámci zákona o integrovaném záchranném systému, otázka financování činnosti obecních policií a odměňování strážníků a také otázka starobních důchodů strážníků.

5.12. Bezpečnost silničního provozu

Na úseku **dopravní nehodovosti** byl v roce 2022 zaznamenán pokles počtu dopravních nehod o 0,9 %. Usmrceno při dopravních nehodách bylo 454 osob, což činí pokles o 3,4 %. Jedná se o nejnižší počet usmrcených osob při nehodách od roku 1961, od kterého policie disponuje souvislou statistikou dopravní nehodovosti. K nárůstu došlo u těžce zraněných osob o 6,8 % a lehce zraněných osob o 9,1 %.

V roce 2022 Policie ČR šetřila 98 460 (-872, -0,9 %) dopravních nehod, při kterých bylo 454 (-16, -3,4 %) osob usmrceno, těžce zraněno bylo 1 734 (+110, +6,8 %) osob a lehce zraněno bylo 22 452 (+1 871, +9,1 %) osob. Odhadnutá hmotná škoda na místě dopravních nehod byla 7 542 mil. Kč (+823,8 mil. Kč, +12,3 %).

Co se týče hlavních příčin nehod zaviněných řidiči motorových vozidel, na počtu nehod se v roce 2022 nejvýrazněji podílel nesprávný způsob jízdy (68,7 % nehod), při těchto nehodách

²⁸ K uvedenému počtu je nutno konstatovat, že počet rozsudků za uvedené období není konečný, neboť se jedná pouze o rozsudky, o kterých se Vězeňská služba dozvěděla do 10.1.2023, přičemž i v průběhu roku 2023 lze očekávat, že budou Vězeňské službě zasílány na vědomí rozsudky vězňených osob, které nabyly účinnosti již v roce 2022 (každoročně se jedná o cca 10% z uvedeného počtu).

²⁹ Podrobné informace o činnosti obecních policií jsou zveřejněny na internetových stránkách Ministerstva vnitra na adrese <https://www.mvcr.cz/clanek/obecni-policie-6> v sekci Statistické údaje o obecních policiích.

bylo usmrceno 167 osob. Za nejtragičtější příčinu nehod lze označit nepřiměřenou rychlost, která se sice na počtu nehod podílí pouze 15,4 %, ale usmrceno při těchto nehodách bylo 180 osob (tj. 43,8 % osob usmrčených při nehodách zaviněných řidiči motorových vozidel).

Nejčtenější příčinou nehod řidičů motorových vozidel bylo v roce 2022 nevěnování se plně řízení vozidla (20,3 % z celkového počtu nehod zaviněných řidiči motorových vozidel), dále následuje nesprávné otáčení nebo couvání (11,4 %) a jiný druh nesprávné jízdy (9,9 %).

Nejtragičtějšími příčinami nehod řidičů motorových vozidel bylo v roce 2022 nepřizpůsobení rychlosti dopravně technickému stavu vozovky (19 % usmrčených osob), přejetí do protisměru (16,3 % usmrčených osob) a nevěnování se řízení (14,1 % usmrčených osob).

U 4 754 (+302) nehod bylo u viníka nehody zjištěno požití alkoholu, z toho u 78 % z těchto nehod šlo o hodnotu nad 1 promile. Při těchto nehodách došlo k usmrcení 46 osob. Drogy byly zjištěny u řidiče motorového vozidla v případech 277 nehod. V 70 případech byla u řidiče zjištěna přítomnost alkoholu a drog současně.

Pozornost bude třeba věnovat významnému nárůstu provozu elektrokol a elektrokoloběžek, které jsou schopné dosahovat vyšší rychlosti a způsobit závažnější následky při dopravní nehodě, a to i s ohledem na širší okruh účastníků (senioři, děti).

Dle predikcí Strategie BESIP 2021–2030 nemělo být v roce 2022 usmrceno více než 468 osob, policejní statistika za rok 2022 uvádí 454 usmrčených lidí v důsledku dopravních nehod, v tomto ohledu byla Strategie za rok 2022 splněna. Rovněž ve druhém strategickém cíli (snížení počtu těžkých zranění) byl průběžný milník pro rok 2022 naplněn (dle předběžné statistiky 1691 těžce zraněných v roce 2022; předpoklad Strategie BESIP max. 2 007).

5.13. Bezpečnost civilního letectví

Z hlediska ochrany civilního letectví před protiprávními činy z pohledu ČR lze rok 2022 hodnotit jako relativně bezpečný. **Na vnitrostátní ani mezinárodní úrovni nedošlo ke spáchání teroristického činu vůči civilní letecké dopravě, který by si vyžádal oběti na lidských životech.**

Odvětví civilního letectví bylo v roce 2022 zasaženo konfliktem na Ukrajině. Válka způsobila kolaps letecké dopravy a od 24. 2. 2022 byl uzavřený vzdušný prostor nad Ukrajinou. Nedostupnost vzdušného prostoru významně ovlivnila dopravu v Moldavsku a ve státech sousedících s Ruskou federací a Běloruskem a také změnila mnoho dopravních toků. S ohledem na bezpečnost byly některé původně plánované pravidelné linky do ČR pro letní sezónu 2022 zcela zrušeny nebo výrazně omezeny. K tomuto kroku museli přistoupit dopravci z Ukrajiny. Stejně vyhodnotily situaci i americké letecké společnosti. Ruští dopravci mají z důvodu sankcí a přímo použitelných předpisů a nařízení EU zakázáno létat do Evropské unie. Tento zákaz se týká též všech aerolinek, které jsou ze strany Rusů pronajaty, nebo jakkoli ovládané. V blízké budoucnosti není jasné, jak se konflikt na Ukrajině a s tím související zákazy a omezení civilní letecké dopravy bude vyvíjet. I přes výše uvedené, zaznamenala letecká doprava v roce 2022 pozitivní nárůst výkonů po útlumu zapříčiněném celosvětovou pandemií onemocnění covid-19 v předchozích letech. Členské státy Evropské unie v roce 2022 postupně rušily mimořádná opatření, díky čemuž si letecká doprava opět získává důvěru ze strany cestujících.

Výbor pro bezpečnost civilního letectví (AVSEC Committee) při Evropské komisi přijal nová prováděcí nařízení Komise (EU) 2022/421 ze dne 14. března 2022 a 2022/1174 ze dne

7. července 2022. Jejich cílem byla revize prováděcího nařízení Komise (EU) 2015/1998, kterým se stanoví prováděcí opatření ke společným základním normám letecké bezpečnosti. Byl rozšířen seznam letišť třetích zemí, uznaných jako země uplatňující bezpečnostní normy rovnocenné společným základním normám, o letiště Nikola Tesla v Bělehradě v Republice Srbsko a Ben Gurionovo ve Státě Izrael. Dále byly přijaty změny týkající se bezpečnosti letišť, bezpečné a zabezpečené přepravy palných zbraní na palubě, školení personálu, bezpečnosti leteckého nákladu a letecké pošty, známých dodavatelů letištních dodávek, ověření spolehlivosti, psů cvičených k zjišťování výbušnin a detekčních norem pro průchozí detektory kovů (WTMD). Všechny tyto změny byly přijaty s ohledem na vývoj hrozeb a rizik, nejnovější situaci ohledně provozu letišť a leteckých společností a vývoj v technologiích a mezinárodní politice.

Na národní úrovni ve vztahu k ochraně civilního letectví před protiprávními činy spolupracovalo Ministerstvo dopravy se Státním fondem dopravní infrastruktury na aktualizaci pravidel pro čerpání příspěvků určených k financování nebo předfinancování nákladů souvisejících s vybavením letišť technickými nebo obdobnými prostředky sloužícími k ochraně civilního letectví.

Po dlouhém legislativním procesu **byla dne 7. 12. 2022 prezidentem republiky podepsána novela zákona č. 49/1997 Sb., o civilním letectví a o změně a doplnění zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, která nabyla účinnosti dne 1. 1. 2023.** Novela zkracuje délku platnosti dokladu ověření spolehlivosti fyzických osob v civilním letectví z pěti let na jeden rok. Dále nastavuje přísnější pravidla pro používání bezpilotních letadel tak, aby odpovídala unijním předpisům. Piloti těchto letounů budou potřebovat osvědčení, které získají po absolvování výuky a zkoušek.

Ministerstvo dopravy rovněž připravilo návrh novely vyhlášky č. 108/1997 Sb., kterou se provádí zákon č. 49/1997 Sb., o civilním letectví a o změně a doplnění zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

5.14. Dohled a dozor nad zbraněmi a bezpečnostním materiálem

V roce 2022 Policie ČR evidovala celkem **314 039 (+ 5 049) držitelů zbrojních průkazů**, z čehož oprávnění skupiny A (ke sběratelským účelům) bylo v počtu 111 632 (+ 4 464), oprávnění skupiny B (oprávnění ke sportovním účelům) bylo v počtu 170 598 (+ 5 636), oprávnění skupiny C (oprávnění k loveckým účelům) bylo v počtu 118 552 (+ 2 735), oprávnění skupiny D (oprávnění k výkonu zaměstnání nebo povolání) bylo v počtu 68 807 (+ 1 123), oprávnění skupiny E (oprávnění k ochraně života, zdraví nebo majetku) bylo v počtu 257 446 (+ 5 201).

Počet **registrovaných zbraní u držitelů zbrojních průkazů** v roce 2022 dosáhl čísla **980 406 (+ 46 974)** a má následující strukturu: 863 (- 29) zbraní kategorie A (zbraní zakázaných, k jejichž držení je třeba udělení výjimky), 5 552 (+ 3 221) zbraní kategorie A-I (zbraní zakázaných, k jejichž držení je třeba udělení výjimky, pokud to neodporuje veřejnému pořádku a bezpečnosti), 480 108 (+ 27 559) zbraní kategorie B (zbraní, k jejichž držení je třeba vydání povolení), 493 883 (+ 16 313) zbraní kategorie C (převážně loveckých nebo sportovních zbraní podléhajících ohlášení), dále 8 942 (+ 6 307) zbraní kategorie C-I (zbraní ohlášených fyzickými osobami). Údaje o počtu zbraní kategorie D nejsou statisticky sledovaným údajem, neboť tyto

zbraně se na základě zákona č. 119/2002 Sb., o střelných zbraních a střelivu, neregistrují. Z tohoto důvodu nelze zjistit a uvést jejich počet.

V roce 2022 došlo opětovně k nárůstu počtu držitelů zbrojních průkazů a také k nárůstu počtu registrovaných zbraní u držitelů zbrojních průkazů; **nárůst obou ukazatelů** (zejména však počtu registrovaných zbraní) byl v roce 2022 patrnější než v letech předchozích. Tento nárůst nepochybně ovlivnila bezpečnostní situace, probíhající ozbrojený konflikt na Ukrajině. V posledních letech měla na tyto počty nezanedbatelný vliv také normotvorná činnost orgánů EU, kdy přijaté právní předpisy znamenaly v určitých oblastech nakládání se zbraněmi a střelivem zpřísnění a kdy samotné vedení diskuze o regulaci vybrané oblasti nakládání se zbraněmi a střelivem vzbuzovalo v držitelích zbraní obavy z možného budoucího vývoje. Ostatní faktory měly na počty zbraní a držitelů zbrojních průkazů spíše okrajový vliv. Tradičně nejpočetnější skupinou držených zbraní zůstávají zbraně kategorie B a C, které představují naprostou většinu všech držených zbraní; také nárůst počtu těchto zbraní je v absolutních hodnotách nejvyšší.

V roce 2022 Policie ČR dále evidovala celkem **2 390 (+ 57) držitelů zbrojních licencí**. Počet **registrovaných zbraní u držitelů zbrojních licencí** v roce 2022 dosáhl čísla 26 539 (+ 21) a má následující strukturu: 1 377 (- 40) zbraní kategorie A, 119 zbraní kategorie A-I, 18 244 (- 165) zbraní kategorie B a 6 799 (+ 149) zbraní kategorie C dále 297 zbraní kategorie C-I.

Policie ČR dále registrovala v roce 2022 697 (+ 5) fyzických osob a 290 (+ 27) právnických osob, které mohou nakládat s bezpečnostním materiálem.

Nadstavbový zákon – systém střelecké přípravy

Systém střelecké přípravy, který se skládá z programů střelecké přípravy a jehož účelem je **zlepšování znalostí, schopností a dovedností osob oprávněných k nakládání se střelnými zbraněmi pro potřeby zajišťování vnitřního pořádku nebo bezpečnosti ČR**, byl zřízen zákonem č. 14/2021 Sb., o nakládání se zbraněmi v některých případech ovlivňujících vnitřní pořádek nebo bezpečnost České republiky („nadstavbový zákon“). V průběhu roku 2022 docházelo k postupné realizaci systému střelecké přípravy v praxi. Zvyšoval se nejen počet akreditovaných osob oprávněných organizovat kurzy v rámci programu střelecké přípravy, ale i počet a rozmanitost nabízených kurzů v jednotlivých programech a počet úspěšných absolventů těchto kurzů a držitelů aprobací, kterých bylo ke konci roku 2022 již několik set. Osoba účastnící se programu střelecké přípravy a střelná zbraň, s níž je nakládáno v systému střelecké přípravy, jsou stanovenou zálohou státu pro plnění úkolů při zajišťování vnitřního pořádku nebo bezpečnosti ČR anebo obrany ČR; bližší podmínky stanoví prováděcí nařízení vlády č. 255/2021 Sb.

Do konce roku 2022 udělilo Ministerstvo vnitra akreditaci pro organizování kurzů v rámci programu střelecké přípravy 10 subjektům. V roce 2022 evidovala Policie ČR 713 držitelů aprobací, 597 držitelů základní aprobace, 18 držitelů základní aprobace po služební přípravě a 98 držitelů pokročilé aprobace.

6. SOUHRN ČINNOSTÍ JEDNOTLIVÝCH AKTÉRŮ

Tato kapitola prezentuje činnosti jednotlivých aktérů v oblasti vnitřní bezpečnosti, které slouží ke zvyšování úrovně vnitřní bezpečnosti a jejichž rozsah přesahuje náplň dílčích kapitol této zprávy.

6.1. Prevence kriminality

Rok 2022 byl zcela zásadním způsobem ovlivněn ruskou invazí na Ukrajinu, která vyvolala mimo jiné masivní uprchlickou vlnu. Vzhledem k demografickému složení těchto uprchlíků, zejména těch z nejzranitelnějších skupin, představuje tato vlna také **riziko zneužití této zranitelnosti ze strany obchodníků s lidmi**. Ve spolupráci s orgány veřejné správy, policií a zainteresovanými NNO byla a stále je realizována široká škála preventivních a vzdělávacích aktivit, jako např. videospoty, samostatné webové stránky, bezplatné telefonní linky poskytující širokou škálu poradenství, informativní letáky (s tématy jako je prevence kriminality, prevence pracovního vykořisťování, osvěta v sexuální oblasti), sociální práce s cílovou skupinou, monitoring rizikového prostředí (sexuálního, pracovního, kriminálního) včetně online a kontrolní činnost v rizikovém prostředí.³⁰ Byl posílen program pomoci obětem obchodování s lidmi. Uprchlíkům byla a je poskytována konkrétní a intenzivní pomoc ve všech aspektech jejich života s cílem jim zajistit bezpečí, ochranu a maximální míru integrace do běžného života naší společnosti.

Dne 6. 4. 2022 vláda schválila svým usnesením č. 276 novou **Strategii prevence kriminality v České republice na léta 2022–2027** (dále jen „Strategie“). Strategie byla zpracována z podkladů resortů zastoupených v Republikovém výboru pro prevenci kriminality ve spolupráci se samosprávami. Strategie navazuje na poznatky plynoucí z hodnocení předchozí strategie, určuje priority a cíle v oblasti prevence kriminality a definuje systém prevence kriminality v ČR na úrovni státu i samospráv na další období. Pro plnění navržených priorit a cílů byl sestaven Implementační plán, který bude vyhodnocován a v případě potřeby aktualizován v 2letých cyklech.

Republikový výbor pro prevenci kriminality (RVPPK) se v roce 2022 sešel 7x. Rozšířil svou členskou základnu o zástupce GIBS a NÚKIB. V průběhu roku zřídil Komisi RVPPK pro koordinaci a spolupráci v prevenci kybernetické kriminality.

Podpora preventivních projektů

Jako **hlavní priorita Programu MV v oblasti prevence kriminality** pro rok 2022 byla vyhlášena oblast **násilí v rodinách** (vzhledem k dlouhodobé sociální izolaci dětí, home office, distanční výuce a oslabování sociálních vazeb vlivem protiepidemických opatření). Předloženo bylo 29 projektů, podpořeno bylo 20 projektů v celkové částce 1 963 857 Kč.

MV pokračovalo v podpoře projektů realizovaných městy a obcemi v rámci **Programu prevence kriminality na místní úrovni** na rok 2022.

Podpořeny byly zejména projekty Asistent prevence kriminality, Domovník-preventista, forenzní značení jízdních kol, kompenzačních pomůcek či městského mobiliáře, projekty zaměřené na prevenci kyberkriminality či pobytové akce pro problémové a rizikové děti a mládež. Z investičních projektů se jednalo zejména o vybudování a rozšíření městských kamerových dohlížecích systémů (dále jen „MKDS“), propojení MKDS z obecní policie na Policii ČR, implementace inteligentních prvků, analytických systémů a SW do MKDS. **Celkově byly rozděleny dotace v součtu: 54 526 571 Kč, z toho 17 142 572 Kč na investiční projekty a 37 383 999 Kč na neinvestiční projekty.** V roce 2022 celkem působilo **v 62 obcích** v rámci

³⁰ Pro zvýšení transparentnosti a informovanosti byl představen přehled zásadních informací členů Meziresortní koordinační skupiny, které mohou (nejen) uprchlíci v prevenci obchodování s lidmi využít. Tento přehled je dostupný na webu <https://www.mvcr.cz/clanek/prehled-pomoci-osvetovych-kampani-a-aktivit-v-prevenci-obchodovani-s-lidmi-z-rad-osob-prchajicich-pred-vaikou-na-ukrajine.aspx>.

celé ČR **152 asistentů prevence kriminality** podpořených z rozpočtu MV částkou 31 668 520 Kč. V roce 2022 bylo podpořeno **10 projektů Domovník-preventista** částkou 1 464 000 Kč. MV dále podpořilo dotacemi projekty v oblasti **Prevence sociálně patologických jevů se zaměřením na prevenci a eliminaci domácího násilí prostřednictvím práce s násilnými osobami a osobami nezvládajícími agresi ve vztazích** (přímá práce s klientem formou terapeutických či resocializačních programů) v částce 2 000 000 Kč, krizové a asistenční linky v částce 2 000 000 Kč, program Správy uprchlických zařízení MV Podpora bezpečnosti v obcích v souvislosti s migrací na léta 2017 až 2019 (celý program dokončen v červnu 2022, za celé období bylo vyčerpáno 19 190 739 Kč).

V souladu se Strategií a na základě usnesení vlády č. 285/2022, č. 560/2022 a č. 309/2022 ke stanovení strategických priorit vlády ČR ke zvládnání dopadů uprchlické vlny souvisejících s invazí Ruské federace na Ukrajinu byla vyhlášena **mimořádná výzva Programu prevence kriminality na místní úrovni na rok 2022 – 2. kolo**. Výzva je koncipována jako víceletá (na roky 2022–2023) a průběžná (žádosti lze předkládat do vyčerpání finančních prostředků, nejpozději do 30. 6. 2023).

Finanční prostředky jsou účelově určeny na výdaje spojené s realizací preventivních projektů k řešení dopadů bezpečnostní situace na místní úrovni spojených s uprchlickou krizí na Ukrajině, a to prioritně projektů:

- Asistent prevence kriminality
- Domovník-preventista
- Podpora prevence kriminality na kraji

Odbor prevence kriminality dále vyhlásil několik dotačních programů pro pomoc s řešením této situace. Jedná se například o poskytnutí dotace v rámci dotačního programu:

- Prevence sociálně patologických jevů se zaměřením na prevenci a eliminaci domácího násilí prostřednictvím práce s násilnými osobami a osobami nezvládajícími agresi ve vztazích pro rok 2022,
- mimořádná Výzva k podání žádostí o poskytnutí dotace v dotačním programu Zvládnání dopadů uprchlické vlny související s invazí Ruské federace na Ukrajinu prostřednictvím nestátních neziskových organizací provozujících evropské krizové či asistenční linky 116 XXX v České republice na rok 2022, nebo
- výzva k podávání žádostí v nově vytvořeném Programu podpory fungování Regionálních dobrovolnických center v souvislosti se zvládnáním dopadů uprchlické vlny související s invazí Ruské federace na Ukrajinu.

Výzvy na uvedené mimořádné dotační programy budou připraveny i pro rok 2023.

Prevence kybernetické kriminality

Tato oblast se řídila v roce 2022 linií G Strategie prevence kriminality na léta 2022–2027. V rámci RVPKK vznikla pracovní komise Republikového výboru pro prevenci kriminality pro koordinaci a spolupráci v prevenci kybernetické kriminality (dále také „Kyberkomise“). V rámci této Kyberkomise bylo cílem zajistit koordinaci a naplňování výše zmíněného strategického cíle G prevence kybernetické kriminality a reakce na vysokou latenci prostřednictvím detekování nových fenoménů i hrozeb kybernetické kriminality.

V rámci prevence jsou prováděny pravidelné celoroční preventivní kampaně. V roce 2022 se jednalo o realizaci **Dne bezpečnějšího internetu** 8. 2. 2022, uveřejnění preventivně-

vzdělávacích videí s názvem **Prevence v kyber! Kybernetická kriminalita** na YouTube³¹ a dále spolupráce s PČR na preventivně-vzdělávacím projektu „**Klik pro klid**“ Experience Center | Klik pro klid (t-mobile.cz)³². V rámci měsíce kybernetické bezpečnosti i v rámci dalších preventivních aktivit MV aktivně spolupracovalo s NÚKIB i dalšími partnery (PČR, MŠMT, DigiKoalice, ÚV).

Podpora dobrovolnické služby Ministerstvem vnitra

V rámci zákonem upravené oblasti působí řada neziskových organizací, které pod akreditací MV a s jeho dotační podporou realizují dobrovolnické aktivity zaměřené mj. i na prevenci kriminality. Poskytnuty byly dotace organizacím s akreditovaným projektem na rozvoj dobrovolnické služby v roce 2022 v částce 14 516 000 Kč. MV v roce 2022 úzce spolupracovalo s NACPU při organizaci dobrovolníků v jednotlivých KACPU.

MV v roce 2022 ukončilo sedmiletý **projekt ESF Koncepte rozvoje dobrovolnictví v České republice s akcentem na zajištění regionální a oborové dostupnosti dobrovolnictví v podobě dobrovolnických center**. Veškeré výstupy projektu jsou na webu MV³³ a na webu Dobrovolnictví,³⁴ který byl znovuobnoven v tomto projektu a je zacílen na systémovou podporu dobrovolnictví v ČR.

Prevence kriminality na úrovni Policie ČR

Z pohledu prevence kriminality řešila Policie ČR v roce 2022 několik zásadních témat. V souvislosti s ozbrojeným konfliktem na Ukrajině to byla prevence cílená na uprchlíky. Dále se jednalo o prevenci zaměřenou na bezpečnost v online prostředí a témata navazující na deklarované priority předsednictví v oblasti prevence kriminality.

V první části roku 2022 bylo nezbytné reagovat na situaci v důsledku válečného konfliktu na Ukrajině. V první fázi uprchlické krize byly v řadě krajských ředitelství policie síly policejních preventistů soustředěny do uprchlických center. V další fázi bylo třeba podpořit informovanost uprchlíků na území ČR, připraveno bylo několik preventivních spotů a informačních kampaní, relevantní materiály jsou dostupné na webu Policie ČR.³⁵

Zásadním směrem policejní prevence byly v roce 2022 také aktivity cílené na bezpečnost online prostředí. Strmý nárůst přesunu podvodného jednání do online prostředí vyžadoval v průběhu roku 2022 rychlé zprostředkování nových modů operandi veřejnosti. V této souvislosti byly sledovány aktuální trendy především v oblasti majetkové trestné činnosti a oblasti osobního bezpečí (sexting/grooming, dětská pornografie aj.) a reagovalo na ně preventivními opatřeními.

Uvedené aktivity jsou příkladem zejména celoplošných aktivit. Preventivních opatření cílených na bezpečí v online prostředí je v rámci Policie ČR realizována celá řada i na regionální úrovni. Na regionální úrovni jsou realizovány nejen informační kampaně, ale také aktivity kontaktní prevence. Různých typů besed a přednášek bylo v rámci 14 krajských ředitelství policie realizováno 2 777. Osloveno při nich bylo 71 535 osob.

³¹ https://youtu.be/4_dFiDX4vpQ

³² <https://www.t-mobile.cz/microsites/klik-pro-klid/index.html#bezpecnostni-desatero-1>

³³ <https://www.mvcr.cz/clanek/rozvoj-dobrovolnictvi.aspx>

³⁴ <https://www.dobrovolnictvi.net/>

³⁵ <https://www.policie.cz/docDetail.aspx?docid=21485644&doctype=ART&prev=true>

Typickými preventivními tématy jsou phishingové či podvodné kampaně v online prostředí, které se objevují v průběhu každého roku a v různých obměnách. V roce 2022 jich bylo více než 20. Na každou z nich Policie ČR aktuálně reagovala a varovala veřejnost před jejími riziky, např. se jednalo o podvody se složenkami SIPO s chybnými údaji o platbách, podvodné SMS zprávy a e-maily vydávající se za oficiální sdělení Ministerstva práce a sociálních věcí, podvodná předvolání kriminální policie, již tradiční podvodné SMS přepravních společností či vyděračské e-maily, ve kterých pachatel údajně získal přístup k zařízení a získal intimní záběry, volání falešných bankéřů a policistů, reverzní inzertní podvody a nelze zapomenout ani na stále používané legendy válečný veterán a nevěsta z východu.

Mapy budoucnosti II

Ministerstvo vnitra a Policie ČR dokončily projekt Mapy budoucnosti II – využití prostorových dat pro vytvoření a pilotní ověření nástrojů a postupů pro analýzu a predikci kriminality za účelem jejího předcházení a potírání. Veřejnosti a obcím je od 1. 9. 2022 na internetu zpřístupněna aktualizovaná **mapa kriminality** pro celou ČR.³⁶ V rámci projektu byla také otestována funkcionalita predikce – předpověď míst se zvýšeným rizikem výskytu kriminality, která je určena pro interní mapy PČR.

Situační prevence kriminality

V roce 2022 pokračovala činnost **Poradního sboru pro situační prevenci kriminality**, jehož jednání se kromě zástupců MV a PČR účastní i další zástupci subjektů zabývajících se situační prevencí kriminality.

ČR se v roce 2022 aktivně zapojila do 4. ročníku **Evropského dne proti vloupání**, který se uskutečnil 15. 6. 2022. Součástí byla řada preventivních aktivit např. komplexní preventivně informační kampaň,³⁷ mediální kampaně po celé ČR se zapojením MV, PČR, samospráv (obce a kraje), odborných partnerů v oblasti prevence kriminality, či distribuce speciálně vytvořených letáků k dané problematice.

V roce 2022 pokračovala realizace celorepublikového preventivního projektu „Zabezpečte se, chraňte majetek sobě i svým sousedům“, úspěšně probíhala aplikace normy ČSN 73 4400 – Prevence kriminality – řízení bezpečnosti při plánování, realizaci a užívání škol a školských zařízení do praxe. Zástupci MV a Policie ČR se zúčastnili 33. ročníku mezinárodního veletrhu FOR ARCH 2022, kde provozovali Poradenské centrum MV a uspořádali odborný seminář „Kvalitní zabezpečení je cesta k bezpečnému domovu“.

6.2. Bezpečnostní výzkum, vývoj a inovace

Ministerstvo vnitra je gestorem národního bezpečnostního výzkumu, vývoje a inovací a plní úkoly poskytovatele státní podpory ve výzkumu a vývoji.³⁸ V roce 2022 MV pokračovalo v plnění opatření Meziresortní koncepce podpory bezpečnostního výzkumu České republiky

³⁶ <https://kriminalita.policie.cz>

³⁷ www.stopvloupani.cz

³⁸ Na základě zákona č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu a vývoje z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů, v souladu s Reformou systému výzkumu, vývoje a inovací ČR (usnesení vlády č. 287/2008).

2017–2023 s výhledem do roku 2030.³⁹ U příležitosti českého předsednictví v Radě EU se konala ve dnech 12. až 14. září 2022 v Brně mezinárodní vědecká konference European Conference on Security Research in Cyberspace,⁴⁰ kterou uspořádaly Ministerstvo vnitra, Masarykova univerzita a Vysoké učení technické v Brně.

V roce 2022 byly realizovány tyto programy účelové podpory:

- **Program bezpečnostního výzkumu České republiky v letech 2015-2022⁴¹ (BV III/1-VS; usnesení vlády č. 593/2013):** Program je realizován v režimu veřejné soutěže s předpokládaným objemem podpory ve výši 2,8 mld. Kč. V rámci tohoto programu bylo podporováno 200 projektů. **Projekty podpořené v tomto programu jsou aktuálně ve fázi závěrečných hodnocení. Mezi projekty s vynikajícími výsledky ukončené a hodnocené v roce 2022 patří např. projekt „Zapojení umělé inteligence do příjmu tísňového volání“ či projektu „Kybernetická aréna pro výzkum, testování a edukaci v oblasti kyberbezpečnosti“.**⁴²
- **Program Strategická podpora rozvoje bezpečnostního výzkumu ČR 2019-2025⁴³ (IMPAKT 1, UV č. 96/2019):** Program je realizován v režimu veřejné soutěže s předpokládaným objemem podpory ve výši 1 230 mil. Kč. V rámci tohoto programu je podporováno 25 projektů.
- **Program bezpečnostního výzkumu ČR 2021–2026: vývoj, testování a evaluace nových bezpečnostních technologií⁴⁴ (SECTECH, UV č. 898/2020):** Program je realizován v režimu veřejné soutěže s celkovým rozpočtem ve výši 714 mil. Kč. V rámci tohoto programu je podporováno 25 projektů.
- **Program Otevřené výzvy v bezpečnostním výzkumu 2023-2029⁴⁵ (OPSEC, UV č. 141/2022):** Program je realizován v režimu veřejné soutěže s celkovým rozpočtem ve výši 2 396 mil. Kč. **V tomto programu byla v roce 2022 vyhlášena a vyhodnocena první veřejná soutěž, ve které bylo k podpoře vybráno 51 projektů.**
- **Program bezpečnostního výzkumu pro potřeby státu 2022-2027⁴⁶ (SecPro, UV č. 283/2021):** Program je realizován v režimu veřejné zakázky s celkovým rozpočtem ve výši 780 mil. Kč. Hlavním cílem programu je zvýšení bezpečnosti státu a občanů ČR prostřednictvím podpory výzkumných potřeb orgánů státní správy, které umožní jednotlivým aktérům na poli zajišťování bezpečnosti získávat, osvojovat si, udržovat a rozvíjet potřebné specifické schopnosti pro efektivní zabezpečování úkolů v jejich působnosti.

³⁹ <https://www.mvcr.cz/vyzkum/clanek/koncepce-meziresortni-koncepce-podpory-bezpecnostniho-vyzkumu-cr.aspx>

⁴⁰ <https://eu-secres.eu/>

⁴¹ <https://www.mvcr.cz/vyzkum/clanek/program-bezpecnostniho-vyzkumu-ceske-republiky-v-letech-2015-2022.aspx>

⁴² <https://www.mvcr.cz/vyzkum/clanek/podporene-projekty.aspx> (viz www.rvvi.cz)

⁴³ <https://www.mvcr.cz/vyzkum/clanek/strategicka-podpora-rozvoje-bezpecnostniho-vyzkumu-cr-2019-2025-impakt-1-133774.aspx>

⁴⁴ <https://www.mvcr.cz/vyzkum/clanek/program-bezpecnostniho-vyzkumu-cr-2021-2026-vyvoj-testovani-a-evaluace-novych-bezpecnostnich-technologii-sectech.aspx>

⁴⁵ <https://www.mvcr.cz/vyzkum/clanek/program-bezpecnostniho-vyzkumu-cr-2023-2029.aspx>

⁴⁶ <https://www.mvcr.cz/vyzkum/clanek/program-bezpecnostniho-vyzkumu-pro-potreby-statu-v-letech-2022-2027.aspx>

Cenu ministra vnitra za mimořádné výsledky v oblasti bezpečnostního výzkumu za rok 2022 získal projekt „Komplexní instrumentální metodika pro posuzování pravosti výtvarných děl, databáze materiálů barevných vrstev 20. století“, který reflektuje současné potřeby forenzních služeb Policie ČR a orgánů činných v trestním řízení v oblasti posouzení pravosti uměleckých děl. V průběhu realizace vznikly dvě unikátní softwarové aplikace, a to databáze výtvarných materiálů 20. století, která sdružuje data z instrumentálních analýz, tzn. analytická data získaná metodami optické mikroskopie, Ramanovy spektroskopie, SEM-EDS a rentgenové fluorescenční analýzy a autorská softwarová aplikace, která poprvé soustřeďuje komplexní výsledky restaurátorského a laboratorního průzkumu děl umělců z 20. až 40. let 20. stol., tzv. české avantgardy, která patří v současnosti k nejvíce padělaným.⁴⁷

MV poskytuje institucionální podporu 8 výzkumným organizacím, 5 z nich jsou zřízeny MV, 2 SÚJB a 1 MSp. Podpora je poskytována na základě rozvojových programů jednotlivých organizací, schválených ministrem vnitra.

6.3. Činnost Probační a mediační služby

V roce 2022 evidovala Probační a mediační služba o 5,5 % nových případů více než v roce 2021.⁴⁸ Jednalo se o 8 337 nových případů (+ 17,4 %) přípravy podkladů k rozhodnutí orgánů činných v trestním řízení. V přípravném řízení a řízení před soudem se jednalo o 7 924 případů, tj. 95 % připravovaných podkladů a ve vykonávacím řízení to bylo 413 nových případů, tj. 5 % všech případů této agendy. V roce 2022 evidovala služba celkem 878 nových případů přípravy podkladů pro rozhodování orgánů činných v trestním řízení v agendě mládeže. Mládež tak tvoří 10,5 % agendy přípravy podkladů pro rozhodnutí.

V roce 2022 zahájila Probační a mediační služba kontrolu uložené sankce či opatření v 13 346 případech (- 0,7 %). V přípravném řízení a řízení před soudem se jednalo o 536 případů, tj. 4 % sankcí a opatření. Ve vykonávacím řízení to bylo 12 810 nových případů, tj. 96 % případů. V roce 2022 evidovala služba celkem 810 nových uložených sankcí či opatření v agendě mládeže. Agenda mládeže tvořila 6,1 % kontrolovaných sankcí a opatření.

Bylo realizováno také 833 mediací mezi obětí a pachatelem (+ 85,9 %) a 27 rodinných skupinových konferencí (+ 200 %).

Projevil se efekt omezení nebo minimalizace dopadů epidemické situace v ČR a došlo po dvou letech významných epidemických omezení k nárůstu registrované kriminality zpět lehce pod úroveň roku 2019. Omezení činností PMS epidemickými opatřeními bylo minimální, což se projevilo zejména nárůstem případů přípravy podkladů k rozhodnutí OČTŘ a v oblasti mediačních činností.

Z dlouhodobého hlediska pak PMS považuje za velkou výzvu vyřešení vysoké případové zátěže pracovníků PMS, která je i přes stávající klesající vývoj cca o čtvrtinu vyšší, než je potřeba daná minimálními standardy probační práce. Pouze intenzivní práce s pachateli a zajištění cílených opatření v sociální oblasti, v oblasti léčby závislostí a dostupnosti psychiatrické péče je z dlouhodobého hlediska jediným možným řešením, jak snižovat úroveň recidivního chování u pachatelů a účinně bránit naplnění věznic a tím tak přispět ke zlepšení vnitřní bezpečnosti ČR.

⁴⁷ <https://www.mvcr.cz/vyzkum/clanek/cena-ministra-vnitra-za-mimoradne-vysledky-v-oblasti-bezpecnostniho-vyzkumu-za-rok-2022.aspx>

⁴⁸ Více informací o činnosti Probační a mediační služby je dostupných zde: <https://www.pmscr.cz/> a zde: https://www.pmscr.cz/wp-content/uploads/2023/03/statistiky_agendy_pms_2018-2022.pdf

V roce 2022 byl zahájen provoz Probačního domu v Písku s kapacitou 16 míst, který se tak stal součástí práce s podmíněně propuštěnými muži s cílem podpořit podmíněně propuštěné v prvních měsících pobytu na svobodě a předcházet tak jejich selhání.

V pěti lokalitách pokračovala činnost Programových center poskytujících standardizované resocializační programy pro pachatele trestné činnosti.

6.4 Aktivity Finančního analytického úřadu

Finanční analytický úřad v roce 2022 přijal 6145 oznámení podezřelého obchodu, tedy podnětů k provedení šetření ve smyslu zákona č. 253/2008 Sb. (dále jen „oznámení“). Jedná se o nejvyšší počet oznámení v historii Úřadu, kdy počet přijatých oznámení roste již třetím rokem v řadě (od roku 2020). Oproti roku 2021 se jedná o 8 % nárůst, pro srovnání – nárůst v roce 2021 dosáhl 17 % a v roce 2020 19 %. Nejvýznamnější skupinou povinných osob ve smyslu §2 zákona č. 253/2008 Sb. co do počtu podaných oznámení již po mnoho let zůstávají banky.

Struktura podaných oznámení reflektuje události roku 2022, kdy při ústupu protiepidemických opatření v ČR na konci února eskalovalo napětí mezi Ukrajinou a Ruskou federací, což vyústilo v ruskou invazi na Ukrajinu. Ozbrojený konflikt mimo jiné významně ovlivnil rapidní nárůst cen energií a zasáhl tak tuzemskou ekonomiku ve všech oblastech a vrstvách společnosti. Problémy s růstem cen byly dále umocněny rostoucí inflací. Tedy v covidových letech nastartovaný zvýšený zájem o investice do cenných papírů, kryptoměn atd. přes internetové a mobilní kanály a sociální sítě rostoucím spektrem investorů, kteří často postrádali potřebnou odbornost či opatrnost, ve snaze minimalizovat negativní ekonomické dopady událostí v roce 2022, podpořil podvodné aktivity zahraničních i tuzemských kriminálních skupin a jednotlivců. Kryptoměny pak byly častým prostředkem pro legalizaci výnosů z trestné činnosti. Vojenská agrese vyvolala také uprchlickou vlnu, která zasáhla i ČR, což se projevilo v několika oblastech: v toku finančních prostředků do a přes ČR z neznámých zdrojů, v podvodných aktivitách pracovních agentur zaměstnávajících cizince, a v neposlední řadě zvýšeným objemem podezřelých obchodů se strategickými komoditami – vojenským materiálem a materiálem dvojího užití.

Mimo standardní úkoly v oblasti šetření podezřelých obchodů Úřad vlivem eskalace ruské agrese proti Ukrajině v roce 2022 při své činnosti zaznamenal také razantní nárůst počtu případů provádění mezinárodních sankcí Evropské unie. Takovéto případy se týkají (a) individuálních ekonomických sankcí (hrubě zjednodušeně lze hovořit o mrazení jednak majetku entit zařazených na sankčních seznamech a jednak majetku entit, které jsou ovládané entitami zařazenými na sankčních seznamech); (b) sektorových hospodářských sankcí (např. sankce v podobě zákazu dovozu nebo vývozu určitého zboží, zákazu investic, zákazu poskytování určitých služeb); (c) povolování výjimek ze sankcí sub (a) či (b). Případy provádění mezinárodních sankcí lze dělit do dvou kategorií. Zaprvé, případy vedené formou správního řízení, případně šetření. V roce 2022 se Úřad zabýval řádově nízkými stovkami případů z první kategorie. Zadruhé, případy řešené méně formalizovaným (mnohdy ovšem stejně věcně odborně náročným) postupem v podobě vydání stanoviska, zodpovězení kvalifikovaného dotazu apod. V roce 2022 se Úřad zabýval řádově vysokými stovkami případů z druhé kategorie.

Se zvýšeným počtem přijatých oznámení o podezřelém obchodu koreluje i vyšší počet Úřadem podaných trestních oznámení o 78 % v celkovém počtu 911 a stejně tak ve vyšším počtu podaných trestních oznámeních se zajištěním finančních prostředků o 114 % v celkovém počtu

660. Celkový objem zajištěných finančních prostředků dosáhl 2,606 mld. Kč, přičemž i zde došlo k nárůstu oproti roku 2021 o 29 %.

Na zvýšeném počtu obou typů trestních oznámení, tedy těch se zajištěním finančních prostředků i těch bez zajištění, se významně podílela jednání související s podvodnými aktivitami typu phishing, vishing a dalšími projevy sociálního inženýrství a následným praním, a to ať už v rámci nabídky nákupu kryptoměn, investic do cenných papírů, ale také nabídky prodeje, koupě či přepravy použitého zboží, posíláním fingovaných informací o nároku na různé druhy státní finanční podpory jak občanům ČR, tak ukrajinským uprchlíkům. V této souvislosti byl také zjištěn zvýšený počet zneužitých bankovních účtů založených ukrajinskými občany k legalizaci výnosů z trestné činnosti, a to v úmyslné i nedbalostní formě.

Z celkového počtu podaných trestních oznámení připadá podíl cca 30 % na ty, kde byla virtuální aktiva identifikována jako nástroj k legalizaci výnosů z trestné činnosti, a to v rámci relativně malého podílu oznámení s vazbou na kryptoaktiva na celkovém počtu oznámení (řádově v jednotkách procent). Trend zneužívání kryptoměn k praní peněz má v ČR vzrůstající tendenci.

Novým, významně rostoucím trendem mimo daňovou problematiku v oblasti povinných odvodů, bylo v roce 2022 neplacení odvodů zdravotního a sociálního pojištění pracovními agenturami zaměstnávajícími cizince, v rámci, kterého dochází ke škodám v řádech miliard Kč. V této oblasti Úřad aktivně spolupracoval se všemi relevantními partnery – PČR, daňovou správou, zdravotními pojišťovnami, správou sociálního zabezpečení atd.

Oproti předchozím letům byl v roce 2022 zaznamenán zvýšený počet oznámení podezřelých obchodů poukazujících na hotovostní výběry přes ATM z bankovních účtů majitelů pocházejících ze zemí bývalého SSSR. Výběry byly prováděny často v řádech minut po připsání na účet. Zdrojem byly mnohdy finanční prostředky neznámého původu v zahraničí nebo z účtů společností poskytující služby pracovních agentur.

Kromě popsání jednání týkajících se manipulací s finančními prostředky neznámého původu na účtech fyzických osob, představuje nadále dlouhodobý problém fenomén tranzitních účtů a obchodního financování se znaky zakrývání původu finančních prostředků s neprokázaným predikativním trestným činem spáchaným v zahraničí. Zákonnými nástroji se daří Úřadu tato jednání detekovat, nicméně stále zůstává velmi problematické tyto případy dále řešit a úspěšně dořešit v následném trestním řízení. S tímto jednáním je spojená vysoká rizikovitost daná miliardovými objemy transferovaných transakcí přes český finanční systém.

6.5. Výzkumná činnost IKSP

Institut pro kriminologii a sociální prevenci (IKSP) je resortní výzkumné pracoviště Ministerstva spravedlnosti, zabývající se výzkumnou a analytickou činností v oblasti kriminality, trestní justice, trestní a bezpečnostní politiky. V roce 2022 pokračoval v řešení výzkumných úkolů ze Střednědobého plánu výzkumné činnosti IKSP na období 2020-2023, v jehož rámci pokrývá následující témata: faktory kriminální recidivy; aplikace institutu podmíněného propuštění; dopady zavedení elektronického monitorovacího systému; děti mladší 15 let v systému soudnictví ve věcech mládeže; dopady zavedení nové diferenciací ve vězeňství; příprava odsouzených na propuštění z výkonu trestu; fungování institutu zabezpečovací detence; zacházení s odsouzenými uživateli drog; trendy kriminality a trestní politiky; viktimizace

občanů trestnou činností; postoje veřejnosti k trestní politice a prevenci kriminality; pachatelé a oběti domácího a genderově podmíněného násilí; trendy kyberkriminality.⁴⁹

V oblasti počítačových trestných činů pokračuje v IKSP výzkum, který mimo jiné analyzuje trestní spisy vedené o počítačových trestných činech s pachatelem pravomocně odsouzeným v roce 2019. S ohledem na možnost srovnat předběžné výsledky s předchozí analýzou trestních spisů za rok 2015 se v roce 2022 ukázalo, že **počet počítačových trestných činů** (zejména § 230 TZ, neoprávněný přístup k počítačovému systému a neoprávněný zásah do počítačového systému nebo nosiče informací) **neroste tak rychle, jak se předpokládalo**. Statistické údaje sice vykazují každoroční nárůst až v desítkách procent, nicméně více než polovina odsouzených pachatelů se dopustila jednání spočívajícího v nějaké formě protiprávní manipulace s tachografy. Když odhlédneme od této specifické skupiny, zbývající počítačová trestná činnost zaznamenala mezi lety 2015-2019 nárůst jen v jednotkách procent, přičemž i skladba odsouzených jednání zůstala podobná: neoprávněné **přístupy na různé cizí online účty, zneužívání přístupu** do neveřejného informačního systému **zaměstnanci** atp. Sofistikovaná počítačová trestná činnost vyžadující odborné IT znalosti se vyskytuje jen ojediněle. Podobný trend ukázalo i rozsáhlé dotazníkové šetření české internetové populace z roku 2020. Je možné, že část počítačových trestných činů zůstává ve statistikách skryta, protože není kvalifikována jako počítačový trestný čin, ale např. (pouze) podvod. Zároveň jde o oblast s **extrémně vysokou latencí v řádu 74-99 %**.

V závěru roku 2022 byl realizován sběr dat k dalšímu kolu rozsáhlého reprezentativního **viktimitačního šetření**. Primárním cílem tohoto výzkumu obětí trestné činnosti je zjištění míry viktimizace obyvatel ČR sledovanými trestnými činy, a tím získání komplementárního zdroje informací o rozsahu kriminality v ČR včetně její latentní části.

Zkušenost s viktimizací ve sledovaném období 3 let předcházejících dotazování **deklarovalo 42 % respondentů**, přičemž 31 % dotázaných se stalo obětí jednou a 11 % lze zařadit mezi vícenásobné oběti. Tak jako v minulých kolech se potvrdilo, že **nejrizikovější skupinou jsou uživatelé rekreačních objektů**, ale ani citlivé delikty jako domácí násilí nejsou nijak ojedinělé (Stalking 3,8 %; Domácí násilí 3,6 %; Sexuální násilí 1,7 %). Záchyt jednotlivých sledovaných deliktů byl obdobný jako v minulém kole výzkumu, vyšší podíly viktimizovaných respondentů byly zaznamenány u krádeže motocyklu (+9 %), vloupání do chaty (+8 %) a krádeže kola (+5 %).

⁴⁹ Výstupy publikační činnosti IKSP jsou dostupné zde: http://www.ok.cz/iksp/p_stud.html

PŘÍLOHA 2 – VÝVOJ JEDNOTLIVÝCH DRUHŮ TRESTNÉ ČINNOSTI

7. STATISTIKA KRIMINALITY

Tato kapitola popisuje vývoj hlavních oblastí trestné činnosti pohledem statistických ukazatelů, ale také optikou hlavních trendů, které se v nich v roce 2022 projeví. Ve všech oblastech se jedná o kriminalitu registrovanou, o které se orgány činné v trestním řízení dozvědí. Část kriminality zůstává ze své podstaty latentní, tedy orgánům v trestním řízení neznámá, a nefiguruje tedy ve statistikách.

7.1. Základní údaje o kriminalitě v roce 2022

Data PČR ve srovnání s rokem 2021

Celková kriminalita – počet registr. skutků	181 991	(+28 758, +18,8 %)
Počet objasněných skutků	81 474	(+8 981, +12,4 %)
Objasněnost	44,8 %	(-2,5 %)
Počet dodatečně objasněných skutků	14 755	(-496, -3,3 %)
Počet objasněných skutků celkem	96 229	(+8 485, +9,7 %)
Počet stíhaných osob	75 474	(+5 725, +8,2 %)
Výše zjištěných škod	19,6 mld. Kč	(-7,5 mld. Kč, -27,7%)

V roce 2022 bylo registrováno celkem **181 991 trestných činů, což je o 28 758, tj. o 18,8 %, více,** než v roce 2021. Velmi patrné poklesy v letech 2020 a 2021 zapříčinila hlavně protiepidemická vládní opatření a restriktce, další příčinou poklesu kriminality byla od října 2020 platná novela trestního zákoníku, která posunula výše hranice škod a následků trestných činů, což v důsledku znamenalo další (umělé) snížení kriminality. Nárůst kriminality v roce 2022 je zapříčiněn ukončením protiepidemických vládních opatření a restrikcí a méně příznivým ekonomickým vývojem v ČR (inlace, vyšší nezaměstnanost v Ústeckém a Moravskoslezském kraji). Tato změna se projevila zejména u majetkové, hospodářské a násilné kriminality.

Z celkem registrovaných 181 991 trestných činů bylo objasněno 81 474, což je o 8 981, tj. o 12,4 % více. Objasněnost trestné činnosti mírně klesla na 44,8 % (-2,5 %). Počet dodatečně objasněných trestných činů se snížil na 14 755 (-496, -3,3 %). Celkem, včetně dodatečně objasněných, bylo objasněno 96 229 (+8 485, +9,7 %) trestných činů. Počet stíhaných osob se zvýšil o 5 725 na 75 474 (+8,2 %). Škody způsobené trestnou činností se snížily o cca 7,5 mld. Kč na částku cca 19,6 mld. Kč.

Nárůst registrovaných trestných činů byl v roce 2022 zaznamenán v celém spektru trestných činů, u krádeží prostých (34 404, +7 815, +29,4 %), ostatních majetkových činů (32 029, +11 804, +58,4 %), ostatní kriminality (27 874, +3 094, +12,5 %), násilné kriminality (13 180,

+1 222, +10,2 %), u vražd (150, +45, +42,9 %), u loupeží (1 413, +192, +15,7 %), mravnostní kriminality (3 290, +241, +7,9 %), hospodářské kriminality (13 637, +1 127, +9 %).

Podle statistiky **zajištěného majetku z trestné činnosti**,⁵⁰ kterou vede Policie ČR, byl orgány činnými v trestním řízení zajištěn v roce 2022 majetek v celkové hodnotě cca 5,3 miliard Kč, oproti roku 2021 se jedná o pokles o cca 1,9 miliardy Kč.

Shrnutí vývoje základních druhů kriminality v ČR:

obecná kriminalita reg. 144 527 (+27 178), obj. 57 251 (+8 634), objasněnost 39,6 % (-1,8 %)

násilná kriminalita reg. 13 180 (+1 222), obj. 8 178 (+548), objasněnost 62 % (-1,8 %)

počet vražd reg. 150 (+45), obj. 131 (+31), objasněnost 87,3 % (-7,9 %)

mravnostní kriminalita reg. 3 290 (+241), obj. 1 959 (+156), objasněnost 59,5 % (+0,4 %)

majetková kriminalita reg. 100 183 (+22 621), obj. 26 679 (+5 737), objasněnost 26,6 % (-0,4 %)

ostatní kriminalita reg. 27 874 (+3 094), obj. 20 435 (+2 193), objasněnost 73,3 % (-0,3 %)

hospodářská kriminalita reg. 13 637 (+1 127), obj. 5 978 (+110), objasněnost 43,8 % (-3,1 %)

zbývající kriminalita reg. 23 736 (+424), obj. 18 242 (+240), objasněnost 76,9 % (-0,3 %)

Analýza vývoje kriminality

Z hlediska počtu evidovaných trestných činů představuje rok 2022 výjimku z dlouhodobého trendu poklesu registrované kriminality, k němuž docházelo (vyjma roku 2019) setrvale od roku 2013. Příčiny růstu registrované kriminality ve srovnání s předchozími dvěma roky lze částečně spatřovat v odpadnutí důvodů, jež stály za poklesem kriminality. Zvýšení kriminality lze tedy zčásti připisovat zrušení omezení proti šíření nemoci covid-19 a s ním související zvýšení mobility obyvatelstva a částečný návrat k životním návykům z doby před pandemií onemocnění covid-19. Tuto skutečnost dobře dokládá nárůst počtu evidovaných trestných činů na úroveň blížící se stavu před pandemií nemoci covid-19.

Nárůst registrované kriminality je dán rovněž zhoršenou ekonomickou situací a zvyšující se nejistotou ve společnosti v důsledku pandemie, jejich přetrvávajících následků a probíhajícího válečného konfliktu na Ukrajině. V této souvislosti je nutné konstatovat, že za zvýšenou kriminalitou nestojí samotný příchod uprchlíků z Ukrajiny, kteří nejsou ve velkém počtu ani pachatelé, ani oběti trestné činnosti, ale spíše dopady ruské agrese, polarizace společnosti a výskyt dříve méně častých trestných činů (schvalování agrese apod.). Zhoršená ekonomická situace, která se promítla do snížení životních podmínek obyvatelstva, zvýšení nezaměstnanosti, růstu životních nákladů v důsledku inflace, stoupajících cen energií a nákladů na bydlení je jedním z významných faktorů, které i ve srovnání se stavem kriminality před pandemií onemocnění covid-19 zřejmě přispěly k růstu majetkové trestné činnosti. Pokračování tohoto trendu lze přitom očekávat i v roce 2023. Dalšími faktory ovlivňujícími vývoj kriminality jsou trvající dopad zvýšení hranic škod v trestním zákoníku (zákonem č. 333/2020 Sb., s účinností od 1. 10. 2020), který je ale do určité míry neutralizován stoupající cenovou hladinou v důsledku inflace. Dopad mají také změny takticko-statistických klasifikací PČR od roku 2021, které mohou mít výrazný vliv zejména při porovnávání jednotlivých trestných činů (skutků). V případě kriminality mládeže jde také o demografické vlivy, např. nynější nástup silných věkových ročníků, který se týká dětí ve věku 13 a 14 let.

V roce 2022 pokračoval sílící trend páchání trestné činnosti prostřednictvím internetu. Došlo rovněž k prudkému nárůstu kybernetické kriminality. K tomuto trendu významně přispěla

⁵⁰ Ke dni 6. 1. 2023; lze důvodně předpokládat, že data budou ze strany jednotlivých útvarů Policie ČR ještě dále upřesňována, pravděpodobně ještě dojde k navýšení zajištěných hodnot

digitalizace společnosti a přesouvání různých činností běžného života do oblasti kyberprostoru v období pandemie onemocnění covid-19, ale také neustálý rozvoj informačních technologií majících potenciál usnadnit páchaní trestné činnosti za současné minimalizace rizika odhalení pachatelů. V kyberprostoru se **nejvíce odehrávají trestné činy majetkového charakteru (nejrůznější podvody s cílem majetkového prospěchu), ale vzrostly i případy hackingu a nadále narůstá počet zaznamenaných případů mravnostní kriminality včetně té páchané na dětech (dětské pornografie, vylákání a zneužití intimních materiálů, vydírání a sexuální nátlak, grooming). Online prostředí hraje také stále větší roli, a to v rámci celé EU, i v oblasti obchodování s lidmi, kdy prakticky celý proces – náborování obětí, samotné aktivity zneužívání obětí, nabízení obětí někomu dalšímu skrze obchodníky s lidmi se děje i cestou oficiálních sociálních sítí, nebo např. webových stránek, bazarů, hobby marketů nebo na skrytých webech. Přes online prostředí pak dochází i k praní špinavých peněz.**

V roce 2022 vývoj kriminality výrazně ovlivnily dva zcela mimořádné faktory - pandemie onemocnění covid-19 včetně jejích trvajících důsledků a ruská agrese proti Ukrajině. Tyto faktory se s vysokou jistotou promítnou do trendů páchaní trestné činnosti i v roce 2023. Z tohoto důvodu nelze zatím vyvozovat obecnější závěry pro účely predikce vývoje kriminality v následujících několika letech.

7.2. Územní rozložení kriminality

V roce 2022, podobně jako v předchozích letech, mělo **nejvyšší podíl na celkové kriminalitě** hlavní město Praha s 22,4 % (-0,5 %), následuje Moravskoslezský kraj s 12 % (+0,3 %) a Středočeský kraj s 10,9 % (-0,6 %). Významným podílem se na kriminalitě rovněž podílely Jihomoravský kraj s 10,2 % (+0,1 %), Ústecký kraj s 9 % (-0,4 %), Plzeňský kraj s 5,6 % (+0,2 %) a Olomoucký kraj s 5 % (-0,1 %). Ostatní kraje se podílely méně než 5 procenty. **Nejnižší podíl na celkové kriminalitě** měl Karlovarský kraj s 2,7 % (+0,3 %).

V roce 2022 byl zaznamenán vzestup kriminality ve všech krajích. **Největší kvantitativní nárůst** byl registrován v hlavním městě Praze (40 704, +5 568, +15,8 %), Moravskoslezském kraji (21 884, +4 019, +22,5 %) a Jihomoravském kraji (18 579, +3 035, +19,5 %), nejmenší kvantitativní nárůst byl zaznamenán v Pardubickém kraji (5 230, +810, +18,3 %), kraji Vysočina (5 240, +866, +19,8 %) a Zlínském kraji (5 980, +1 162, +24,1 %). **Největší nárůst v procentuálním vyjádření** byl registrován v Karlovarském kraji, a to o 31,6 % (zároveň se jedná o kraj s nejnižším počtem registrovaných trestných činů) a v Libereckém kraji, a to o 27,5 %. U Městského ředitelství policie Ostrava bylo registrováno 9 152 trestných činů, což řadí tento útvar v počtu registrovaných trestných činů před 8 krajských ředitelství policie, které mají jako celek nižší registrovanou kriminalitu.

Nejvyšší objasněnost vykázal Zlínský kraj (60,9 %, -5,9 %), Jihočeský kraj (60,4 %, -5,1 %), Ústecký kraj (59,6 %, -1 %), Pardubický kraj (57,9 %, -3,9 %), Královéhradecký kraj (57,0 %, -5,7 %) a kraj Vysočina (55,8 %, -5,9 %). Zbývající kraje vykázaly v roce 2022 objasněnost pod 55% hranicí. Nejnižší objasněnost vykázalo tradičně hlavní město Praha (25,5 %, +0,4 %).

7.3. Pachatelé trestné činnosti a jejich trestání

Pachatelé trestné činnosti

Počet stíhaných nebo vyšetřovaných osob za rok 2022 stoupl na 75 474 (+5 725, +8,2 %) osob. Z tohoto počtu tvořili muži ve věku 18 a více let 83,6 % a ženy 16 %. V roce 2022 došlo ke zvýšení počtu stíhaných **opakovaně trestaných osob**. Jejich podíl na celkovém počtu stíhaných osob se nepatrně zvýšil na 42,6 % (+1 %). Stíháno bylo celkem 32 168 (+3 127, +10,8 %) opakovaně trestaných osob. Opakovaně trestané osoby spáchaly 40 902 (+5 278, +14,8 %) trestných činů, tedy 50,2 % objasněných trestných činů.

V roce 2022 se z celkového počtu trestně stíhaných osob jednalo o 7 897 (+1 463, +22,7 %) **cizinců**, což představuje 10,5 % (+1,3 %) z celkového počtu stíhaných osob. Z cizinců byli nejčastěji za trestnou činnost stíháni občané Slovenské republiky (2 465, +266, +12,1 %), Ukrajiny (2 389, +659, +38,1 %) a Moldavské republiky (408, +131, +47,3 %).

Cizinci spáchali 8 427 (+2 087, +32,9 %) trestných činů, tedy 10,1 % objasněných trestných činů. Nejpočetnější trestnou činností cizinců páchanou na území ČR bylo ohrožení pod vlivem návykové látky, opilství (1 522, +393, +34,8 %), maření výkonu úředního rozhodnutí (1 297, +150, +13,1 %) a nedbalostní silniční dopravní nehody (668, +169, +33,9 %).

Počet pachatelů z řad **nezletilých** (1-14 let) se oproti roku 2021 zvýšil na 1 822, což činí zvýšení o 32 %, a **mladistvých** (15-17 let) bylo stíháno nebo vyšetřováno 1 894, což činí zvýšení o 3,4 %.

Odsouzené osoby a jejich trestání

V roce 2022 se zvýšil počet pravomocně **odsouzených** osob oproti roku 2021, a to ze 49 647 na 50 222, tedy o 575 osob. Podíl jednotlivých **druhů ukládaných trestů** (včetně trestních opatření pro mladistvé) se v posledních letech mírně mění. Dochází totiž k nárůstu podílu uložených samostatných peněžitých trestů. Nejčastěji byly ukládány tresty odnětí svobody s podmíněným odkladem – 23 807 osobám, což představuje 47,4 % z počtu odsouzených osob, nepodmíněné tresty odnětí svobody byly uloženy 8 192 osobám, tj. 18,3 %, trest obecně prospěšných prací 5 492 osobám, tj. 10,9 % a samostatný peněžitý trest 9 709 osobám, tj. 19,3 %.

Nepodmíněné tresty odnětí svobody byly nejčastěji ukládány ve výměře do jednoho roku – 5 723 osobám (62,2 % z uložených nepodmíněných trestů) a dále ve výměře od jednoho roku do pěti let – 2 929 osobám (31,9 %). Tresty ve výměře od pěti do patnácti let byly uloženy – 517 osobám (5,6 %), výjimečný trest od 15 do 25 let byl uložen 25 osobám (0,3 %).

Z celkového počtu odsouzených osob bylo soudem označeno za **recidivisty** 2 499 osob. Nejčastěji byli recidivisté odsouzeni za trestné činy proti majetku – 1 262 osob. Z počtu 2 499 osob označených soudem jako **recidivisté** byly uloženy v roce 2022 celkem 1 225 osobám nepodmíněné tresty odnětí svobody, 524 osobám tresty odnětí svobody s podmíněným odkladem a 750 osobám ostatní druhy trestů, z toho 251 osobám samostatný peněžitý trest.

Z celkového počtu odsouzených bylo 5 486 **cizinců**, což představuje 10,9 % z odsouzených osob v roce 2022. Nejvíce odsouzených osob – cizinců bylo příslušníky Slovenské republiky – 1 654 osob (30,1 %) odsouzených cizinců, příslušníky Ukrajinské republiky – 1 607 osob (29,3 %) a dále Moldavské republiky – 332 osob (6,1 %).

Celkem bylo odsouzeno 1 029 **mladistvých** osob. Nejčastěji byli mladiství odsouzeni za trestné činy proti majetku. Mladistvým byly ukládány v převážné většině trestní opatření odnětí

svobody s podmíněným odkladem na zkušební dobu – celkem 670 osobám, trestní opatření obecně prospěšné práce – 178 osobám. Nepodmíněných trestních opatření bylo v roce 2022 uloženo 53 osobám. V případě 117 mladistvých bylo upuštěno od potrestání.

Celkem 6 286 osob spáchalo trestnou činnost pod vlivem **alkoholu** (2021: 5543, 2020: 5348, 2019: 5 793), což představuje nárůst oproti předchozímu roku 2021 o 743 osob. Celkem 2143 osob spáchalo delikt **pod vlivem jiné návykové látky** (2021: 2 154, 2020: 1 575, 2019: 1 298), což představuje pokles oproti předchozímu roku 2021 o 11 osob.

7.4. Kriminalita mládeže

Kriminalita mládeže v roce 2022 zaznamenala oproti roku 2021 znatelný nárůst, a to jak u dětí mladších 15 let, tak u mladistvých. Celkově v roce 2022 spáchaly děti mladší 15 let 1 273 (+301, +30,9 %) skutků. Mladiství spáchali celkem 1 698 (+135, +8,6 %) skutků.

Kriminalita páchaná mládeží z hlediska statistických ukazatelů vykazuje z krátkodobého hlediska v některých kategoriích znatelný pokles, nejvýraznější u hospodářské kriminality o - 36,3 % a u zbývající kriminality -10,1 %. Naopak nárůst byl zaznamenán u ostatní majetkové kriminality o +26,1 % a krádeží vloupáním o +25,9 %. Nárůst byl zaznamenán taktéž u mravnostní kriminality (436, +56, +14,7 %) a násilné kriminality (569, +47, +9 %).

7.5. Pátrání po osobách a věcech

V rámci **cíleného pátrání** bylo v roce 2022 zadrženo na území ČR 26 hledaných osob a dalších 7 hledaných osob bylo zadrženo na základě mezinárodních podkladů partnerskými jednotkami v zahraničí. 15 osob bylo zadrženo na základě příkazu k dodání do výkonu trestu odnětí svobody. V 8 případech se jednalo o realizaci evropských zatýkacích rozkazů. V 6 případech hledaných osob zadržovaných na území ČR se jednalo o případy realizované v rámci přímé mezinárodní policejní spolupráce jednotek cíleného pátrání. Významný podíl z těchto případů představovalo zadržení nebezpečných pachatelů hledaných pro násilnou trestnou činnost a trestnou činnost na úseku toxí.

V roce 2022 bylo vyhlášeno v informačním systému PATROS (informační systém pátrání po osobách) 21 471 **pátrání po hledaných osobách**. V roce 2022 bylo z tohoto počtu odvoláno 19 516 pátrání po hledaných osobách.

V roce 2022 bylo vyhlášeno v informačním systému PATROS 3 031 **pátrání po pohřešovaných osobách**. Z uvedeného počtu bylo vypátráno 2 951 pohřešovaných osob.

V roce 2022 bylo vyhlášeno pátrání po 1 442 pohřešovaných dětech. Dále bylo vyhlášeno pátrání po 5 135 dětech s nařízenou ústavní nebo ochrannou výchovou a preventivně výchovnou péčí. Prostřednictvím národního koordinačního mechanismu po pohřešovaných dětech bylo v roce 2022 v 24 případech vyhlášeno pátrání s příznakem dítě v ohrožení. Všechny vyhlášené děti do pátrání prostřednictvím národního koordinačního mechanismu byly nalezeny v pořádku.

Dále bylo v roce 2022 vyhlášeno v informačním systému PATROS 91 **tranzitních migrantů**.

V roce 2022 bylo vyhlášeno pátrání po 11 **osobách neznámé totožnosti**. Nadále zůstávají aktivní 2 případy neztotožněné osoby z roku 2022 a 9 záznamů bylo odvoláno. Z předchozích let zůstávají nadále aktivní 2 případy. Dále bylo vyhlášeno 57 případů nálezů **mrtvol neznámé**

totožnosti, z toho je z roku 2022 aktivních 24 případů. Odvoláno z pátrání bylo 33 případů. K přetrvávajícím problémům se stále řadí identifikace osob bez trvalého přístřeší a osob, které spáchaly sebevraždu. Ve většině případů se jedná o osoby zemřelé na území Prahy, Brna a Plzně.

V roce 2022 bylo vyhlášeno do pátrání 3 983 dvoustopých vozidel a 512 jednostopých vozidel. V průběhu roku 2022 došlo na území ČR celkem k 166 případům krádeží starožitných a uměleckých předmětů.⁵¹ Nejčastějším objektem napadení byly soukromé objekty (byty, rodinné domy a rekreační objekty). S velkým odstupem následovaly krádeže uměleckých předmětů v církevních objektech, celkem v 11 případech. Předmětem zájmu pachatelů byly šperky, obrazy, hodiny, sochy a sbírkové mince.

V roce 2022 bylo vloženo do informačního systému KSU (Kriminalisticky sledovaná událost) 79 601 záznamů k odcizeným věcem, 9 702 k zajištěným věcem a 6 337 záznamů k nalezeným věcem.

V oblasti **mezinárodního pátrání v schengenském prostoru** bylo v roce 2022 řešeno prostřednictvím národní centrály SIRENE ředitelství mezinárodní policejní spolupráce Policejního prezidia ČR celkem 14 182 (+2 086) pozitivních zásahů (lustrací) na osoby a věci hledané v SIS ve vztahu k ČR. Proti roku 2021 se zvýšil zejména počet zásahů orgánů ostatních členských států na české záznamy. Projevilo se částečně další uvolňování protiepidemických opatření a zejména migrační vlna z Ukrajiny.

V rámci mezinárodního pátrání po hledaných osobách české soudy vydaly v roce 2022 celkem 742 evropských zatýkacích rozkazů, což představuje další posun v návratu na úroveň před pandemií covid-19. Pomocí SIS se podařilo v roce 2022 vypátrat v cizině 293 hledaných osob. V ČR pak bylo prostřednictvím SIS vypátráno a zadrženo 250 hledaných osob.

V oblasti pátrání po nezletilých byl v roce 2022 v souvislosti s přípravou na spuštění SIS NG implementován nástroj zákazů vycestování, který je prevencí proti tzv. rodičovským únosům. Na základě požadavků soudů a Úřadu pro mezinárodně právní ochranu dětí bylo vloženo 17 záznamů. V několika případech se díky záznamům v SIS podařilo získat významné informace pro další řízení ve věci těchto nezletilých. Zároveň se uplatnil preventivní účinek záznamů a nebyl zjištěn žádný případ rodičovského únosu. Prostřednictvím SIS se v roce 2022 podařilo v cizině na základě českých záznamů vypátrat 58 dětí, v ČR pak na základě záznamů cizích států 44 dětí.

V oblasti **mezinárodního pátrání mimo EU a Schengen** bylo zadrženo 19 mezinárodně hledaných osob, a naopak z ČR bylo vydáno 20 osob do států mimo EU/Schengen. Situaci ovlivňuje válka na Ukrajině, která jednak komplikuje předání z Ruské federace, jednak vylučuje vydání do Ruské federace i na Ukrajinu.

7.6. Majetková kriminalita

Na úseku majetkové kriminality bylo v roce 2022 registrováno 100 183 (+22 621, +29,2 %) trestných činů a objasněno 26 679 (+5 737, +27,4 %) trestných činů. Objasněnost se nepatrně snížila na 26,6 % (-0,4 %). Celkem, včetně dodatečně objasněných, bylo objasněno 32 196 (+5 897, +22,4 %) trestných činů.

⁵¹ Přehled o nápadu v této oblasti je získáván prováděním lustrací v informačních systémech Policie ČR, které nejsou primárně určeny ke statistickému zpracování. Poskytnutá data mají tedy pouze informativní charakter, neboť jejich relevanci a validitu nelze spolehlivě ověřit.

Zvýšil se počet registrovaných skutků **krádeží vloupáním**, a to na 33 750 (+3 002, +9,8 %), objasněno bylo 7 214 (+994, +16 %) skutků. Zvýšil se počet registrovaných skutků **krádeží prostých** na 34 404 (+7 815, +29,4 %), objasněno bylo 14 562 (+3 959, +37,3 %) skutků. Na úseku trestné činnosti **krádeží vloupáním do bytů** byl zaznamenán mírný nárůst (1 745, +192, +12,4 %), objasněno bylo 383 (-18, -4,5 %), počet **krádeží vloupáním do rodinných domů** se zvýšil na 2 528, (+297, +13,3 %). Krádeže vloupáním tvoří z počtu nápadu majetkové trestné činnosti 33,7 %, krádeže prosté 34,3 %.

Významnou součástí majetkové kriminality je **trestná činnost páchaná na seniorech**. V dané oblasti nedošlo k významným změnám oproti minulým rokům. Této problematice je stále věnována zvýšená pozornost.

Z dostupných údajů systému AMOS Senior bylo v roce 2022 evidováno 216 (-293) záznamů týkajících se problematiky seniorů s celkovou škodou 18 628 192 Kč. Proti roku 2021 došlo k prudkému poklesu nápadu této trestné činnosti, a to zhruba o polovinu, a celková škoda klesla o více jak 10 milionů. Hlavním důvodem poklesu této trestné činnosti bylo nové nastavení pravidel k vyhledávání telefonního kontaktu na internetovém portálu www.1188.cz (elektronický telefonní seznam pevných telefonních čísel a jejich provozovatelů), který pachatelé využívali k vyhledávání seniorů. Nové nastavení bylo spuštěno na uvedených stránkách provozující společností ConectArt ve spolupráci s Policií ČR.

Krádeže motorových vozidel – Na území ČR bylo v roce 2022 odcizeno celkem 2 593 (+257) dvoustopých motorových vozidel. Dále bylo odcizeno 517 (-10) jednostopých motorových vozidel. U věcí odcizených z vozidel bylo evidováno 8 786 (+253) skutků a případů krádeží součástí z motorových vozidel bylo evidováno 2 383 (+356).

V podprogramu ISO II/A (Zabezpečení objektů, v nichž jsou uloženy předměty movitého kulturního dědictví, bezpečnostními systémy a mechanickými zábranami) na zabezpečení objektů, v nichž jsou uloženy předměty movitého kulturního dědictví ve vlastnictví státu, krajů, obcí, registrovaných církví a náboženských společností, jakož i spolků a dalších subjektů, bylo v roce 2022 celkem alokováno 10 022 264 Kč ve 43 dotacích. Na základě hlasování odborné komise byly podpořeny zejména prioritní žádosti, tedy projekty týkající se (1) modernizace připojení na systém centralizované ochrany Policie ČR (SCO PČR), tedy objektů, které by zůstaly vzhledem k přechodu na novou vysílací frekvenci nezabezpečeny, (2) kombinovaných zabezpečení menších objektů, zvláště muzeí a církevních staveb, (3) požární ochrany dřevěných objektů.

7.7. Násilná kriminalita

Na úseku násilné kriminality bylo v roce 2022 registrováno 13 180 (+1 222, +10,2 %) trestných činů, z toho bylo objasněno 8 178 (+548, +7,2 %) trestných činů. Oproti roku 2021 došlo ke zvýšení nápadu i počtu objasněných trestných činů. Objasněnost se mírně snížila, činila 62 % (-1,8 %). Celkem, včetně dodatečně objasněných, bylo objasněno 9 682 (+535, +5,8 %) trestných činů.

V roce 2022 došlo ke spáchání celkem 150 (+45, +42,9 %) **vražd**. Z toho bylo objasněno 131 (+31, +31 %) vražd, celkem, včetně dodatečně objasněných, 137 (+32, +30,5 %) vražd. Motivace pachatelů vražd spáchaných v roce 2022 vykazuje stále obdobné rozložení jako v předchozích letech. Opět bylo nejvíce vražd spáchaných z osobních vztahů.

Vývoj počtu registrovaných vražd kopíruje negativní změny v současné společnosti a tendenci k silovému řešení problémů. Nárůst je třeba z obecného hlediska přisuzovat znatelnému vyššímu napětí ve společnosti, které ovlivnila zejména pandemie covid-19, ruská agrese proti Ukrajině a komplikovaný vývoj ekonomické situace. Z dlouhodobého vývoje lze pak ve společnosti pozorovat zvyšující se toleranci k násilí.

U řady pachatelů vražd, kteří byli po delší dobu vystaveni těmto vnitřním a vnějším vlivům, se pak rozvíjí různá psychiatrická onemocnění. Pachatelé, kteří by potřebovali psychiatrickou pomoc, tuto pomoc v řadě případů nevyhledají nebo nedodrží režim léčby. Situaci také negativně ovlivňuje zneužívání alkoholu a jiných návykových látek.

U násilné trestné činnosti na úseku **loupeží** došlo za rok 2022 oproti roku 2021 k mírnému zvýšení nápadu. V roce 2022 bylo spácháno 1 413 (+192, +15,7 %) loupeží. Z toho bylo objasněno 993 (+188, +23,4 %). Počet loupeží spáchaných na finančních ústavech a jejich pobočkách činil 9 (0) skutků.

V roce 2022 byl na území ČR zaznamenáván četnější pohyb členů zahraničních organizovaných skupin, kteří se ve více státech Evropy dopouštějí sériové násilné trestné činnosti, převážně loupeží ve zlatnictvích a na osobách přenášejících větší finanční hotovost nebo vydírání. ČR nadále zůstává v zájmu těchto pachatelů.

V rámci násilné trestné činnosti je rovněž řešena **problematika požárů a výbuchů**, pokud dojde ke škodě převyšující 10 mil. Kč. V roce 2022 bylo šetřeno 43 (-8) těchto případů, objasněno bylo 34 (+2) případů, 7 požárů je dosud v šetření a pouze v jednom případě se cizí zavinění nepodařilo prokázat. Od roku 2021 byly poprvé v kategorii velkých požárů šetřeny požáry bytů, rodinných domů, ubytoven a rekreačních chalup, a to díky skokovému nárůstu jejich hodnoty.

Na celkovém počtu případů požárů se stále významně podílí ty případy, kdy je příčinou technická závada – zjištěno 16 případů. Jsou evidovány 4 případy, kdy vznikl požár z nedbalosti při práci. V 8 případech se potvrdilo úmyslné zapálení. Počet mrtvých osob při všech požárech se zvýšil na 128 (+18).

7.8. Mravnostní kriminalita

V roce 2022 bylo spácháno 3 290 (+241, +7,9 %) mravnostních trestných činů, z toho bylo objasněno 1 959 (+156, +8,7 %) trestných činů, celkem, včetně dodatečně objasněných, bylo objasněno 2 438 (+222, +10 %) trestných činů. Objasněnost se nepatrně zvýšila na 59,5 % (+0,4 %).

Nejčastějšími trestnými činy v roce 2022 byly trestné činy **znásilnění** – 880 (+107, +13,8 %), dětská pornografie a zneužití dítěte k ní – 780 (+153, +24,4 %) a pohlavní zneužití ostatní - 684 (+61, +9,8 %).

Policie ČR spolupracuje s Centrem Locika na vzniku speciální bezpečnostní aplikace pro děti, které se ocitnou v ohrožení.

Úřad služby kriminální policie a vyšetřování Policejního prezidia ČR zaznamenává neustále se zvyšující počty trestných činů se vztahem na přechovávání, šíření a výrobu dětské pornografie, v současné době hlavně sexuálního nátlaku sextorze – vydírání prostřednictvím intimních snímků nebo videí. Úřadu jsou také předávána hlášení prostřednictvím Europolu nebo nyní už i napřímo od Národního centra pro pohřešované a vykořisťované děti (National Center for Missing and Exploited Children, USA). Vybraní specialisté úřadu mají vzdálený přístup

k záznamům majícím vztah k ČR. Tímto je zabráněno prodlení v případech nutnosti okamžitého ztotožnění pachatele a zabránění pokračování zneužívání či vydírání oběti. Uvedené centrum spolupracuje s poskytovateli elektronických služeb, orgány činnými v trestním řízení a veřejností v úsilí o snížení sexuálního zneužívání dětí online. Na základě této spolupráce je schopno shromáždit velké množství dat o podezření, že prostřednictvím aplikací nebo služeb provozovaných společnostmi jako Meta, Google, Instagram, Microsoft, Snapchat apod. je rozšiřován materiál (fotografie, videozáznamy), který by mohl být klasifikován jako vyobrazení dětské pornografie.

7.9. Hospodářská kriminalita

V roce 2022 bylo v oblasti hospodářské kriminality registrováno 13 637 (+1 127, +9 %) trestných činů a objasněno 5 978 (+110, +1,9 %) trestných činů, což představuje zvýšení nápadu i počtu objasněných trestných činů. Objasněnost oproti roku 2021 nepatrně klesla na 43,8 % (-3,1 %). Celkem, včetně dodatečně objasněných, bylo objasněno 7 934 (-392, -4,7 %) trestných činů.

Celková způsobená škoda v oblasti hospodářské trestné činnosti v roce 2022 činila téměř 9 mld. Kč, jedná se o výrazný pokles oproti roku 2021. Největší podíl připadá na trestné činy zkrácení daně se škodou 2,46 mld. Kč a podílem 27,33 % na celé hospodářské trestné činnosti, podvod se škodou 2,41 mld. Kč a podílem 26,82 % a dále zpronevěra, kde výše škody činila 1,03 mld. Kč s podílem 11,41 %.

Ve struktuře hospodářské trestné činnosti zaujímají z pohledu kvantitativních ukazatelů dominantní postavení trestné činy neoprávněný přístup a poškození záznamu v počítačovém systému, opatření a přechovávání přístupového zařízení a hesla (§ 230, 231, 232) s počtem 2 848 skutků (+982, +52,6 %), úvěrový podvod 1 917 (-275, -12,5 %), podvod 1 605 (-77, -4,6 %), zpronevěra 752 (+23, +3,2 %) a zkrácení daně 747 (+3, +0,4 %).

V oblasti hospodářských deliktů zaujímá podvod (hospodářský) dlouhodobě významné postavení, ať již co do množství spáchaných skutků, tak především s ohledem na výši způsobené škody. Jak se vyvíjí celá kriminalita, tak i podvodná trestná činnost prochází v posledních letech značným vývojem, mění se prostředky použité při trestné činnosti, metody i profily pachatelů. Ve valné většině případů se v současné době objevují prvky IT, kde dochází k obrovskému nárůstu podvodů právě za využití možností, které skýtá výpočetní technika a kyberprostor.

V oblasti finanční kriminality pokračuje trend z minulých let spočívající v páchání rozsáhlých investičních podvodů (stovky až tisíce poškozených osob, desítky až stovky milionů Kč zajištěných pro účely trestního řízení) a investičních podvodů spojených s virtuálními aktivy, které jsou založeny na tzv. Ponzioho systému.

Z celkového počtu **trestně stíhaných právnických osob** v roce 2022 (314, -62, -15,5 %) připadalo na problematiku hospodářské kriminality celkem 86,3 % trestně stíhaných právnických osob. V rámci problematiky hospodářské kriminality bylo orgány činnými v trestním řízení zahájeno trestní stíhání 271 (-66, -19,6 %) právnických osob.

Ve struktuře skutků páchaných obviněnými právnickými osobami zaujímaly v roce 2022 dominantní postavení zejména trestné činy zkrácení daně (§ 240) – celkem 32 skutků (- 52, 61,9 %), neodvedení daně, pojistného na sociální zabezpečení a podobné povinné platby (§ 241) – celkem 19 skutků (+16, +533 %), podvod (§ 209) – celkem 17 skutků (+4, +31 %) a porušení povinnosti učinit pravdivé prohlášení o majetku (§ 227) – celkem 14 skutků (+12, +600 %).

7.10. Kybernetická kriminalita

Trestná činnost páchaná prostřednictvím internetu i jiných sítí zaznamenala v roce 2022 nárůst na 18 554 skutků (+ 9 036, +94,9 %). Nejčastěji byly tímto způsobem spáchány podvody mezi soukromými osobami (7 727, +3 640, +89,1 %), neoprávněné opatření, padělání a pozměnění platebního prostředku (4 283, +3 783, +756,6 %), neoprávněný přístup a poškození záznamu v počítačovém systému a opatření a přechovávání přístupového zařízení a hesla (2 575, +893, +53,1 %). Potvrzuje se tak předpokládaný trend, a to postupný přesun trestné činnosti jako takové do kyberprostoru. Kriminalita páchaná v kyberprostoru tvořila v roce 2022 10,2 % celkové registrované kriminality.

V oblasti kybernetické kriminality byl zejména zaznamenán setrvalý stav v oblasti útoků na počítačové systémy s následným vydíráním (tzv. hacking), a to pomocí škodlivého kódu ransomware. Lze konstatovat, že cíle útočníků jsou většinou podnikatelské subjekty zejména střední úrovně. Hrozbu napadení tímto škodlivým kódem lze dále brát jako trvalé bezpečnostní ohrožení. Meziroční nárůst nápadu trestné činnosti u neoprávněného přístupu do počítačového systému byl detekován ve výši 53 %. Konkrétně se jednalo o 2 575 (+893) skutků.

Určitá část protiprávního jednání v oblasti kybernetické kriminality spočívá např. souběhově i v napadení e-mailových účtů fyzických osob, resp. jejich přístupových údajů, případně v napadení přístupových údajů sociálních sítí a v neposlední řadě taktéž např. přístupů do internetového bankovníctví. Pachatelé trestné činnosti využívají ke svému nezákonnému obohacení sofistikované softwarové nástroje, aby bylo možné v krátkém časovém úseku získat od obětí maximum neoprávněného finančního plnění.

Policie ČR zaznamenala významný nárůst nového typu tzv. **inzerčních podvodů**. Nový typ inzerčního podvodu spočívá v odpovědi pachatelů na skutečnou a vážně myšlenou inzerci na portálu např. Bazoš.cz, S-Bazar, Aukro atd. Pachatelé prodávajícího zkontaktují přes sociální síť a sdělí mu, že o nabízené zboží mají zájem. Nemohou si jej však převzít fyzicky, takže využijí služeb přepravní (kurýrní) společnosti (např. DPD, PPL, Česká pošta), a v průběhu další komunikace s prodávajícím jsou z něj za pomoci podvodné internetové stránky vylákány přihlašovací údaje do internetového bankovníctví (phishingový útok). Následně jsou peněžní prostředky z bankovního účtu prodávajícího/inzerujícího převedeny na další bankovní účet a z tohoto účtu vybrány pachateli v hotovosti z bankomatu.

Podstatnou část trestné činnosti v problematice ostatní kriminality páchané v kyberprostoru tvoří sériově páchaná trestná činnost spočívající například v podvodných telefonátech. Pachatelé se vydávají zejména za pracovníky bank a policisty. Dále různé formy phishingu, z čehož se ukázalo jako nejvíce nebezpečné jednání označované jako reverzní inzerční podvody spočívající v oslovení inzerenta a navedení na spoofované webové stránky dopravce s cílem vylákat citlivé údaje. Byly zaznamenány série útoků, které jsou založeny na podvrhnutí webových stránek konkrétních bank a umístění reklamy na tyto stránky do webových vyhledávačů. Od poloviny roku 2022 je evidováno značné množství případů podvodných SMS zpráv, které se snaží oběť nalákat na fiktivní webovou stránku Ministerstva práce a sociálních věcí. Setrvalým problémem je podvodné jednání typu romance scam, BEC a CEO útoky, inzerční podvody a podvody s legendou výhodných investic. Celou ostatní kriminalitou páchanou v kyberprostoru prostupuje větší a větší uplatnění kryptoměn, ať již jako nástroje k provedení platby či vyvedení prostředků získaných trestnou činností do zahraničí, nebo jako objektu krádeží či podvodných jednání.

V rámci vojenské krize na Ukrajině se jednoznačně vyprofilovaly proruský smýšlející hackerské skupiny, které organizují zejména DDoS útoky na různé cíle v prodemokratických zemích. Cíli jak na mediální instituce dané země, tak byly cílem útoku i státní instituce a bankovní sektor. Tyto útoky neměly v některých případech požadované dopady. Díky dlouhodobému působení NÚKIB jsou útoky vůči kritické informační infrastruktuře na stagnující úrovni, spíše převažují kybernetické útoky na systémy, které spadají do kategorie významné informační systémy.

Obecným problémem při odhalování a vyšetřování kybernetické kriminality je, že se jedná o boj proti virtuálnímu nepříteli, u kterého zpravidla není známo, kde se fyzicky nachází. Vše je anonymní, podvodné domény fungují v celosvětovém měřítku, využívají se vymyšlené identity, platby v kryptoměnách a roboti.

Ke zlepšení situace v oblasti potýkání se Policie ČR s trestnou činností v kyberprostoru přijala vláda dne 23. 2. 2022 usnesení vlády č. 106, kterým schválila koncepci rozvoje schopností Policie ČR v oblasti trestné činnosti páchané v kyberprostoru (2021 – 2025).

Pokynem obecné povahy nejvyššího státního zástupce ze dne 21. 12. 2022 č. 6/2022, byla s účinností od 1. 1. 2023 zavedena nová specializace „kybernetická trestná činnost a trestná činnost v kybernetickém prostoru“. Jedná se o krok nezbytný k vytvoření plnohodnotné sítě státních zástupců specializovaných na kybernetickou kriminalitu, kteří budou partnery pro ostatní subjekty působící na poli kybernetické kriminality a kybernetické bezpečnosti. V souvislosti s vytvořením nové samostatné specializace na kybernetickou kriminalitu byla v průběhu roku 2022 připravena nová koncepce cíleného vzdělávání státních zástupců.

Zvláštní pozornost a rychlou reakci pak vyžaduje prověřování ve věcech, v nichž se předmětem kybernetického útoku stal subjekt kritické informační infrastruktury. Právě pro tyto závažné případy ohrožení kybernetické bezpečnosti jsou v rámci přípravného řízení vytvářeny podmínky pro rychlou a efektivní reakci na tuto trestnou činnost s využitím všech dostupných prostředků spolupráce mezi různými subjekty na vnitrostátní i mezinárodní úrovni.

7.11. Daňová kriminalita

V roce 2022 nedošlo v oblasti daňové kriminality k zásadním změnám proti předchozímu období roku 2021. I nadále je daňová kriminalita charakterizována vyšší sofistikovaností a organizovaností. Důležitým a efektivním prvkem v boji proti daňové kriminalitě zůstává nadále projekt Daňové Kobry. **V tomto segmentu kriminality je nezbytné opětovně zmínit i nadále přetrvávající problém tzv. prázdných schránek, v jejichž čele formálně stojí zpravidla občan třetího státu, případně neztotožněná osoba prokazující se padělanými doklady jiného státu.** Podle studie věnované rozšíření organizovaného zločinu a praní špinavých peněz v Evropě drží ČR (vedle Kypru a Velké Británie) druhou příčku mezi evropskými zeměmi v poměru zahraničních majitelů společností z nespolupracujících jurisdikcí, čímž se stává zneužitelnou jako tranzitní krajina pro praní špinavých peněz a jiný protiprávní obchod.

Právníkům osobě jako pachateli daňového trestného činu, pokud se následně (a to i v průběhu trestního řízení) promění v tzv. prázdnou schránku, nelze účinně uložit žádnou z trestněprávních sankcí.

Situace na nelegálním trhu v oblasti lihu a lihovin

V roce 2022 bylo útvary dohledu, útvary daňovými a útvary daňových kontrol Celní správy České republiky (dále jen „CS ČR“) zjištěno celkem 704 případů podezření z porušení celních

a daňových předpisů týkajících se komodit lihu a lihovin. Únik na spotřební dani z lihu dosáhl částky cca 1,9 mil. Kč, tj. nižší než v roce 2021 (cca 2,2 mil. Kč).

Převládající způsob porušování předpisů nadále spočíval v neprokázání zdanění lihovin skladovaných a nabízených k prodeji především v prodejnách potravin, smíšeného zboží a večerkách, ale také v restauračních zařízeních a trafikách. V několika případech byla zjištěna přeprava lihovin zejména bulharskými a rumunskými státními příslušníky do SRN bez dokladů prokazujících zdanění.

Stejně jako v předchozích letech lze i v roce 2022 pozorovat setrvalý stav situace v oblasti nelegálního nakládání s nezdaněným a neznačeným lihem na území ČR. V návaznosti na změny v legislativním rámci souvisejícím s lihovou problematikou, které byly přijaty jako reakce na tzv. metanolovou kauzu z podzimu roku 2012, nebyl v roce 2022 orgány CS ČR odhalen žádný případ organizované skupiny nakládající s nelegálním nezdaněným a neznačeným lihem. Rovněž z mezinárodní výměny informací a ze vzájemné multilaterální spolupráce nevyplynuly žádné informace k identifikaci zdrojů nelegálního obchodu s alkoholem. Tento setrvalý stav mj. potvrzují i profesní svazy a zástupci legitimní podnikatelské sféry.

Problematika nelegální výroby tabákových výrobků

V roce 2022 byly na území ČR odhaleny celkem 2 autonomní nelegální velkokapacitní továrny na výrobu cigaret a tabáku. V obou případech se jednalo o výrobní zdroje vysoce latentního charakteru, plně ovládané a organizované cizojazyčnými zločineckými skupinami (PL, UA, BY, MD) polykriminální povahy. Z tohoto důvodu se dle hypotézy CS ČR může jednat o tzv. předsunuté nelegální továrny na výrobu cigaret na území EU, které mají za cíl saturovat poptávku po nezdaněných a levných tabákových výrobcích v západoevropských zemích. Jedná se o zcela nový trend a situaci na území dnes již celé Evropy, kterou lze s největší pravděpodobností přičítat ztrátám, které zločinecké skupiny v uplynulých letech utrpěly při odhalených kontrabandech pašovaných cigaret přes vnější hranici EU ze zemí bývalého Sovětského svazu. Celosvětová pandemie covid-19 nijak neohrozila nelegální obchod s tabákem a netabákovým materiálem, naopak pro nelegální obchodníky byla tato doba paradoxně impulsem pro zvýšenou aktivitu.

ČR se v roce 2022 stala rovněž jednou ze zemí, které jsou využívány překupníky s tabákem, netabákovými materiály (lepidla, filtry, cigaretový a filtrový papír, staniol a aluminiový papír, krabičkové přířezy a další) a stroji na úpravu a výrobu cigaret. V ČR jsou zakládány tzv. schránkové firmy ready made charakteru, které kryjí aktivity ilegálního obchodu s tabákem a netabákovým materiálem.

CS ČR bylo v rámci trestního řízení v roce 2022 zajištěno 41 811 370 ks cigaret a 44 158 kg tabáku. Způsobená škoda u takto zajištěných vybraných výrobků na nepříznané a neodvedené spotřební dani na vrub českého státu činila přes 276 245 802 Kč, kterou celní úřady v postavení správce daně následně vyměřily.

V roce 2022 bylo v rámci ostatních kontrolních činností CS ČR v oblasti tabáku a tabákových výrobků zjištěno 847 případů podezření z porušení celních a daňových předpisů. Únik na spotřební dani lze vyčíslit částkou cca 88 mil. Kč.

V rámci kontrolní činnosti bylo nejčastěji zjišťováno skladování, nabízení k prodeji, přeprava neznačených cigaret a tabáku, popřípadě prodej tabákových výrobků značených nesprávným způsobem, tj. prodej tabákových výrobků s neplatnou tabákovou nálepkou – se starou sazbou daně. Ve srovnání s rokem 2021 se zvýšil celkový počet odhalených případů podezření z porušení právních předpisů v předmětné oblasti. Stejně jako v minulých obdobích se v celém

spektu zajištěných cigaret vyskytovaly rovněž cigarety ukrajinské, případně běloruské produkce.

Minerální oleje

Riziko v případě problematiky minerálních olejů představují tzv. zvláštní minerální oleje, neboli „designer fuels.“ Z pohledu aktuální globální situace v oblasti prudkého zdražení motorové nafty v Evropě v roce 2022 a uplatňování mezinárodních sankcí na obchod s rafinovanými produkty původem z Ruské federace představují tyto minerální oleje nelegální substitut v oblasti nabídky motorové nafty na vnitřním trhu EU. Tento stav je dlouhodobě setrávajícím problémem nejen pro ČR, ale v podstatě pro většinu členských států EU, což potvrzuje účast většiny členských států v projektu EMPACT Excise pod záštitou EUROPOLU. Díky tomuto projektu mají snahu o zapojení se do boje s tímto fenoménem i jiné instituce než policejní (např. UPEI – Unie evropských nezávislých petrolejářů). Obecně lze konstatovat, že se stále objevují nové chemické kombinace, tak aby mohl být deklarovaný jiný účel použití než pro pohon motorů. Modus operandi je v klíčových aspektech stále stejný. Převážně společnosti dopravují minerální oleje z distribučních skladů (nejčastěji Polsko, příp. Slovensko) s doklady, na kterých jsou uvedeni fiktivní nebo rizikovní příjemci. Skutečné místo vykládky není zpravidla uvedeno. Nejčastěji jsou tyto oleje přepravovány v IBC kontejnerech, které jsou následně pohodlně distribuovány koncovým zákazníkům. Konečné platby realizují zpravidla v hotovosti, takže analýza bankovních převodů není možná.

V roce 2022 bylo CS ČR u komodity minerální oleje odhaleno na 160 případech porušení právních předpisů. Vyčíslený únik na cle a daních pak dosáhl cca 20,1 mil. Kč. Za nárůstem počtu případů oproti roku 2021 (121 případů) přitom stojí především intenzivní daňové kontroly v oblasti daňově zvýhodněných komodit, jako jsou minerální oleje určené pro výrobu tepla nebo pro zemědělské účely.

Oblast krácení daní

Dle expertních znalostí GFŘ i nadále dochází k nejvyšším daňovým únikům s vazbou na více daní (daň z přidané hodnoty, daň z příjmů) v souvislosti s poskytováním pracovní síly, dovozu zboží (celní režim 4000, 4200) ze třetích zemí (regiony jihovýchodní Asie, Středního východu) a jeho následným dodáním v Evropském hospodářském prostoru, poskytováním služeb „reklamní činnosti“. Kontinuálně jsou detekovány případy krácení daně z nelegálního hazardu s dopadem na zkrácení daně z hazardu a daně z příjmů. Trvalý pokles nápadu je zaznamenáván v oblasti vylákání nadměrných odpočtů u DPH (pozitivní účinek kontrolních hlášení). Nezávisle na druhu komodity lze sledovat trend postupného ústupu od schématu tzv. karuselových podvodů.

V návaznosti na přijetí zákona č. 519/2021 Sb., o kompenzačním bonusu pro rok 2022, pokračoval i v roce 2022 specifický způsob páchaní trestného činu zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby podle § 240 TZ, spočívající v jednání, kterým žadatelé uváděným nepravdivých údajů, případně vydávajíc se za jiný daňový subjekt, vylákali či se pokusili vylákat vyplacení kompenzačních bonusů.

Poskytování pracovní síly

Jedná se o dlouhodobý trend v oblasti krácení daní a pojistných odvodů, který GFŘ detekuje již od roku 2016 a orgánům veřejné moci se jej nedaří eliminovat. Důsledkem této trestné činnosti je krácení daně z přidané hodnoty, daně z příjmů a dalších odvodů (pojistných) do státního rozpočtu. Pachatelé za účelem zabránění detekce této trestné činnosti vytvářejí

spletitou strukturu propojení tuzemských, ale i zahraničních právnických osob, tak aby dosáhli maximálních zisků, které následně legalizují nejčastěji výběry v hotovosti (v objemech miliónů Kč).

Vysoké hodnoty nelegálních výnosů ze zkrácených daní a pojistných odvodů jsou organizátory (téměř vždy zahraniční fyzické osoby) částečně převáženy do zahraničí, ve většině odhalených případů jsou však také „investovány“ v tuzemsku (stavby rodinných domů, penzionů, nákupy luxusních automobilů apod.). Vedle kriminálního aspektu a trestního dopadu na organizátory trestné činnosti může mít obchodní spolupráce s takovými osobami dopad i na české entity v podobě doměření daně jako ekonomickému zaměstnavateli.

V souvislosti s válkou na Ukrajině se začínají objevovat signály o tom, že občané Ukrajiny, kterým byla zprostředkována práce cestou pracovišť Úřadu práce (legální scéna), tato zaměstnání opouštějí a nechávají se zaměstnávat přes různé neregistrované zprostředkovatele za minimální mzdu, což ve svém důsledku znamená nižší odvody do státního rozpočtu a vyšší zátěž v oblasti sociálních příspěvků.

Dovoz zboží

Organizované struktury ze zemí regionu jihovýchodní Asie a Středního východu trvale dovážejí zboží do Evropského hospodářského prostoru takovým způsobem, aby dosáhly zkrácení daně z přidané hodnoty a daně z příjmů. Organizátoři jednak krátí clo úmyslnou deklarací jiného zboží, než fakticky dováží, či deklarují nižší hodnotu zboží s cílem zkrátit clo. Následně se snaží vyhnout daňové povinnosti zpravidla tím, že nepodávají daňová přiznání nebo dovoz a následný prodej nepřiznávají či úmyslně deklarují prodej dovezeného zboží jiným osobám v jiném členském státě s uplatněním osvobození od daně na výstupu, než kterým bylo zboží fakticky dodáno (účelové zakrytí identity). Důsledkem jednání je vždy „ztráta zboží“, kdy se zboží stává nedohledatelným správcem daně a zkrácení daně na výstupu, resp. výnosů.

Jedním z opatření je systém SURVEILLANCE III, který vznikl na úrovni EU, a slouží ke sdílení informací o dovozu v celním režimu 4200 mezi členskými státy.

Reklamní služby

Generální finanční ředitelství trvale detekuje případy organizovaného krácení daní spojené s poskytováním reklamních služeb. Reklamní služby jsou zpravidla poskytnuty, ale jejich hodnota je v účelově vytvořené spletité struktuře právnických osob ovládané organizátory o několik řádů navýšena oproti reálné ceně.

Zatímco v případech krácení daní v souvislosti s dovozem zboží a krácením daní v souvislosti s poskytováním pracovní síly jsou organizátory téměř vždy zahraniční fyzické osoby, v případech reklamních služeb jsou organizátory téměř vždy osoby české národnosti. V předchozích letech došlo v rámci spolupráce na platformě Daňové Kobry k eliminaci několika organizovaných skupin krátcích daně při poskytování reklamních služeb.

V roce 2021 a 2022 probíhalo ze strany Finanční správy a Policie ČR řízení vedené v souvislosti s rozsáhlým organizovaným krácením daní, kdy jako nosič reklamy byly užívány závodní automobily. Na případu s mezinárodním aspektem probíhala spolupráce i s Finanční správou Slovenské republiky. Škoda způsobená 4 skupinami byla předběžně vyčíslena na stovky miliónů korun, došlo k rozsáhlému zajištění majetku. Případ rozsáhlého krácení daní reprezentuje i případ KARMA, taktéž řešený v rámci Daňové Kobry.

7.12. Kriminalita páchaná na životním prostředí

Oblast kriminality páchané proti životnímu prostředí (environmentální kriminality) vykazuje za rok 2022 mírný pokles zjištěných skutků. Z hlediska absolutních čísel bylo v této oblasti spácháno 252 (-38) skutků. To však neznamená, že v ČR této trestné činnosti ubývá. Trestná činnost proti životnímu prostředí je stále velmi latentní, jen velmi malé množství skutků je veřejností oznamováno.

Největší pokles (o 31 případů) byl zaznamenán v kategorii týrání zvířat a zanedbání péče o zvíře (§ 302, 302a, 303). To může potvrzovat předchozí závěry, že aktivní společný postup Policie ČR a orgánů Státní veterinární správy, medializace případů a s tím spojené zvýšené vnímání této trestné činnosti veřejností přinášejí snížení počtu případů. Od roku 2021 je v účinnosti § 302a, který postihuje chov zvířat v nevhodných podmínkách, a byly zvýšeny trestní sazby, které lze za týrání zvířat uložit. Také tato novela může mít vliv na uvedený pokles. Snížený počet skutků byl zaznamenán také u případů spojených s trávením volně žijících živočichů, dravců a volně žijících šelem, ale také domácích zvířat. Postupné plnění jednotlivých cílů národní strategie řešení nelegálního zabíjení a otrav volně žijících živočichů v ČR 2020-2030, která byla přijata v roce 2020 vládou, se tak může jevit jako účinné.

ČR je z pohledu mezinárodního nelegálního obchodu s faunou a flórou tradičně v postavení tranzitního státu. Jedním z důvodů je výhodná poloha na křižovatce pašeráckých cest z Afriky a Asie, které mnohdy kopírují tradiční tranzitní trasy pašeráků drog.

V oblasti nelegálního nakládání s odpady zůstává ČR nadále nejen tranzitní, ale i cílovou zemí pro mezinárodní přepravu odpadů. K likvidaci nebo ukládání odpadů na území ČR pak v mnoha případech dochází v rozporu s právními předpisy. V rámci strategie prevence a potírání trestné činnosti související s odpady na období let 2020-2023 byla přijata opatření, která vedou k efektivnější spolupráci mezi dotčenými orgány státní správy. V rámci sítě Europol je podporována vzájemná spolupráce mezi dotčenými státy pro účinnější rozkrývání zločineckých sítí.

Další mezinárodně sledovanou formou trestné činnosti je neoprávněné nakládání s chráněnými volně žijícími živočichy a planě rostoucími rostlinami. Značná část nelegálního obchodu s těmito komoditami se v ČR uskutečňuje na e-shopech a v rámci zájmových skupin na sociálních sítích. Zejména v souvislosti s válkou na Ukrajině lze sledovat větší nabídku výrobků ze slonoviny, a to i přesto, že od ledna 2022 došlo ke zpřísnění podmínek pro vnitroustřední obchod se slonovinou. Nejproblematičtější v dané oblasti stále zůstává nelegální nakládání a obchod s velkými kočkovitými šelmami a produkty z nich, a to z důvodu zájmu o tyto produkty v poměrně velké asijské komunitě žijící na území ČR.

Problematická je **absence kapacit záchranných center CITES** pro umístování velkých šelem a primátů, která ohrožuje výkon orgánů činných v oblasti wildlife crime při zadržování a zajišťování živých exemplářů uvedených skupin živočichů. MŽP systémový problém s umístováním zajištěných velkých šelem řeší, a proto byla v roce 2020 pro zoologické zahrady spuštěna dotační výzva z Národního programu Životní prostředí na rozšíření chovných kapacit pro zajištění ohrožených druhů velkých šelem, jako jsou tygři, lvi, pumy, medvědi či vlci. Projekt realizují dvě zoologické zahrady a první kapacity pro umístění zvířat by měly vzniknout již do konce roku 2023 a další do konce roku 2024.

Nelegální zabíjení volně žijících živočichů

Dlouhodobě lze za nejzávažnější označit zejména případy cíleného pronásledování jedinců (šelem, dravců nebo sov) formou trávení, pytláctví, nelegálního lovu/odchytu ad. Tyto nelegální aktivity se častěji dostávají i do trestněprávní roviny a svým rozsahem představují tyto činnosti bezpečnostní riziko rovněž pro domácí (hospodářská) zvířata, stejně tak i lidi samotné (zejména trávení). Velká část těchto případů je proto řešena orgány činnými v trestním řízení a v úzké spolupráci se specializovanými pracovišti. Velmi významnou trestnou činností je v tomto ohledu provádění úmyslných otrav (nejčastěji bývají použity přípravky na bázi karbamátů – zakázaný karbofuran, fosfidy, organofosfáty a v posledních letech čím dál častěji jiné dostupnější a méně známé přípravky).

Šetření případů ohrožení volně žijících populací a zabíjení jedinců zvláště chráněných druhů je obecně zatíženo nízkou mírou úspěšnosti při prokazování odpovědnosti konkrétních osob. Velká pozornost cílí do již zmiňované oblasti prověřování případů kriminality trávení dravců, šelem a dalších živočichů, kde se díky soustředěnému úsilí podařilo v posledních letech dosáhnout významného pokroku. Koncem roku 2022 byl usvědčenému traviči z jižní Moravy uložen tříletý trest odnětí svobody s podmíněným odkladem a to mj. za usmrcení dvou jedinců kriticky ohroženého luňáka červeného a dalších volně žijících živočichů. Po předchozím odsouzení pachatele ze západních Čech v roce 2021 se jedná o již druhý případ uložení podmíněného trestu za tento typ kriminality.

Významný je rovněž odchyt zvláště chráněných živočichů za účelem zájmového chovu v ČR i zahraničí a za účelem preparace a prodeje vycpanin, např. s využitím jestřábích košů. Pokud jde o pytláctví zástřelem, týká se zejména šelem (vlk, rys, vydra ad.). Až desítky vyder a rysů a jedinců dalších vzácných druhů jsou dle odhadů ročně zabity pytláky. V případě dravců (sov a dalších skupin živočichů) je významný rovněž zástřel či vybírání hnízd, kvalifikovaný odhad je až 100 jedinců za rok. Obecně lze říci, že ve skutečnosti se eviduje pouze zlomek skutečných případů nelegálního zabíjení živočichů a je potřeba této problematice i nadále věnovat velkou pozornost.

Nezákonný obchod s ohroženými druhy živočichů a rostlin (wildlife crime)

Nadále dochází k prohlubování poznatků ve vztahu k vietnamské komunitě žijící v ČR. Tato specifická komunita se tradičně věnuje především produkci a distribuci tzv. tradiční čínské medicíny (TCM). Ta z historického a kulturního hlediska tvoří velmi významnou obchodní komoditu jak v Evropě, tak v Asii.

Obecně lze konstatovat, že stále platí dělení nelegálního obchodu s předměty chráněné flóry a fauny na dvě primární skupiny. První skupinu můžeme označit jako „turistickou“, která díky vládním a mezinárodním opatřením byla potlačena téměř na nulu. Do druhé skupiny spadají případy závažného porušování celních předpisů a páchání trestné činnosti. Zde se setkáváme se závažnějšími případy nelegálního obchodu s exempláři CITES, a to jak v souvislosti s dovozem, vývozem i tranzitem. Nelegální obchod s chráněnými druhy zvířat a rostlin patří dlouhodobě k jednomu z nejvýnosnějších druhů nelegálního obchodu vůbec, a to společně s obchodem s drogami a zbraněmi.

V oblasti nelegálního obchodu / dovozu / vývozu exemplářů podléhajících úmluvě CITES bylo v rámci celního řízení v roce 2022 zjištěno celkem 98 případů, což je v porovnání s rokem 2021 více z důvodu obnovení cestovního ruchu po covidových restrikcích. Záchyty byly provedeny převážně celním úřadem Praha Ruzyně v rámci kontroly zavazadel a cestujících, 10 zásilek podléhajících CITES bylo zadrženo při kontrolách zásilek v poštovním styku, 2 exempláře CITES

byly zadrženy při domovní prohlídce v rámci realizace trestního spisu a jedna v rámci celního řízení. Celkem bylo zadrženo 23 495 kusů tradiční čínské medicíny s výtažky z ohrožených druhů ve formě tablet, kapslí, náplastí, sáčků, globulí a ampulí, dále 281 kusů výrobků ze slonoviny, 11 dermoplastických preparátů dravých ptáků, 2 schránky korálů, 1 exemplář vycpaného krokodýla kubánského (*Crocodylus rhombifer*), 25 živých exemplářů orchidejí, 2 živé exempláře tygra (*Panthera tigris*) a jeden živý exemplář žaka šedého (*Psittacus erithacus*).

ČIŽP se v roce 2022 podílela na naplňování cílů Akčního plánu pro potírání nelegálního obchodu s ohroženými druhy živočichů a rostlin do roku 2023. Významnou složkou inspekční aktivity je monitoring míst vstupu a výstupu exemplářů ohrožených druhů při jejich dovozu do EU, resp. vývozu z EU v rámci kontroly mezinárodního obchodu s ohroženými druhy (zejm. letiště Václava Havla v Praze a celní pošty). ČIŽP v roce 2022 pokračovala v kontrolách zásilek živých dravců a oproti roku 2021 nezjistila v této oblasti již žádná významnější porušení zákona. Signifikantní zvýšení zaznamenala ČIŽP v nedovolených individuálních importech přípravků tradiční asijské medicíny (za rok 2022 kolem sedmi desítek případů). Nelegální dovozy (zásilky) dalších „tradičních“ komodit (sušeného hmyzu a živých rostlin) představovaly pouze nižší jednotky případů.

Odpadové hospodářství

Z hlediska zjištění ČIŽP se opakují v obdobné míře případy nedovolené přepravy odpadů, tzn. dovozy nebo vývozy odpadů bez potřebných či správně vyplněných dokladů a dovoz k příjemci, který nezajistil řádné konečné využití odpadů. Nadále je zejména zneužíván režim tzv. „zeleného seznamu“ odpadů v rámci „schengenského prostoru“ především u odpadů plastového charakteru určených k fiktivnímu využití v ČR. ČIŽP se i nadále zabývá nakládáním s nebezpečnými odpady, zejména pak nakládání s odpadní rtuť, zdravotnickými odpady nebo odpady ze starých ekologických zátěží, které je financováno z veřejných rozpočtů.

Od 1. října 2022 je účinný **zákon č. 243/2022 Sb., o omezení dopadu vybraných plastových výrobků na životní prostředí**. Zákon mimo jiné stanovuje povinnost pro výrobce vybraných plastových výrobků hradit na základě písemné smlouvy obcím náklady vynaložené na úklid odpadu. To by mělo vést k omezení nelegálního odkládání odpadů mimo určená místa včetně omezování tzv. černých skládek.

7.13. Trestná činnost příslušníků a zaměstnanců bezpečnostních sborů a vojáků v činné službě

Trestná činnost příslušníků a občanských zaměstnanců bezpečnostních sborů

V roce 2022 Generální inspekce bezpečnostních sborů (dále jen "GIBS") zadokumentovala protiprávní jednání osob v celkem 412 případech.⁵² Vyřízeno v prověřování bylo 295 případů, vyřízeno ve vyšetřování bylo 111 případů a vyřízeno ve zkráceném přípravném řízení bylo 5 případů, celkem v roce 2022 GIBS ukončila 411 případů. Zahájení trestního stíhání nebo sdělení podezření v rámci zkráceného přípravného řízení bylo realizováno u 150 fyzických osob a 3 právnických osob:

⁵² Více ve Zprávě o činnosti GIBS – <https://www.gibs.cz/informacni-servis/zpravy-o-cinnosti-a-analyzy>

- 77 příslušníků a 7 zaměstnanců Policie ČR,
- 33 příslušníků a 1 zaměstnanec Vězeňské služby ČR,
- 5 příslušníků a 0 zaměstnanec Celní správy ČR,
- 27 civilních osob, 3 právnické osoby.

U výše uvedených 153 osob bylo GIBS zadokumentováno celkem 211 trestných činů, z toho jich 110 měl spáchat příslušník Policie ČR, 47 příslušník Vězeňské služby ČR, 5 příslušník Celní správy ČR, 8 zaměstnanec Policie ČR, 2 zaměstnanec Vězeňské služby ČR, žádný zaměstnanec Celní správy ČR a 36 osob mimo bezpečnostní sbor a 3 právnické osoby.

V roce 2022 GIBS podala na 109 pachatelů návrh na podání obžaloby a na 5 pachatelů předložila zprávu o výsledku zkráceného přípravného řízení. Celkově se jednalo o 114 pachatelů a konkrétně 54 příslušníků Policie ČR, 31 příslušníků Vězeňské služby ČR, 4 příslušníky Celní správy ČR, 4 zaměstnance Policie ČR, 2 zaměstnance Vězeňské služby ČR, žádného zaměstnance Celní správy ČR, 17 civilních osob a 2 právnické osoby.

V roce 2022 GIBS zahájila trestní stíhání u 12 (-16) pachatelů, jež se dopustili trestné činnosti vykazující korupční jednání a spáchali celkem 28 (-22) trestných činů. Trestného činu nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a jedy se dopustilo 11 (+5) pachatelů. Trestné činnosti související s únikem informací se dopustilo v roce 2022 celkem 15 (+9) pachatelů. V případech trestné činnosti se znaky nepřiměřeného fyzického nebo psychického násilí, brutality, nelidského zacházení, ponižování a mučení při výkonu pravomoci zahájila GIBS v roce 2022 trestní stíhání celkem u 4 (-26) pachatelů. U těchto pachatelů dokumentovala dohromady 9 (-36) trestných činů.

Soudy pravomocně odsoudily 55 příslušníků Policie ČR, což je stejně jako v roce 2021. Nejčastěji byli příslušníci Policie ČR odsouzeni pro trestný čin zneužití pravomoci úřední osoby podle § 329 TZ – bylo odsouzeno 25 příslušníků Policie ČR.

Trestná činnost příslušníků ozbrojených sil ČR

Situaci v oblasti pořádku a bezpečnosti v rámci ozbrojených sil ČR lze v roce 2022 charakterizovat jako stabilizovanou. Vojenská policie (dále také „VP“) v rozsahu své působnosti přijímala v hodnoceném období opatření na trestní oznámení, podněty či vlastní poznatky u 1096 podezření ze spáchání protiprávního jednání (ve srovnání s rokem 2021 -238, -17 %). VP prověřovala 231 případů podezření z protiprávního jednání podle zákona o VP a 693 podezření z jednání majících znaky přestupku. Ve 172 případech VP zahájila úkony trestního řízení, z nichž 117 bylo v roce 2022 ukončeno s objasněností 78 % (91 případů) a šetření 55 případů bylo převedeno do dalšího roku. Zahájení trestního stíhání bylo realizováno v celkem 46 případech.

Celkově v rámci ukončení trestního řízení v roce 2022, včetně 73 trestních řízení převedených z předchozího roku, byl v 25 případech spisový materiál předložen státnímu zástupci s návrhem na podání obžaloby, v 26 případech byla věc předána státnímu zástupci s návrhem na některé další rozhodnutí a ve 20 případech, po ukončení zkráceného přípravného řízení, VP předložila zprávu o jeho výsledku příslušnému státnímu zástupci. V rámci postupu před zahájením trestního stíhání byla věc ve 32 případech odevzdána příslušnému orgánu ke kázeňskému nebo kárnému projednání.

Z pohledu kategorizace trestných činů v roce 2022 převažovaly trestné činy proti majetku (64; 38 %), trestné činy proti životu a zdraví (29; 17 %) a trestné činy obecně nebezpečné (29; 17 %) nad vojenskými trestnými činy (7; 4 %).

VP šetřila v roce 2022 celkem 693 jednání majících znaky přestupku. Z tohoto počtu bylo 446 přestupků na úseku dopravy, 159 přestupků na úseku zajišťování obrany ČR, 49 přestupků podle zákona o přestupcích a 39 přestupků podle dalších zákonů.

V oblasti prevence rizikového chování provedla VP celkem 214 preventivních kontrol na vyžádání velitelských orgánů. Při preventivních akcích bylo zkontrolováno 4 222 osob, přičemž byl u kontrolovaných ve 31 případech zjištěn alkohol a v 16 případech užití OPL.

Celkem bylo v roce 2022 odsouzeno 16 příslušníků Armády ČR.

8. BEZPEČNOSTNÍ HROZBY A VYBRANÉ DRUHY TRESTNÉ ČINNOSTI

Tato kapitola popisuje bezpečnostní hrozby a vybrané druhy trestné činnosti, kterým je z hlediska vnitřní bezpečnosti ČR věnována zvýšená pozornost.

8.1. Korupce

V roce 2022 bylo registrováno 203 (+36) korupčních trestných činů (§ 331, 332, 333, 329 TZ), za které bylo stíháno 109 (+7) osob.

Lze specifikovat určité činnosti a oblasti, v nichž se korupce vyskytuje častěji. Korupční jednání je nadále doménou v oblasti veřejných zakázek především sektoru stavebnictví, IT služeb, zdravotnictví, úklidových a technických služeb. V roce 2022 se také dařilo odhalovat korupční jednání v činnosti orgánů státní správy a samosprávy. Velmi zásadní je také již v minulosti avizovaná korupce ve sportovním prostředí.

Korupce je častokrát spolehlivým nástrojem k tomu, jak úspěšně ovlivnit výsledek výběrového řízení na veřejnou zakázku ve svůj prospěch. K těmto trestným činům se rovněž váže dotační podvod a poškození finančních zájmů EU, neboť veřejné zakázky bývají hrazeny z dotací, a to jak národních, tak poskytnutých EU. Pachatelé upouštějí od klasických forem uplácení a úplatkem bývá nezřídka již samo dosažení podplácené osoby na lukrativní místo ve veřejné správě skrytým organizátorem trestné činnosti (zpravidla osoba s výrazným politickým či společenským vlivem), který souběžně usměrňuje činnost pachatelů/úředníků i činnost pachatelů/zájemců o zakázku či dotaci.

Významným rysem ovlivňování veřejných zakázek je vytváření sofistikovaného systému se zapojením většího počtu subjektů s cílem dlouhodobě ovlivňovat jednotlivé sektory, v nichž jsou veřejné zakázky realizovány. Pokud se nepodaří do takového systému vstoupit v době rozhodování, posuzování či realizace takové zakázky, je v podstatě nemožné trestnou činnost následně zcela důkazně prokázat. V této oblasti jsou vytvářeny silné vazby mezi jednotlivými aktéry, kteří spolupracují, aby dosáhli ovlivnění veřejné zakázky ve prospěch předem vybraného subjektu s využitím konspirativních metod a prostředků. Veřejné zakázky jsou tak neustále štědrým zdrojem neoprávněného obohacení se na úkor veřejných rozpočtů.

V průběhu roku 2022 byla prosazována protikorupční opatření zakotvená v Akčním plánu boje proti korupci na roky 2021 a 2022, kterým se provádí Vládní koncepce boje s korupcí na léta 2018 až 2022. Za nejvýznamnější lze označit **návrh zákona o ochraně oznamovatelů a návrh zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o ochraně oznamovatelů**, které byly schváleny usnesením vlády ze dne 23. 11. 2022 č. 959 a 960. Návrhy zákonů mají za cíl plně transponovat ustanovení Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1937 ze dne 23. 10. 2019 o ochraně osob, které oznamují porušení práva Unie (dále jen „směrnice“), která směřuje k nastavení jednotného minimálního standardu pro ochranu oznamovatelů ve vybraných rizikových sektorech napříč členskými státy EU. Součástí směrnice jsou ustanovení upravující jak podmínky přiznání ochrany před postihem a požadavky na vytvoření účinné ochrany oznamovatelů, tak nastavení kanálů pro přijímání oznámení a pravidel pro proces jejich prošetřování. Lhůta pro implementaci směrnice do českého právního řádu uplynula dne 17. 12. 2021, proto bylo třeba zajistit přímý účinek ustanovení směrnice, u nichž je zakotvena povinnost členských států. Ministerstvo spravedlnosti mimo jiné spustilo vnější oznamovací systém pro oznamovatele protiprávního jednání,⁵³ vydalo Metodiku k přímé aplikovatelnosti směrnice⁵⁴ a organizovalo řadu webinářů pro zástupce povinných subjektů zřizujících na základě směrnice vnitřní oznamovací systém.

8.2. Legalizace výnosů z trestné činnosti

Vlivem konfliktu na Ukrajině se předpokládá transfer velkého objemu finančních prostředků, či cíleného majetkového přesunu ve snaze organizovaných zločineckých skupin legalizovat, investovat a etablovat se mimo postsovětské země.

Objevují se i nové trendy, jako například zneužití postavení poskytovatele finančních služeb malého rozsahu. Těmto subjektům je udělována licence prostřednictvím ČNB. Jejich činnost na úseku finančních transakcí lze označit za činnost shodnou s bankovním sektorem, avšak téměř bez možnosti řádné a včasné detekce podezřelých transakcí.

I nadále jsou evidovány případy nestandardních směnářských obchodů (v řádech miliard Kč), kdy původ finančních prostředků není znám a je podezření na legalizaci výnosů z trestné činnosti. Zjišťování původu těchto finančních prostředků se přes veškeré úsilí nedaří, stejně tak jako se nedaří definovat predikativní trestný čin.

S tím úzce souvisí i problematika tzv. průtokových účtů. Orgány činné v trestním řízení se stále potýkají s nemožností řádného odčerpání zajištěných peněžních prostředků. Tato nemožnost spočívá jednak v pasivitě cizozemských orgánů při vyřizování žádostí o mezinárodní justiční spolupráci (především ze zemí bývalého Sovětského svazu), a jednak v nedostatečné právní úpravě týkající se odčerpávání majetku, který je spojen s důvodnými pochybnostmi ohledně jeho legálního původu.

Otázka právních nástrojů pro odčerpání majetku je opakovaně řešena na různých úrovních, např. prostřednictvím mezirezortní pracovní skupiny koordinované Ministerstvem spravedlnosti v rámci procesu národního hodnocení rizik pro oblast praní peněz a financování terorismu.

⁵³ <https://oznamovatel.justice.cz/>

⁵⁴ https://korupce.cz/wp-content/uploads/2021/12/met-wb_aktualizace_2021-12-15.pdf

8.3. Hazard

Na většině území ČR se nelegální provozování hazardních her vyskytuje jen sporadicky. V roce 2022 byla ukončena série koordinovaných kontrolních akcí realizovaných v těch regionech, kde vyšší výskyt nelegálního hazardu i nadále přetrvával, tj. v Jihomoravském a Moravskoslezském kraji, přičemž nejčastější formou nelegálního hazardu bylo provozování tzv. kvízomatů Pegasus, kvízomatů Futura i klasických výherních hracích přístrojů. Od převzetí dozorové činnosti v oblasti nelegálního provozování hazardních her v online prostředí od Ministerstva financí na konci roku 2019 byla i v roce 2022 tato kompetence mezi prioritami CS ČR.

Na základě poznatků z kontrol v prostředí legálního provozování hazardních her způsobem land-based byla kontrolní činnost CS ČR zaměřena v roce 2022 ve větší míře na legální provozovatele hazardních her. Byla realizována koordinovaná kontrolní akce zaměřená na vykazování herních a finančních dat legálních provozovatelů hazardních her do Informačního systému provozování hazardních her (AISG) a tento systém je využíván v rámci běžné kontrolní činnosti celních úřadů u provozovatelů hazardních her jak v prostředí land-based, tak v prostředí online. Kontrolní činnost s využitím moderních informačních technologií, tedy s využitím systému AISG, vnímá CS ČR jako obecně prioritní z důvodu efektivity kontrolní činnosti a možnosti zacílení na nejzávažnější společensky nebezpečné jednání. Konkrétně analytický modul AISG umožňuje selektovat porušení, která jsou při fyzické kontrole skryta, a dozorový modul AISG umožňuje identifikovat osoby, které jsou z účasti na hazardních hrách vyloučeny z důvodu jejich zápisu v Rejstříku fyzických osob vyloučených z účasti na hazardních hrách, což je možné považovat za jedno z nejzávažnějších porušení v oblasti provozování povolených hazardních her vůbec.

V oblasti kontrol hazardních her bylo útvary Dohledu celních úřadů provedeno v roce 2022 celkem 721 kontrol, z toho bylo:

- zjištěno 456 porušení právních předpisů;
- odhaleno 101 nelegálních heren (ukončené kontroly);
- zajištěno 189 ks hracích přístrojů (typů IVT, VHP, LLS, EMR);
- zajištěno 173 ks hracích přístrojů typu „kvízomat“;
- zajištěno v hotovosti 857 479 Kč;
- provedeno 102 kontrol v oblasti nelegálních hazardních her provozovaných online.

I přes skutečnost, že CS ČR nedisponuje trestněprávní kompetencí v oblasti trestního prověřování krácení všech druhů daní (např. přímých daní, zastoupených primárně daní z příjmů fyzických nebo právnických osob, včetně daní z hazardních her a loterií), tak v rámci věcné příslušnosti CS ČR ke kontrole provozování hazardních her a potírání nelegálního hazardu byly získány konkrétní poznatky k aktuálním modům operandi krácení uvedených daní. Informace o protiprávní optimalizaci se objevily nejen z úseku správního řízení, ale i při prověřování trestných činů v oblasti nelegálních hazardních her. Jako příčinu tohoto poznatku spatřujeme tu skutečnost, že v rámci účinného potírání provozování nelegálního hazardu hledají osoby zapojené do organizování hazardu v ČR cesty k nelegálním ziskům z této činnosti. V této oblasti je úzce spolupracováno s finanční správou v postavení správce daně z hazardních her.

V roce 2022 byla zřízena mezirezortní pracovní skupina k regulaci hazardních her obecně závaznými vyhláškami v podmínkách územně členěných statutárních měst a hlavního města Prahy.

8.4. Organizovaný zločin

Organizovaná kriminalita se obecně, již několik let, transformuje do oblastí ekonomiky a hospodářské trestné činnosti. Násilí je nástrojem, který je ve většině případů ojedinělý. Z hlediska organizované kriminality je násilí nejvíc přítomno v případech tzv. moderního otrokářství jako hrozba a nástroj donucení obětí. V souvislosti s válkou na Ukrajině nelze vyloučit, že v budoucnu dojde k nárůstu násilí, a to v důsledku zhoršení ekonomické situace, dostupnosti zbraní, velkého množství osob s válečnou zkušeností a zároveň přítomnosti ukrajinské diaspory v ČR, která může být terčem např. pokusů o vydírání. V této souvislosti lze očekávat i násilnější jednání pachatelů vůči Policii ČR.

Aktuální a zároveň i dlouhodobý trend, který se v rámci identifikovaných **českých zločineckých struktur** potvrdil i v roce 2022, je získávání kontroly nad veřejnými finančními toky prostřednictvím získávání a zneužívání dotací nebo ovlivňování veřejných zakázek, korupčních průniků, případně ve formě páchání daňové trestné činnosti. Také v roce 2022 byly zjištěny snahy českých zločineckých struktur o získání osobních kontaktů na osoby mající vliv na fungování zájmových veřejných institucí.

Zahraniční zločinecké struktury

Kromě trestné činnosti v oblasti nelegální výroby a distribuce omamných a psychotropních látek se **kriminální organizace osob balkánského původu** s vazbami na státy bývalé Jugoslávie zabývaly krádežemi, vloupáními i loupežnými přepadeními. Balkánské kriminální organizace na území ČR investují svoje kriminální zisky (původem z území ČR, ale především ze zahraničí) do odvětví nemovitostí, hazardních her a sázek, dále ve formě obchodování se zlatem (zakládání klenotnictví). Dochází tak nejen k legalizaci kriminálních zisků, ale obvykle také v souběhu ke zkrácení daně, poplatku a povinné platby.

Z dlouhodobého hlediska nadále představuje **vietnamská zločinecká komunita** ve strukturách asijského organizovaného zločinu na území ČR nejsilnější etnickou skupinu, která se jako v předchozích obdobích zaměřuje zejména na páchání trestné činnosti v oblastech nedovolené výroby a distribuce omamných a psychotropních látek, daňových podvodů, legalizace výnosů z trestné činnosti, legalizace pobytových oprávnění na území ČR, korupce a nelegální migrace. Významnou a stálou oblast trestné činnosti páchanou vietnamskými kriminálními organizacemi představuje daňová trestná činnost, která v roce 2022 stejně jako v minulých obdobích spočívala v krácení cla či daně většinou formou padělání příslušných dokladů v kombinaci s vykazováním kontejnerového dovozu zboží z asijských zemí na nekontaktní firmy. V rámci vietnamských a čínských kriminálních struktur již působí příslušníci z mladší generace uvedených etnik, která se dokonale etablovala v českém prostředí.

V roce 2022 se stala hlavním rizikem vzniklé situace především vyšší míra etablování cizojazyčných kriminálních skupin v ČR. V řadě případů někteří členové **ukrajinských kriminálních organizací** využili válečné situace k přesunu do některé ze zemí schengenského prostoru včetně ČR. Také některé známé ukrajinské kriminální autority přesunuly do ČR své rodinné příslušníky. Tyto přesuny byly doprovázeny přesunem kapitálu, který byl z Ukrajiny transportován často hotovostně, a u něhož byly činěny pokusy o investování (legalizaci) v ČR.

Začátek Ruské agrese a na něj navazující přijímání mezinárodních sankcí přiměly významnou část občanů Ruské federace včetně členů ruských kriminálních struktur k převodům

vlastnických a investičních aktivit. Tato vlna odprodejí výrazně urychlila předchozí pokles majetkových účastí občanů Ruské federace v českých podnikatelských právnických osobách pozorovaný v letech 2020–2021. Jedná se však jen o částečné a často pouze fingované stažení ruských občanů z majetkových účastí, jejichž vlastnictví je často nahrazeno formálními vlastníky (bílí koně).

Trestná činnost na poli **porušování mezinárodních sankcí** je prováděna v řadě případů na velmi sofistikované a organizované úrovni, přičemž jejími aktéry specificky nejsou pouze tradiční kriminální struktury, které při páchání této trestné činnosti úzce spolupracují s podnikatelskou sférou (pomáhají podnikatelům v obcházení sankčního režimu) a zpravodajskými službami Ruské federace, které koordinují dovoz embargovaného vojenského materiálu (elektronické součástky pro výrobu naváděcích zařízení, termovizí a komunikačních systémů). Vliv státního aktéra (ruské zpravodajské služby) na kriminální organizace s vazbou na Ruskou federaci byl dlouhodobě pozorován i v minulých obdobích, ale v roce 2022 zcela jednoznačně posílil.

Ekologická kriminalita je dlouhodobě jednou s nejvíce latentních oblastí organizované trestné činnosti, přičemž je velmi obtížné až nemožné ji páchat ve větším měřítku bez vytvoření kriminální organizace či struktury. Tato organizovaná trestná činnost obvykle úzce souvisí s trestnou činností ve formě krácení daně nebo jiného povinného poplatku (většinou poplatků za ukládání odpadů na skládku z části odváděný obci, na jejímž katastru se skládka nachází, z části odváděný Státnímu fondu životního prostředí ČR).

Z opatření je možné zmínit schválení Akčního plánu boje proti organizovanému zločinu na roky 2022 a 2023. Tento materiál byl schválen usnesením vlády č. 359 ze dne 4. května 2022 a obsahuje celkem 17 opatření. Jedná se o pokračující opatření z předchozích Akčních plánů, ale také o nové iniciativy posilující schopnosti ČR bojovat s organizovaným zločinem. Celý text materiálu, včetně vyhodnocení opatření za roky 2020 a 2021 je dostupný na webu MV.⁵⁵

8.5. Nelegální obchod s drogami

V roce 2022 bylo na úseku drogové kriminality (§ 283, 284, 285, 286, 287 TZ) registrováno 4 200 (+4) trestných činů, za které bylo stíháno 3 937 (+165) osob.

Rok 2022 byl zčásti poznamenán doznívajícími dopady opatření souvisejících s pandemií covid-19, které určitým způsobem ovlivnily distribuční prostředí nelegálních látek za předchozí dva roky, a následně vzniklým konfliktem na Ukrajině. V první polovině roku 2022 bylo možné pozorovat dobíhající trend snížení distribuce a užívání látek v prostředí noční zábavy, což bylo způsobeno zejména pandemickými opatřeními (uzavření zábavních podniků, omezení cestovního ruchu a s tím spojený odliv zahraničních turistů).

V oblasti nelegálního obchodu s drogami je možné i v roce 2022 nadále sledovat trend přesunu výroby drog (metamfetaminu) z ČR do zahraničí (Nizozemí, Polsko, aj.) z důvodu ukládání nižších sankcí v těchto státech oproti ČR. Na závažném protiprávním jednání v oblasti drogové kriminality se podílí především organizovaná zločinecká uskupení, do nichž jsou zapojeni jak občané české národnosti, tak i další v ČR dlouhodobě působící etnické skupiny. Jedná se tradičně o vietnamskou komunitu působící v oblasti nelegální produkce metamfetaminu a konopí, ale i albánskou diasporu a další, které jsou vzájemně provázané a vyznačují se vysokou organizovaností a dělbou činností.

⁵⁵ <https://www.mvcr.cz/soubor/akcni-plan-boje-proti-organizovanemu-zlocinu-na-roky-2022-a-2023-pdf.aspx>

Rok 2022 byl poznamenán pokračováním v nárůstu odhalených případů s pašováním drog v poštovní přepravě a v zásilkárenství (letecká i automobilová), ať už se jednalo o dovoz či vývoz nebo průvoz. S poštovními zásilkami, jež obsahují drogy, se potýká celá Evropa, Amerika a Asie. V zásilkách se převážně nachází malé množství látky, ale objem odbavených a pozitivně detekovaných rapidně stoupá. Jedná se především o objednávky ze zahraničních serverů, kdy příjemci těchto zásilek jsou převážně mladí lidé, z velké většiny ještě studenti. Bohužel někteří z nich si často neuvědomují dopad, který tato trestná činnost obnáší. Rostoucí trend je zaznamenán také ve vývozu návykových látek v zásilkách z ČR do celého světa. Tento druh pašování má silné napojení na skrytou část internetu, tzv. „Darknet“. Používání poštovní přepravy k pašování drog se stalo velkým trendem, neboť dostupnost těchto látek na webových stránkách umožňující obchod s návykovými látkami a možnost anonymity láká nejednoho uživatele či potenciálního zájemce.

Nejvyšší podíl trestné činnosti, tak jako v letech předchozích, byl spojen s výrobou a distribucí metamfetaminu a nabídkou a produkcí konopí včetně konopných produktů. Masivní výskyt pěstíren tzv. CBD konopí a velkoobjemové záchyty CBD sušiny konopí ze zahraničí výrazně rozšířily nabídku konopných produktů v kamenných prodejnách, ale i v online prostředí. Zaznamenán byl i pokračující trend nabídky konopných produktů s nižším obsahem účinné látky THC deklarovaných jako tzv. technické konopí, stejně i látky kratom⁵⁶ a konopných produktů s obsahem nových kanabinoidů (HHC a THC-P konopí), které mohou mít potenciální psychoaktivní účinky. Tyto produkty začínají nabývat na oblibě i mezi studenty a dětmi do 18 let věku.

V oblasti prekurzorů drog pokračuje trend dovozu léčiv ze zahraničí pro výrobu metamfetaminu (Polsko, Rumunsko, ale i Indie, Velká Británie, Španělsko a další země). Nabídka nelegálních drog, včetně nových psychoaktivních látek je realizována už od počátku pandemie více v online prostředí, na sociálních sítích i skrytých webech za čteného využití plateb v kryptoměnách.

V roce 2022 došlo v ČR k významným záchytům drog, chemikálií a dalších prekurzorů. Za zmínku stojí zejména nález více než 800 kilogramů kokainu v několika prodejnách obchodního řetězce, jehož hodnota by na nelegálním trhu činila téměř dvě miliardy Kč. Celkově lze konstatovat zvýšený zájem o kokain nejen v celé Evropě, ale i v ČR, zvláště ve velkých městech.

Legislativní a jiná opatření

Dnem 1. července 2022 došlo k novelizaci nařízení vlády č. 463/2013 Sb., o seznamech návykových látek, kdy se podařilo zařadit pod legislativní kontrolu celkem 282 převážně nových psychoaktivních látek. Novela zákona č. 167/1998 Sb., o návykových látkách, s účinností od 1. ledna 2022 ukotvila významnou změnu v drogové legislativě – zvýšení obsahu účinné látky THC z 0,3 % na 1 % v konopí a konopných produktech.

Tato novelizace však s sebou přinesla také zvýšení zájmu obchodníků o dovoz a prodej květů technického konopí (označovaných často jako CBD květy) fyzickým osobám, a to v nově upravené hladině pro technické konopí s obsahem látek ze skupiny tetrahydrokanabinolů do 1 %. Tento prodej fyzickým osobám však není v souladu se zákonem o návykových látkách, avšak s ohledem na kapacity kontrolních orgánů se nedařilo tento prodej účinně postihnout.

⁵⁶ Jedná se o látku, která není na území ČR zakázána, ale její užívání může mít významná zdravotní rizika. Požívání této látky ve větší míře a ve spojení s dalšími látkami jako metamfetamin, kokain nebo i alkohol může vést až k závažným zdravotním problémům. Při dlouhodobém a pravidelném užívání může vzniknout závislost. Abstinční příznaky jsou podobné jako u závislosti na heroinu.

V důsledku dlouholetých legalizačních a dekriminalizačních snah může dojít k masivnímu a nekontrolovanému **rozšíření uživatelů a distributorů konopí a konopných produktů**.

Patrně nejzásadnější změnou, která může mít dopad na vnitřní bezpečnost a veřejný pořádek nejen v ČR do budoucna je zahájení činnosti pracovních skupin věnujících se problematice **legalizace konopí**. Činnost těchto skupin byla zahájena na základě iniciativy Národního koordinátora pro protidrogovou politiku pod záštitou Úřadu vlády ČR. Cílem činnosti těchto pracovních skupin je nejprve předložení komplexní zprávy pro východiska řešení této problematiky v oblasti mezinárodní, zdravotní, trestní, regulatorní a dalších. Následně se předpokládá v roce 2023 zpracování paragrafového znění legislativního řešení. Zkušenosti ze zahraničí však ukazují, že nestačí pouze kvalitní legislativní nastavení podmínek nově vzniklého regulovaného trhu s návykovými látkami, ale je třeba též zabezpečení, tedy dostatečné finanční a personální kapacity pro vymáhání těchto pravidel.

V současné době lze pozorovat nárůst dostupnosti konopí a konopných produktů obsahujících CBD s nízkým obsahem THC a dalších produktů (vaporizačních per, elektronických cigaret, cukrovinek – edibles, aj.), které se těší velké uživatelské oblibě. Politické tendence k legalizaci rekreačního konopí posilují a získávají podporu více příznivců. Snahy o legalizaci jsou podporovány záminkou eliminace černého trhu s nelegálním konopím a očekávaným finančním profitem v oblasti daní (viz návrh národní ekonomické rady vlády NERV na zvýšení příjmů veřejných rozpočtů formou revize sazeb spotřební daně v oblasti legalizace trhu s konopím). Potenciální výsledný výnos by byl významně odvislý od nastavení celého systému, ceny pro koncové uživatele a motivace producentů a uživatelů do tohoto systému vstupovat. Jak ukazují již regulované trhy s alkoholem a tabákem, celkové společenské náklady spojené se zdravotními, sociálními a kriminogenními riziky závislostí významně převyšují jejich fiskální přínos. Mnoho zahraničních studií poukazuje na negativní dopady legalizace/dekriminalizace rekreačního užívání konopí. Z hlediska bezpečnosti a zdravotních dopadů by bylo možné očekávat zhoršení situace (nárůst uživatelů konopí, nárůst nákladů na léčbu, nárůst kriminality primární i sekundární, snadnější přístup dětí k těmto produktům, nárůst počtu dopravních nehod viníků řídících pod vlivem drog aj.).

Na podzim roku 2022 byla na základě rozhodnutí Rady vlády pro koordinaci protidrogové politiky zahájena činnost pracovních skupin věnujících se problematice **revize drogových trestných činů, jejich formulaci a výši trestů**. Odborná diskuze se proto nevyhnula ani problematice definice legálního zacházení s návykovými látkami, přestupkového jednání, a to zejména v oblasti pěstování a zpracování konopí. Dále byly zahájeny diskuze v oblasti nastavení pravidel pro činnost aplikačních místností a legalizace užívání psychedelik v pomáhajícím kontextu. S ohledem na složitost problematiky a hluboký zásah do řady právních norem se očekávají probíhající jednání i v roce 2023.

V roce 2022 rezonovala společností též medializovaná otázka stále narůstajícího zneužívání **rostliny Kratom** s návykovým potenciálem. Navržené legislativní řešení zařazení na seznam návykových látek v nařízení vlády č. 463/2013 Sb. bylo odloženo a byla zahájena činnost pracovní skupiny pro alternativní mírnější řešení spočívající ve formulaci nové kategorie psychomodulačních látek. Diskuze k tomuto legislativnímu řešení se tak přelily i do roku 2023. Analýzou CS bylo zjištěno, že v období od ledna 2021 do konce září 2022 bylo do ČR z tzv. třetích zemí (zemí mimo EU) dovezeno celkem 56 221 kg kratomu, což činí v průměru více než 2,6 tuny za měsíc. Dovoz této látky, pravděpodobně vlivem mediální diskuse, v posledních měsících výrazně stoupá. Naprostá většina (82 %) látky má deklarovaný původ v Indonésii. V uvedeném období nebyl zaznamenán žádný vývoz této látky z ČR do tzv. třetích zemí. Tento

počet nemusí být úplný, neboť každý dovozce má možnost celního projednání zboží na jakémkoliv celním úřadě v rámci EU. Taktéž do tohoto počtu nejsou zahrnuty dovozy v rámci vnitřního trhu EU, které nepodléhají kontrole celních orgánů.

V září roku 2022 bylo přijato klíčové stanovisko trestního kolegia Nejvyššího soudu sp. zn. Tpjn 301/2018 k problematice právního posouzení nedovoleného nakládání s léčivými prostředky obsahujícími prekursor, přičemž prakticky se tato problematika dotýká léčiv obsahující prekursor pseudo/efedrin nutný k výrobě metamfetaminu (pervitinu). Výsledná podoba stanoviska zohledňuje zejména závěry vyplývající z rozhodnutí Soudního dvora Evropské unie, který dovedl, že léčivé přípravky obsahující látku jinak označenou jako prekursor nelze samy o sobě považovat za prekursor, ale jsou podřazeny právnímu režimu léčivých přípravků. Nakládání s takovými přípravky, zejména pak jejich použití k nedovolené výrobě omamných nebo psychotropních látek, za splnění dalších podmínek naplňuje znaky trestného činu nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy podle § 283 TZ, případně pokusu nebo přípravy tohoto trestného činu. Pokud však pachatel s takovými léčivy jako s jiným předmětem k nedovolené výrobě omamné nebo psychotropní látky nakládá bez souvislosti s konkrétní výrobou omamné nebo psychotropní látky, může naplnit znaky trestného činu výroby a držení předmětu k nedovolené výrobě omamné a psychotropní látky a jedu podle § 286 TZ.

8.6. Nelegální zaměstnávání

Kontrolní činnost SÚIP zaměřená na odhalování a potírání nelegální práce občanů ČR a cizinců byla prováděna v souladu s Ročním programem kontrolních akcí. V roce 2022 provedl SÚIP 6 571 kontrol zaměřených na odhalování nelegálního zaměstnávání. Během provádění těchto kontrol bylo zjištěno celkem 2 560 nelegálně zaměstnaných osob. Jednalo se o 474 občanů ČR, v 79 případech šlo o občany členských zemí EU (nejčastěji se týkalo občanů Slovenska, Maďarska a Rumunska) a v 2 007 případech pak o cizince ze třetích zemí (nejčastěji se jednalo o občany státní příslušnosti Ukrajiny, Moldávie, Vietnamu). V roce 2022 bylo podáno na SÚIP celkem 1 309 podnětů upozorňujících na nelegální práci. Počet podnětů byl v roce 2022 podobný jako v předcházejících letech. Již od roku 2016 platí trend převažujících zjištění nelegálně zaměstnaných cizinců nad nelegálně zaměstnanými občany ČR.

Za umožnění výkonu a výkon nelegální práce bylo v roce 2022 zaměstnavatelům uloženo celkem 754 pokut v celkové výši 175 931 000 Kč. Z toho pak za umožnění nelegální práce cizinců 500 pokut v souhrnné částce 145 483 500 Kč.

Při kontrolách zaměřených přímo na zastřené zprostředkování zaměstnání bylo při výkonu nelegální práce zjištěno 428 osob, z toho 17 občanů ČR, 13 občanů členských zemí EU a 398 cizinců (nejčastěji občanů Ukrajiny a Moldavska).

V roce 2022 pokračovala činnost Meziresortního orgánu pro potírání nelegálního zaměstnání a jeho pracovních skupin. Vybraná opatření pak byla legislativně včleněna do návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

8.7. Obchod s lidmi

V roce 2022 bylo registrováno 18 (+4) trestných činů obchodování s lidmi (§ 168), za které bylo stíháno 16 (51) osob.

V oblasti obchodování s lidmi lze ČR i nadále považovat především za zemi cílovou a tranzitní a také za zemi zdrojovou. Ve vztahu k pandemii covid-19 nelze vyloučit, že se v budoucnu neprojeví její především ekonomické důsledky, a tím bude prohloubena zranitelnost osob, která může způsobit vyšší výskyt případů obchodování s lidmi v ČR. Tato obava v současné době plyne i ze situace vyvolané válkou na Ukrajině.

Z hlediska prevence obchodování s lidmi je v souvislosti s probíhající válkou na Ukrajině nezbytné věnovat zvýšenou pozornost odloučeným dětem, dětem bez doprovodu a mladým ženám, které prchají před válkou a hledají ochranu v cizí zemi, a to z důvodu jejich zvýšené zranitelnosti vůči vykořisťování a zneužívání.

V případě organizované kriminality zaměřené na obchodování s lidmi v prostředí ČR se z hlediska forem páčání této trestné činnosti nadále jedná o obchodování s lidmi za účelem pracovního vykořisťování a nucení k prostituci, rovněž byl dokumentován případ se znaky otroctví a nevolnictví.

Obecně pachatelé cílí zejména na osoby ze sociálně a vzdělanostně slabšího prostředí. Osoby jsou pachateli často vylákány do zahraničí (zejména do Velké Británie), kde jsou muži nuceni vykonávat fyzicky náročnou práci. Pachatelé odebírají poškozeným při výplatě všechnu nebo drtivou část vydělané mzdy, mnohdy prostřednictvím platebních karet, které pachatelé poškozeným spolu s účty zařídili v tamních bankovních ústavech. V některých případech navíc poškozené zadluží úvěry na pořízené účty. Ženy jsou nuceny k prostituci, nebo jsou nuceny k uzavření sňatku s občany ze zemí mimo Evropskou unii. Vystoupením Velké Británie z Evropské unie se počet těchto případů nadále snižuje a lze předpokládat, že tato sestupná tendence bude pokračovat i v následujících letech. Podobný modus operandi – získávání osob bez domova v ČR a jejich odesílání do zahraničí, kde vykonávají fyzicky náročnou práci bez adekvátní odměny, byl zaznamenán i v souvislosti se SRN, jako s cílovou zemí.

Pozornost je věnována případům, kdy dochází k propojení forem sexuálního vykořisťování a pracovního vykořisťování, včetně nucených sňatků, resp. „sňatků s výhodou“, které představují nebezpečný trend vykořisťování obětí. Sňatky jsou organizovány zejména na území Velké Británie a Irska, kdy potenciální manželé pocházejí nejčastěji z Bangladéše, Afghánistánu a Pákistánu.

V roce 2022 došlo k **aktualizaci statutu a jednacího řádu Meziresortní koordinační skupiny pro oblast boje proti obchodování s lidmi**, schváleno usnesením vlády č. 1021/2022, kterými došlo k rozšíření členské základny o zástupce Státního úřadu inspekce práce. Současně byl aktualizován **Metodický návod č. 4/2022** prvního náměstka MV pro řízení sekce vnitřní bezpečnosti a policejního vzdělávání k fungování Programu MV na podporu a ochranu obětí obchodování s lidmi a jeho institucionálnímu zabezpečení, kterým se upravuje fungování národního referenčního mechanismu pro podporu a ochranu obětí obchodování s lidmi (schválen 14. 12. 2022), nový návod byl vyvěšen ve Věstníku MV. Uvedená změna se mimo jiné týkala i rozšíření okruhu subjektů, které mohou pravděpodobnou oběť zařadit do Programu, a dále případů ponechání obětí v Programu i po dobu občanskoprávního řízení o náhradě škody. Dále byla vytvořena **Karta indikátorů možného obchodování s lidmi**, která je přímo využitelná pro všechny profesní skupiny osob, které se mohou s rámci výkonu své činnosti či působnosti setkat s potenciálními oběťmi obchodu s lidmi.

MV v roce 2022 pokračovalo v **realizaci Programu MV na podporu a ochranu obětí obchodování s lidmi v jeho institucionálním zabezpečení** (dále jen „Program“). Nadále bylo cílem Programu poskytnout potřebnou pomoc, stabilizovat oběť trestné činnosti obchodování s lidmi a vytvořit prostor, ve kterém oběť bude schopna OČTŘ podat relevantní informace o kriminálním prostředí, které mohou vést k odhalení a potrestání pachatelů. **V roce 2022 bylo do Programu zařazeno celkem 33 pravděpodobných obětí obchodování s lidmi**, z ČR, Filipín, Slovenska, Polska, Ukrajiny, Bulharska, Lotyšska, Rumunska, Moldavska a Pákistánu. Více informací o problematice bude zahrnuto ve Zprávě o stavu obchodování s lidmi v České republice za rok 2022.

V roce 2022 byla uzavřena veřejná zakázka k Programu bezpečnostního výzkumu pro potřeby státu 2022–2027 s názvem „Komplexní přístup k prevenci a potírání obchodování s dětmi“, kterou získalo konsorcium firmy Accendo – Centrum pro vědu a výzkum a Univerzita Karlova. Součástí projektu je výchozí analytická studie, metodika identifikace a poskytnutí pomoci dětským obětem obchodu s lidmi, vzdělávací program k identifikaci a podpoře obětí obchodování s dětmi a návrh preventivního projektu zaměřeného na zvyšování právního povědomí o obchodování s dětmi u široké veřejnosti.

V návaznosti na poznatky z aplikační praxe v oblasti obchodování s lidmi v roce 2022 je nutné poukázat na problém chybějící právní úpravy institutu náhradního mateřství. Tento nedostatek může představovat prostor pro zneužití žen k náhradnímu mateřství a potenciální porušování práv dětí a zneužití jejich zranitelného postavení.

8.8. Nelegální obchod se zbraněmi, výbušninami, vojenským materiálem a zbožím dvojího užití

V oblasti obchodování se zbraněmi je i nadále dlouhodobě patrný trend reaktivace původně znehodnocených zbraní, nebo původně konvertovaných na expanzní nebo flobertové, nebo původně vyrobených jako expanzní. Zbraně jsou často původem ze zahraničí a obvykle jsou určeny i pro zahraniční klientelu především ve státech západní Evropy. Do reaktivace a obchodů se zapojují občané ČR. Nařízení vlády č. 103/2020 Sb., které při dovozu zařadilo expanzní a flobertové zbraně mezi kontrolované výrobky, přináší konkrétní výsledky v oblasti kontroly obchodu (značení, evidence a likvidace nelegálního obchodu) s těmito zbraněmi. Zbraňová amnestie po zpřísnění legislativy (zák. č. 13/2021 Sb.) potvrdila, že v rámci obyvatelstva je nadále poměrně velké množství neregistrovaných zbraní.

V oblasti kontroly vývozu zboží dvojího použití byl rok 2022 ovlivněn zesílenými sankcemi vůči Ruské federaci v souvislosti s agresí vůči Ukrajině. Během českého předsednictví v Radě EU byl přijat 9. balíček sankcí. Tato situace značně ovlivnila zahraniční obchod se zbožím dvojího použití, kdy řada společností byla nucena hledat nová odbytí. Tím ale také dochází ke zvýšenému riziku případného obcházení sankcí vývozu do jiných teritorií.

Celní správa ČR za rok 2022 předala Licenční správě celkem 26 podnětů a informací týkajících se porušení zákona č. 38/1994 Sb., o zahraničním obchodu s vojenským materiálem, ve znění pozdějších předpisů. Jednalo se především o přístroje pro zkoušení energetických materiálů, optické zaměřovače na lehké ruční zbraně, spojovací zařízení a s tím spojenou elektroniku, balistické vesty a pláty, přilby, protichemické ochranné prostředky, a dovoz vysoce mobilních víceúčelových kolových vozidel HMMWV bez licence. Jedná se s ohledem na údaje z roku 2021 (24 případů) o mírný nárůst zjištěných případů. S ohledem na aktuální bezpečnostní situaci

v EU i ve světě lze i nadále předpokládat zvýšené riziko nezákonných vývozu vojenského materiálu, zbraní a zboží dvojího užití do oblastí zasažených válečnými konflikty, resp. nepřímý vývoz do těchto zemí přes jiné nerizikové tranzitní destinace, kdy ČR je v roli vývozní či tranzitní země.

V roce 2022 došlo k odhalení nelegálního vývozu zboží dvojího užití z EU do Ruské federace, do kterých byly zapojeny i české obchodní společnosti, a to latentním způsobem formou záměrného deklarování jiného zboží než zboží charakterem dvojího užití. Lze se domnívat, že vývozci tak činí záměrně, jelikož v členském státě v zemi vývozu by vzhledem k aktuální bezpečnostní situaci tyto subjekty povolení pro vývoz k obchodu se zbožím dvojího užití vůbec nezískaly.

CS ČR zavedla do praxe nové aplikační postupy v souvislosti s uvalením sankcí na Ruskou federaci a Bělorusko. Je zřejmé, že tyto sankce a ruská agrese na Ukrajině ovlivňuje nejen obsah exportovaného zboží, ale mění i jeho obchodní trasu. Vnímáme proto jako důležité identifikovat země, které sympatizují s kroky Ruské federace, a lze u nich předpokládat, že právě do těchto zemí mohou být strategické komodity, jejichž skutečným cílem je Ruská federace, vyvezeny a sloužit jako odkloněná trasa. V druhé řadě je nutné identifikovat konkrétní kódy zboží, které mají pro Ruskou federaci a jeho spojence strategický význam a je nutné je dovážet ze zemí EU. Během ozbrojených konfliktů může být evropské a další západní zboží a technologie strategické povahy, tedy zboží dvojího užití a vojenský materiál, snadno zneužito ať už přímo k vojenským účelům, nebo například nelegálnímu zbrojení a zastrašování.

Aby se strategické zboží a technologie nedostaly do rukou nepřátelských států, kriminálních nebo teroristů, spustila CS ČR osvětovou iniciativu Shield Europe Partnership, která vznikla ve spolupráci s Úřadem vyšetřování Ministerstva národní bezpečnosti Spojených států amerických na základě obdobného, již existujícího projektu, Shield America.

V oblasti kontroly obchodu s výrobky, jejichž držení je upraveno zákonem č. 228/2005 Sb., o kontrole obchodu s výrobky, jejichž držení se v České republice omezuje z bezpečnostních důvodů, ve znění pozdějších předpisů, byly zjištěny v roce 2022 čtyři případy (části zbraní a náboje) porušení zákona č. 228/2005 Sb.

V roce 2022 CS ČR zaměřila významně svou pozornost do oblasti vymáhání práv a povinností vyplývajících ze zákona č. 69/2006 Sb., o provádění mezinárodních sankcí, ve znění pozdějších předpisů, a to v postavení subjektu s procesními oprávněními v postavení policejního orgánu. Se zhoršující se mezinárodně politickou situací ve světě vzrůstá množství subjektů či obchodně politických opatření, vůči kterým jsou uplatňovány mezinárodní sankce (Ruská federace, Bělorusko, anektovaná území Ukrajiny, KLDK a jiné). Mezinárodní sankce nemíří pouze na konkrétní státy, ale velice často i na obchodní společnosti sídlící na jejich území, popřípadě i na jednotlivé občany těchto států.

8.9. Padělání

V oblasti padělání měny došlo v roce 2022 ke **snížení celkového počtu padělků bankovek a mincí oproti roku 2021**. Celkem bylo za rok 2022 zadrženo 1 980 kusů padělaných a pozměněných bankovek a mincí, tj. o 4 856 kusů méně než v roce 2021. Celkové počty padělků jsou vždy ovlivněny případy, kdy se Policii ČR úspěšně podaří zasáhnout proti padělatelům a distributorům, popř. zadržít větší množství padělaných platidel v souvislosti s jinou trestnou činností, což se v roce 2022 v porovnání s rokem 2021 nestalo. Rok 2021 byl v tomto směru velmi nestandardní, jelikož se v jednom případě Policii ČR podařilo zadržet

4 781 kusů padělaných bankovek 100 a 500 EURO, před jejich udáním do oběhu, což samozřejmě výrazně ovlivnilo statistiku roku 2021. V hodnotovém vyjádření pak zadržené padělky představují částku 2,887 mil. Kč.

V rámci českých platidel se nejčastěji objevují padělky hodnot 2 000 Kč a 1 000 Kč, v roce 2022 byly na třetím místě padělky bankovek 5 000 Kč. Stejně jako v předcházejících letech byla většina padělaných bankovek české měny zhotovena na inkoustových tiskárnách a ochranné prvky byly napodobeny jednoduchým způsobem, popř. nebyly napodobeny vůbec. V roce 2022 bylo zadrženo i 176 kusů padělaných mincí hodnoty 20 Kč vysoké kvality.

Padělky zahraničních platidel jsou většinou dobré kvality a dále u těchto padělků platí, že se jejich paděláním zabývají většinou organizované skupiny. U padělků bankovek EURO začínají převažovat padělky zhotovené na inkoustových či tonerových tiskárnách, protože pro padělatele je to jednodušší a levnější než použít klasickou tiskovou techniku, např. tisk z plochy (ofset). Tyto padělky jsou pak často doplněny dobře napodobeným hologramem, který dodává těmto padělkům dojem věrohodnosti, jelikož hologram je obecně považován za jeden z nejhodnotnějších a zároveň nejdominantnějších ochranných prvků.

Pokud je napodoben ve vysoké kvalitě, znamená to vyšší hrozbu pro veřejnost, která jej často využívá jako hlavní rozpoznávací znak pravosti. Právě proto se padělatelé na tento ochranný prvek zaměřují. Padělané hologramy si padělatelé anonymně obstarávají prostřednictvím skrytých obchodních serverů v rámci kybernetického prostoru, tzv. darknetu. V loňském roce byly také zadrženy padělky bankovek USD, které byly zhotovené tiskem z plochy (ofsetem) a navíc byly doplněny kvalitním napodobením ochranných prvků včetně ochrany v IR (Infrared) oblasti. Napodobení prvků v IR oblasti může být nebezpečné především pro strojové zpracování.

8.10. Porušování práv k duševnímu vlastnictví

Trestná činnost proti duševnímu vlastnictví je páchána z velké části v kyberprostoru. K významným trendům v oblasti duševního vlastnictví patří z pohledu policejních složek sofistikovanější přístup k páchání této trestné činnosti, neboť pachatelé využívají anonymity, kterou jim poskytuje internet nebo možnost nabízet a odesílat zboží z jiné země, kde platí jiné právní předpisy. Statisticky největší mírou se na celkovém navýšení u této trestné činnosti podílel trestný čin porušení práv k ochranné známce a jiným označením (§ 268), u kterého byl zaznamenán nárůst na 463 skutků (+ 250, + 117,3 %), objasněnost dosáhla 94,6 %. Nárůst byl rovněž zaznamenán u trestného činu porušení autorského práva, práv souvisejících s právem autorským a práv k databázím (§ 270), a to na 628 skutků (+267, +73,9 %), přičemž objasněnost narostla na 82,1 %.

V souvislosti s pandemií onemocnění covid-19 došlo k masivnímu nárůstu distribuce padělků zboží ve virtuálním prostředí. Prodej zboží je uskutečňován prostřednictvím inzertních a aukčních portálů (např. S-bazar, Aukro apod.), internetových obchodů nebo v rámci sociálních sítí. Zboží pochází z Číny nebo jiné třetí země. Dalším trendem páchání trestné činnosti v oblasti duševního vlastnictví je využívání podvodných webových stránek pachatelů, na kterých jsou nabízeny originály zboží dle vyobrazení, nicméně zákazník po zaplacení obdrží výrobek, který je padělkem či napodobeninou výrobku a je zaslán převážně z Číny. V některých případech vůbec k dodání zboží nedojde. Rozšířil se i okruh nabízeného zboží, vedle tradičního textilu, obuvi, hraček a luxusního zboží bylo nabízeno i hygienické zboží či herbicidní prostředky na ochranu rostlin.

Zpráva o naplňování práv k duševnímu vlastnictví v ČR za rok 2022 neshledala výraznou změnu trendu. V mezinárodním kontextu je jedním z měřítek ochrany a vymáhání práv k duševnímu vlastnictví zpráva administrativy USA se seznamem zemí porušujících ve velkém měřítku práva k duševnímu vlastnictví (tzv. Watch List). V roce 2022 ČR na tento seznam opětovně nebyla zařazena, což ilustruje dobrou úroveň ochrany práv k duševnímu vlastnictví.⁵⁷

Celkově bylo v celním řízení a na vnitrostátním trhu v roce 2022 zadrženo cca 344 000 kusů zboží podezřelého z porušení práv duševního vlastnictví v souhrnné hodnotě cca 603 mil. Kč. S ohledem na předchozí úspěch se CS ČR v roce 2022 na vnitrostátním trhu opětovně zapojila do společné mezinárodní kontrolní akce POKEZONE 2 koordinované Europolem ve spolupráci s francouzskou celní správou. Realizace akce proběhla s pozitivním zjištěním a záchytem desítek tisíců kusů hraček a dalšího přidruženého zboží.

8.11. Terorismus a související témata

V oblasti trestných činů teroristického charakteru se ke konci kalendářního roku 2022 snížil počet vedených trestních řízení z konečného počtu 36 v roce 2021 na 26 věcí ke konci roku 2022. Danou situaci lze vysvětlit zejména tím, že až na jedinou výjimku byly pravomocně skončeny případy internetového schvalování teroristického útoku na Novém Zélandu z roku 2019, přičemž se jednalo o několik desítek věcí, v nichž bylo vedeno řízení v letech 2020 až 2022. Nápad nových věcí je na nízké úrovni. V roce 2021 byly zahájeny úkony v trestním řízení v 10 věcech a v roce 2022 v 16 věcech, přičemž trestní stíhání bylo v roce 2021 zahájeno v 11 věcech a v roce 2022 ve 12 věcech. Zpravidla se jedná o tzv. „verbální“ teroristické trestné činy, tedy vyhrožování teroristickým trestným činem (§ 312f TZ), resp. podporu a propagaci terorismu (§ 312e TZ). Stále je vedeno trestní stíhání některých osob, které se před zahájením ruské agrese na Ukrajinu v loňském roce účastnily bojů v ozbrojených složkách tzv. Doněcké (resp. Luhanské) lidové republiky. Jednání těchto osob je zpravidla (s přihlédnutím ke konkrétním skutkovým zjištěním) kvalifikováno jako zločin teroristického útoku podle § 311 TZ, popř. zločin účasti na teroristické skupině podle § 312a TZ, přičemž tato kvalifikace byla aprobevována rovněž Nejvyšším soudem (srov. např. usnesení ze dne 28. 6. 2022 sp. zn. 11 Tdo 121/2022). Z nových věcí je vhodné zmínit případ dvou mladistvých, kteří inspirováni zejména útokem v Oklahoma City provedeným dne 19. 4. 1995 Timothy McVeighem, připravovali teroristický útok, přičemž v rámci přípravy na něj obstarávali a testovali výbušniny. Jeden mladistvý byl nepravomocně uznán vinným, u druhého probíhá vyšetřování.

V souvislosti s ruskou agresí na Ukrajinu byly zahájeny úkony trestního řízení pro podezření ze spáchání zločinu použití zakázaného bojového prostředku a nedovolené vedení boje ve spolupachatelství podle § 411 odst. 2, 3 písm. a), b) TZ za užití § 418 TZ, kterého se měli dopustit neznámí pachatelé – odpovědní představitelé Ruské federace a jejich ozbrojených sil, kteří po vpádu ruských vojsk na území Ukrajiny při dobývání oblastí Ukrajiny úmyslně zaměřovali nerozlišující útoky i na civilní obyvatelstvo.

Stran legislativních změn je vhodné upozornit na nový trestný čin účasti na nestátní ozbrojené skupině zaměřené na působení v ozbrojeném konfliktu podle § 321a TZ.

V ČR platil po celý rok 2022 první stupeň ohrožení terorismem. Na území ČR nebyl proveden žádný teroristický útok a míra rizika realizace teroristického útoku v ČR tak zůstala v porovnání

⁵⁷<https://www.mpo.cz/cz/zahranicni-obchod/spolecna-obchodni-politika-eu/ochrana-prav-k-dusevniimu-vlastnictvi/watch-list-2022---zprava-usa-hodnoti-ochranu-prav-k-dusevniimu-vlastnictvi-ve-svete--cesko-ve-svem-negativnim-seznamu-nezminuje--267384/>

s předchozím rokem nezměněná, tedy nízká. Hlavní výzvou zůstává online dimenze terorismu a souvisejících témat, jakými jsou např. radikalizace a hate speech, algoritmická amplifikace a gamifikace.

Dne 15. června 2022 byl vládou schválen **Akční plán boje proti terorismu 2022**.

Stále také probíhá úzká **spolupráce mezi židovskými organizacemi a MV**. Probíhala jednání ohledně zabezpečení během židovských svátků se všemi subjekty, které podepsaly Memorandum v r. 2015. V roce 2022 pokračovaly práce na tvorbě **národní Strategie boje proti antisemitismu**, která vychází z evropské Strategie boje proti antisemitismu a rozvoje židovského života v EU a v rámci CZ PRES proběhlo k tomuto tématu několik akcí.

8.12. Extremismus

V roce 2022 bylo Policií ČR zjištěno 149 trestných činů s nenávistným podtextem. Dále bylo Policií ČR evidováno celkem 73 stíhaných osob u skutků s nenávistným podtextem. Pro trestné činy spáchané z rasových, národnostních a jiných nenávistných pohnutek bylo obžalováno celkem 102 osob. Odsouzeno za ně bylo celkem 61 osob. Policie ČR věnuje zvýšené úsilí detekování nenávistných trestných činů, zejména v internetovém prostoru.

Extremistickou a xenofobně populistickou scénu ovlivnily v roce 2022 události s radikalizačním potenciálem, např. zdražování, energetická krize, migrační krize, ruská agrese proti Ukrajině či pomoc ukrajinským uprchlíkům. Stále ještě rezonovala témata spojená s protiepidemickými opatřeními.

V souvislosti se zaznamenaným zvýšením počtu protiprávních jednání páchaných v průběhu demonstrací a jiných shromáždění konaných na protest proti vládním protiepidemickým opatřením začátkem roku 2022 Nejvyšší státní zastupitelství v rámci své metodické činnosti analyzovalo možnosti právního posouzení a postihu nenávistných projevů v souvislosti s demonstracemi a jinými shromážděními osob, a podmínky pro vyvození trestní odpovědnosti v kontextu práva na svobodu projevu a pokojné shromažďování a možnosti trestněprávního postihu nenávistných verbálních a symbolických projevů.

Některé pravicově extremistické subjekty se staly součástí společenství, které souzní s prokremelskými narativy. Omezený počet jednotlivců naopak vyjadřoval podporu ukrajinským protějškům. Někteří z nich dokonce na Ukrajinu vycestovali a zapojili se zejména do týlových činností. Dle poznatků bezpečnostních složek roste riziko online radikalizace „osamělých vlků“ jen volně napojených, či zcela izolovaných od extremistické scény.

Nadále bylo možné sledovat předsudečně nenávistné projevy v rámci xenofobně populistické scény. Objevovaly se antisemitské konspirační teorie, novinkou se staly výpady proti Ukrajincům. Projevy protimuslimské, protimigrantské a anticiganistické byly spíše na ústupu. Dominanci v tomto spektru si udrželo hnutí Svoboda a přímá demokracie. To nicméně upozadilo xenofobní témata a věnovalo se přednostně jiným společenským otázkám, včetně ruské okupace Ukrajiny. Postoje hnutí k této agresi v řadě případů kopírují narativy, které pro střeoevropský region generují propagandisté pracující ve prospěch kremelského režimu.

Domobraneckou scénu tvořilo několik autonomních nesusoudných skupin. Dříve vzniklé subjekty ztratily oproti předchozím obdobím na významu. Domobranci v reakci na válku na Ukrajině vesměs vyjadřovali podporu oficiální politice Ruské federace. Za rizikový lze označit trend ozbrojování palnými zbraněmi.

V anarchistickém hnutí probíhaly polemiky o tom, jakým způsobem reflektovat válku na Ukrajině. Tedy zda je z pohledu anarchistů legitimní podpořit ukrajinský stát, či dokonce

podporovat jeho válečné úsilí. V tuzemské komunitě nakonec převážil názor, že by anarchisté Ukrajinu podporovat měli.

Význam ortodoxních komunistů po neúspěchu Komunistické strany Čech a Moravy ve volbách nadále upadal. Pozornost veřejnosti na sebe upoutali v podstatě jen prostřednictvím kontroverzních vyjádření a aktivit.

Většina kvazi-mediálních platforem se stala užitečným nástrojem prokremelské propagandy. Z hlediska xenofobních projevů dominovaly protimuslimské, protimigrantské a antisemitské obsahy.

Nebyly registrovány závažnější projevy nábožensky zabarveného extremismu.

V ČR se postupem času etablovala poměrně indifferenční skupina „protisystémově“ naladěných občanů, kteří jsou ovlivněni různými konspiračními teoriemi. Tato skupina se stále více izoluje od zbytku společnosti. Její členové nacházejí styčné plochy s extremistickými a xenofobními subjekty a stávají se často příjemci i šířiteli obsahů kvazi-mediálních platforem. Krátkodobý úspěch protestního uskupení kolem aktivisty Ladislava Vrabela dokazuje, že je poměrně jednoduché ji prostřednictvím sociálních sítí mobilizovat.

Oblast hate crime pochopitelně negativně ovlivnila ruská agrese na Ukrajinu a s tím související vysoký počet ukrajinských uprchlíků v Česku. Krátce po zahájení ruského útoku proto upozornil nejvyšší státní zástupce veřejnost, že schvalování této agrese může být za určitých okolností trestné, a může být kvalifikováno zejména jako trestný čin popírání, schvalování a ospravedlňování genocidia podle § 405 TZ (název trestného činu je poněkud zužující, neboť se týká nejen genocidia, ale i zločinů proti lidskosti, válečných zločinů a zločinů proti míru).⁵⁸ Prostředky trestního práva je možné postihovat pouze ta nejzávažnější překročení svobody projevu. I s ohledem na relativně restriktivní výklad tohoto stanoviska bylo schvalování ruské agrese trestně postiženo pouze v několika málo případech, přičemž uvedená aktivita nejvyššího státního zástupce měla patrně generálně preventivní význam.

Vysoký počet ukrajinských uprchlíků v ČR vedl k tomu, že i tito jsou (vedle Romů, muslimů, Židů, příslušníků LGBTQ komunity apod.) oběťmi předsudečně-nenávistných výroků (zejména verbálního charakteru), nicméně vzhledem k množství uprchlíků na území ČR se počet takových útoků jeví jako relativně nízký. Vyskytují se však rovněž nenávistné útoky vůči Rusům, kteří jsou plošně viněni za agresi Ruské federace vůči Ukrajině.

Řada nenávistných projevů je páchána ve virtuálním prostoru, přičemž pokračuje fenomén výhrůžných e-mailů a výroků na internetu vůči představitelům vlády a médií. Dřívější výhrůžky byly motivované nesouhlasem s opatřeními přijímanými v boji s pandemií covid-19, ty současné jsou pak motivovány vládní podporou Ukrajiny.

Divácké násilí

V oblasti diváckého násilí rok 2022 znamenal po předchozích letech poznamenaných pandemií renesanci v podobě možnosti navštěvovat sportovní utkání bez omezení. Lze konstatovat, že největší roli v problematice diváckého násilí zastávají fanoušci fotbalových klubů a také hokejoví fanoušci, u kterých byl zaznamenán vzestup incidentů oproti předchozím roům.

I nadále jako v předchozích letech je přetrvávajícím problémem používání pyrotechnických výrobků během soutěžních utkání. Charakteristické bylo používání světlic, dýmovnic,

⁵⁸<https://verejnazaloba.cz/nsz/informace-k-moznym-trestnepravnim-limitum-svobody-projevu-ve-vztahu-k-situaci-na-ukrajine/>

stroboskopů a dělbuchů, zejména ve spojitosti s používáním nejrůznějších choreografií či bannerů. Nejaktivnější v tomto směru byli zejména fotbaloví a hokejoví fanoušci napříč všemi kluby. Použití pyrotechniky během fotbalových utkání provází více než 65 % všech utkání.

Domluvené střety mezi skupinami fanoušků jsou dalším fenoménem, ve kterém fanoušci nijak nepolevili. Nejaktivnější roli sehráli fanoušci klubů SK Slavia Praha a FC Baník Ostrava. Pozadu však nezůstali ani fanoušci tradičních klubů jako SK Sigma Olomouc, Zbrojovka Brno či FK Jablonec. Vždy se jedná o bitky s domluveným počtem účastníků a zpravidla i s věkovým omezením. V současné době na tuzemské scéně na poli ultras a hooligans mají prim fanoušci klubu SK Slavia Praha, kteří jsou následováni fanoušky FC Baník Ostrava, a lze předpokládat, že v roce 2023 se fanoušci FCB budou chtít dostat na pomyslný vrchol v této hierarchii a získat zpět své výsadní postavení.

V ČR bylo v roce 2022 v rámci sportovních utkání a v souvislosti s nimi ze strany Policie ČR provedeno 1 018 bezpečnostních opatření. Na základě těchto provedených bezpečnostních opatření bylo nasazeno 37 034 policistů, předvedeno 110 osob a ve 33 případech bylo zahájeno trestní stíhání.

Opatření

Lze odkázat na Vyhodnocení Akčního plánu boje proti extremismu a předsudečné nenávisti 2021–2022. Hlavní novinkou se však stalo zřízení nového celorepublikového útvaru Národní centrála proti terorismu, extremismu a kybernetické kriminalitě. Oficiálně začal fungovat od 1. 1. 2023. Jeho specializovaní detektivové by měli čelit novým výzvám v oblasti nenávistné trestné činnosti a zároveň by se měli stát metodickou autoritou pro Policii ČR.

8.13. Hybridní působení

Z hlediska hybridního působení bylo zásadní událostí vojenské napadení Ukrajiny Ruskou federací a doprovodná masivní propagandistická kampaň Kremlu, která byla v Česku amplifikována zdejší prokremelskou kvazi-mediální scénou. Klíčové narativy se týkaly samotné vojenské invaze (která byla v souladu s oficiálními ruskými zdroji legitimizována, označována za „speciální operaci“ či za obranu proti agresi NATO), podpory Ukrajiny poskytované ČR (kdy docházelo k manipulativní kritice dodávek zbraní na Ukrajinu a strašení, že pomoc Ukrajině Česku uškodí) i imigrace Ukrajinců do EU a do ČR (kdy se recyklovaly tradiční protiimigrační narativy vykreslující imigranty jako osoby, které nepotřebují a nezaslouží si pomoc).⁵⁹

U kvazi-mediálních platforem došlo k výrazné tematické transformaci. Dosavadní téma pandemie nemoci covid-19 nahradilo téma války na Ukrajině. V různých formách a různém rozsahu stále dochází k ospravedlňování agrese vůči Ukrajině, jejímu schvalování a vyjadřování podpory. Zdrojem je především oficiální ruská propaganda a ruská média. K této činnosti jsou využívána nejen alternativní média, určité webové stránky a informačních portály, ale i uživatelé sociálních sítí a uživatelé různých aplikací. Následkem této činnosti dochází k polarizaci společnosti, protestům i k podpoře Ruské federace a invaze na Ukrajinu. Následně dochází ke vzniku a posílení tzv. anti-systémových hnutí, která brojí proti státu, jeho uspořádání, institucím a požadují komplexní nebo dílčí změny zejména pomocí revoluční, a nikoliv zákonné cesty.

⁵⁹<https://www.mvcr.cz/chh/clanek/jak-kvazi-medialni-scena-reflektovala-invazi-vojsk-ruske-federace-na-ukrajinu-a-sirila-propagandu-kremlu-v-monitorovanem-obdobi-od-24-unora-do-23-dubna.aspx>

Den po invazi, dne 25. února 2022, sdružení CZ.NIC zablokovalo v rámci možností daných mu jeho vlastními pravidly fungování, po konzultaci s bezpečnostními složkami státu a na základě doporučení vlády osm webů šířících kremelskou válečnou propagandu (na doméně .cz), a to z důvodu „ohrožení národní bezpečnosti ČR“. Tato blokáce (provedená na základě dobrovolného rozhodnutí soukromoprávního subjektu v reakci na porušení soukromoprávních pravidel pro užívání domén), která trvala tři měsíce, způsobila na nějaký čas výrazný útlum šíření ruské válečné propagandy v ČR.

Opatření

Na Úřadu vlády ČR vzniklo **Oddělení strategické komunikace**, k jehož úkolům patří monitoring dezinformačních narativů, kontinuální sociologický výzkum společnosti a na to navazující komunikace strategických témat a zásadních hodnot státu. Dalším úkolem je pak zefektivnění procesu plánování a nákupu mediálního prostoru s přihlédnutím k tomu, aby finanční prostředky vynakládané státem v oblasti marketingové komunikace byly rozdělovány v souladu s podporou plurality médií, posílení mediálních kompetencí v rámci státní správy, koordinace a podpora ostatních orgánů státní správy při plánování a nákupu komunikačních kampaní.

Ke konci roku 2022 byl připraven materiál Ministerstva vnitra „Analýza připravenosti České republiky čelit závažné dezinformační vlně“. Tento klíčový materiál byl vypracován na základě úkolu Akčního plánu k Auditu národní bezpečnosti a jeho cílem bylo zmapovat, jak je ČR z hlediska organizačních, personálních a technických kapacit a právních nástrojů připravena čelit závažné dezinformační vlně. Z analýzy plyne, že ČR v současné době nemá koncepční, organizační, personální, procesní, právní ani jiné nástroje ani kapacity, které by byly efektivní v reakci na případný útok proti ČR vedený pomocí závažné dezinformační vlny. Situace tak, jak ji popisuje analýza, si žádá okamžitá a robustní řešení. Nad rámec tohoto materiálu připravilo na základě úkolu z Akčního plánu k Národní strategii pro čelení hybridnímu působení Ministerstvo obrany Návrh systému strategické komunikace státu, která je jedním z klíčových nástrojů pro čelení informačnímu působení. Na klíčových rezortech (Úřad vlády, Ministerstvo zahraničních věcí, Ministerstvo vnitra) již vznikla pracoviště strategické komunikace, která se navzájem koordinují.

Centrum proti hybridním hrozbám MV provádělo v průběhu roku 2022 **monitoring narativů** vyskytujících se na kvazi-mediální scéně v oblasti vnitřní bezpečnosti. Ve druhé polovině roku sledovalo také narativy týkající se priorit českého předsednictví v Radě EU v oblasti vnitřní bezpečnosti. Ty se na kvazi-mediální scéně vyskytovaly minimálně, jelikož většina dezinformačních narativů v roce 2022 se týkala ruské agrese proti Ukrajině, kdy byla precizně kopírována ruská válečná propaganda, případně spočívala v manipulativní kritice vládních opatření na pomoc Ukrajině a válečným uprchlíkům. V listopadu a v prosinci 2022 monitorovalo Centrum proti hybridním hrozbám také dezinformační narativy vztahující se k integritě voleb, jejichž řádný průběh spadá do gesce Ministerstva vnitra. Byť ani toto téma nebylo na kvazi-mediální scéně dominantní, od listopadu 2022 se stalo stabilní a viditelnou součástí publikovaného obsahu. Do konce roku 2022 byly nejvíce zastoupeny narativy zpochybňující volby jako takové, doprovázené spekulacemi o systematické institucionální snaze falšovat volby, ne nepodobně konspiračním teoriím provázejícím prezidentské volby v USA v roce 2020. Z americké zkušenosti je přitom evidentní, že narativ o „ukradených volbách“ má potenciál reálně ohrozit vnitřní bezpečnost a přerůst v reálné fyzické násilí.

8.14. Bezpečnostní aspekty migrace

Nelegální migrace v ČR

V oblasti nelegální migrace došlo v roce 2022 k dalšímu výraznému nárůstu oproti předchozímu roku. Celkem bylo při nelegální migraci zjištěno 29 235 osob, což představuje 161,7% nárůst ve srovnání s rokem 2021. Z tohoto celkového počtu bylo 29 034 osob (99,3 %) odhaleno při nelegálním pobytu a 201 osob (0,7 %) zjištěno při nelegální migraci přes vnější schengenskou hranici ČR. V roce 2022 se v rámci dlouhodobého vývoje nelegální migrace jednalo o nejvyšší počet, který byl po vstupu ČR do schengenského prostoru zaznamenán, dokonce byl vyšší než při migrační krizi v roce 2015. Nicméně zvýšené počty v roce 2021 souvisely především s případy cizinců, kteří na našem území pobývali v rozporu s ochranným opatřením Ministerstva zdravotnictví vydaným za účelem ochrany před zavlečením onemocnění covid-19. V roce 2022 byly hlavní příčinou extrémního meziročního nárůstu zvýšené záchyty osob při tranzitní nelegální migraci.

Od května 2022 růstový trend postupně sílil, když v září bylo zadrženo 8 268 osob, což byla historicky rekordní měsíční hodnota. Celkem bylo za celý rok 2022 při tranzitní nelegální migraci zjištěno 21 852 osob, což představuje nárůst o 1 643 % ve srovnání s rokem 2021 (1 330 osob). Zároveň byly výrazně překonány hodnoty z krizového roku 2015 (při porovnání období od 17. 6. do 31. 12. je patrné, že hodnoty za rok 2022 (21 174 osob) výrazně převýšily ty z roku 2015 (3 294 osob), který byl zasažen velkou migrační krizí. Z hlediska zadržených cizinců dominovali občané Sýrie (20 387), kteří představovali více než 93 % všech zadržených, dále Turecka (487 osob), Afghánistánu (224 osob), Maroka (146 osob) a Iráku (81 osob). Téměř 92 % záchytů proběhlo v Jihomoravském (13 814) a Zlínském (6 196) kraji, když jednoznačně převládal vstup ze Slovenska při tranzitní nelegální migraci.

V roce 2022 bylo řešeno celkem 277 (+225, +432,7 %) osob, které napomáhaly k nelegální migraci, a to zejména formou převaděčství. Důvodem výrazného růstu je zejména vysoký počet případů tranzitní nelegální migrace a tomu odpovídající počet zjištěných převaděčů. Na odhalování trestné činnosti (převaděčství) je nadále kladen velký důraz, mj. z důvodu hrozby ohrožení života převáděných osob při převozu např. v dodávkách a nákladních automobilech, kdy se v jednom takovém vozidle nacházelo i více jak 30 osob.

Na území ČR byli kriminálními organizacemi pašováni migranti především v rámci tzv. západní balkánské migrační trasy směřující z Turecka do západní a severní části EU. Došlo ke značnému nárůstu počtu zachycených migrantů a u většiny z nich bylo možno usuzovat na asistenci kriminálních organizací. Kriminální struktury používaly k zajištění sekundární migrace přes území ČR zejména osobní a dodávková vozidla, která si pachatelé obstarávali převážně v různých autopůjčovnách. Při komunikaci mezi migranty a kriminálními organizacemi zajišťujícími jejich transport byly ve značné míře používány šifrované mobilní komunikační aplikace (WhatsApp, Telegram apod.), přičemž členové kriminálních organizací migranty instruovali k systematickému mazání této komunikace. Migranti byli též instruováni k popírání využití služeb kriminálních struktur. Kromě uvedeného byla i nadále zaznamenávána letecká přeprava migrantů z Řecka do ČR. Kriminální organizace před cestou migranty vybavily padělanými osobními doklady některého ze států schengenského prostoru.

Riziko pro veřejný pořádek a bezpečnost v ČR spočívá v pohybu vysokého počtu osob bez pobytových oprávnění na území ČR, ve velké míře bez dokladů totožnosti a zčásti bez finančních prostředků. V souvislosti s nelegálními migranty nelze pominout i zvýšenou agresivitu spojenou s aktivitou převaděčských skupin a samotných převaděčů s vidinou zisku

za úspěšně splněnou zakázku spočívající v převozu osob. Převaděči reagovali na činnost policejních složek působících při ochraně hranic bezohlednou jízdou při ujíždění silničním kontrolám, která v několika případech skončila dopravní nehodou a zraněním nelegálně převážených osob.

Vážnost situace se promítá i do obavy občanů ČR, zejména v příhraničních oblastech se Slovenskem, kde se projevuje ve vybraných lokalitách aktivizace obyvatelstva a kde by další příliv migrantů mohl vyústit ve zhoršení situace v oblasti veřejného pořádku.

V souvislosti s prudkým nárůstem tranzitní nelegální migrace rozhodla vláda jako orgán příslušný podle § 11 odst. 1 zákona č. 191/2016 Sb., o ochraně státních hranic České republiky, a ve smyslu čl. 28 odst. 1 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/399, kterým se stanoví kodex Unie o pravidlech upravujících přeshraniční pohyb osob (Schengenský hraniční kodex), o **dočasném znovuzavedení ochrany vnitřních hranic ČR** od 29. září 2022 na celém úseku pozemní hranice se Slovenskou republikou. Vzhledem k trvajícím zvýšenému migračnímu tlaku vláda opakovaně rozhodla o prodloužení dočasně znovuzavedené ochrany vnitřních hranic ČR.

Znovuzavedení hraničních kontrol na celém úseku hranice se Slovenskem zásadně snížilo počty zjištěných nelegálních migrantů při tranzitní nelegální migraci na území ČR: září – 9 023 osob, říjen – 6251, listopad – 2 933 a prosinec – 597.

Vysoký nárůst počtu cizinců v ČR

V důsledku uprchlické vlny z Ukrajiny **v roce 2022 výrazně vzrostl celkový počet cizinců pobývajících na území ČR**. Na konci roku 2022 bylo v ČR evidováno **celkem 1 116 154 cizinců**, z toho **682 614 cizinců s trvalým či přechodným pobytem a 433 540 držitelů dočasné ochrany**, jež byla aktivována v návaznosti na agresi Ruské federace proti Ukrajině. Osoby s dočasnou ochranou se na celkovém počtu cizinců v ČR v roce 2022 podíleli z 39 %. Mezi držiteli dočasné ochrany většinu osob tvoří ženy (na konci roku 63 %) a z téměř třetiny (na konci roku 32 %) se na ní podílí nezletilí.

V souvislosti s ruskou agresí proti Ukrajině, a následným masivním pohybem uprchlíků, u nichž se jednou z cílových zemí stala i ČR, **vyvstalo několik zátěžových situací s možnými dopady do oblasti vnitřní bezpečnosti**. Lze identifikovat jak rizika migrační, bezprostředně spojená s uprchlickou vlnou, tak rizika v oblasti integrace.

Základní riziko pro oblast pobytovou vyplývá z nutnosti řešit v následujícím období (po skončení dočasné ochrany) pobytový status velkého množství osob (přechod z dočasné ochrany do standardního pobytového režimu). Pokud nebudou pro budoucí období zajištěny potřebné personální kapacity, je reálným rizikem zahlcení pobytových úseků správního úřadu a paralýza jeho činnosti vůči ostatním cizincům.

Negativním jevem, který se s pokračujícím konfliktem začal v roce 2022 objevovat, je častější výskyt jedinců mezi **žadateli o dočasnou ochranu, kteří v ČR pobývali již před invazí, a to i nelegálně**. Byť jejich žádost o dočasnou ochranu je nepřijatelná, není možné s ohledem na přetrvávající konflikt tyto osoby v rámci standardních procedur vracet na území Ukrajiny a na našem území se tak nachází i osoby v rozporu s bezpečnostním zájmem ČR (osoby se záznamem v trestním rejstříku, nežádoucí pobyt apod.).

Zvýšení aktivit ukrajinských organizovaných zločineckých skupin představuje jedno z dalších potenciálních rizik souvisejících s příchodem osob z Ukrajiny. Nelze též opominout rizika

v oblasti trestné činnosti v rámci ukrajinské komunity (zaznamenány podvody, nabídky bezplatných služeb za úplatu apod.).

V souvislosti s extrémně rychlým navýšením počtu cizinců na našem území jsou významným rizikem omezené schopnosti infrastruktury adekvátně reagovat (již zaznamenaný **nedostatek ubytovacích kapacit a nedostupnost bydlení či značná zátěž na vzdělávací a zdravotnický systém**). Uprchlíká vlna tak může zásadně prohloubit strukturální deficity, na které je v souvislosti s růstem počtu cizinců v ČR již několik let upozorňováno.

Případná nedostatečná nebo neúspěšná integrace velkého množství osob pak s sebou přináší riziko vytváření uzavřených komunit cizinců, riziko sociální fragmentace společnosti, nárůstu xenofobie, netolerance a extremismu ve společnosti.

Vládní programy ekonomické migrace

I v roce 2022 vláda pokračovala v realizaci vládních programů ekonomické migrace. Jednalo se o dva programy s celosvětovou působností určené vysoce kvalifikovaným pracovníkům (**Program klíčový a vědecký personál a Program vysoce kvalifikovaný zaměstnanec**) a jeden program pro vybrané zdrojové země pro středně a níže kvalifikované pracovníky (**Program kvalifikovaný zaměstnanec**). V návaznosti na zrušení proti covidových restrikcí bylo v první polovině roku 2022 znovu obnoveno fungování **projektu tzv. zácviků**. Cílem všech výše uvedených programů ekonomické migrace je zjednodušit příchod kvalifikovaných pracovníků ze zahraničí na území ČR a **podpořit tak legální ekonomickou migraci**.

Kapacita vládních programů ekonomické migrace se od r. 2019 navyšovala až na současných téměř 55 000 lidí ze třetích zemí ročně, přičemž nejvyšší kapacita byla alokovaná na Ukrajinu a to 40 000 lidí ročně (Program kvalifikovaný zaměstnanec). V návaznosti na ruskou agresi proti Ukrajině došlo kromě pozastavení fungování zastupitelských úřadů ČR na Ukrajině také k zákazu podávání žádostí o pobytová oprávnění ze strany ruských a běloruských občanů. Tato situace měla dopad i na fungování vládních programů ekonomické migrace, neboť Ukrajina představuje hlavní zdrojovou zemi pro pracovní migraci. V reakci na tuto skutečnost vláda schválila k 1. 11. 2022 navýšení kvót ekonomické migrace pro zdrojové země Programu kvalifikovaný zaměstnanec (Moldavsko, Filipíny) a rozšířila tento program o nové zdrojové země (Arménie, Gruzie, Severní Makedonie). Celkově byla alokována dodatečná kvóta pro ekonomickou migraci ve výši 2 350 žádostí ročně.

Bezpečnostní aspekty zaměstnávání cizinců v ČR

Od roku 2017 vyhodnocuje MV 2x ročně vývoj bezpečnosti a veřejného pořádku v průmyslových zónách se zvýšeným počtem zaměstnaných cizinců v krajích Královéhradeckém, Plzeňském, Středočeském a Pardubickém. Na hodnocení se podílí Expertní pracovní skupina pro řešení problémů spojených se zaměstnáváním cizinců v průmyslových zónách.

V roce 2022 došlo k nárůstu kriminality v celé ČR a výjimkou nejsou ani sledované oblasti průmyslových zón, zvýšená kriminalita však přímo nesouvisí se zaměstnanými cizinci. Z pohledu Policie ČR, samospráv či Center pro integraci cizinců není oblast bezpečnosti v okolí průmyslových zón vnímána jako problematická. Pro samosprávy byla připravena „Metodická

příručka pro města a obce sousedící s průmyslovými zónami⁶⁰, která poskytuje informace o předcházení vzniku bezpečnostních problémů, případně radí, jak vzniklé problémy efektivně řešit či kde hledat pomoc pro jejich řešení.

Bezpečnostní aspekty migrace na úrovni EU

Od vrcholu pandemie v roce 2020, kdy byly počty kvůli protiepidemickým opatřením nejnižší od roku 2013, můžeme sledovat **soustavný nárůst počtu neregulérních příjezdů do EU**. V roce 2022 meziročně narostl jejich počet o **37 %** a celkově bylo za rok 2022 evidováno téměř **171 tisíc příjezdů**.

Na **centrální středomořské trase** bylo evidováno téměř 106 tisíc příjezdů, což představuje 55% nárůst oproti roku 2021. Tento nárůst byl způsoben především vyšším počtem migrantů mířících do Itálie, která zaznamenala nárůst o 56 %. **Západní středomořská trasa** byla jedinou trasou, kde byl v roce 2022 zaznamenán pokles, a to o 26 % s celkovým počtem 31 tisíc příjezdů. Na **východní středomořské trase** byl pozorován značný nárůst aktivity o 72 % s celkovým počtem 33 tisíc příjezdů.

Zdaleka nejvyšší nárůst byl však pozorován na **Západobalkánské trase**, kde bylo evidováno o 136 % pokusů o nelegální překročení hranic více při celkovém počtu téměř 146 tisíc. Příčiny lze hledat v externích faktorech, jako je **politická a bezpečnostní situace v zemích původu**, ale také v interních, například nízký počet provedených **návratů do zemí původu** kvůli neexistenci readmisních dohod, nebo také nedostatečná **harmonizace vízové politiky** západobalkánských zemí s politikou EU. Západobalkánská trasa je rovněž charakteristická vysokým počtem migrantů, kteří jsou v regionu přítomni již delší dobu. Většina nelegálních překročení hranic je proto spojena s osobami, které se v regionu zdržovaly již delší dobu a opakovaně se snažily dostat do cílové země v EU. V souvislosti se zvýšenou aktivitou docházelo také k **nárůstu organizované trestné činnosti v regionu** – pašování migrantů, obchodování s lidmi a dalším formám vykořisťování. Z výše uvedených důvodů se české předsednictví intenzivně věnovalo otázce řešení migrační a bezpečnostní situace podél západobalkánské trasy, především v rámci ministerské konference EU-západní Balkán, která se uskutečnila ve dnech 3. – 4. listopadu v Tiraně.

Instrumentalizace migrace běloruským režimem i nadále pokračovala. Na hranicích států EU sousedících s **Běloruskem** byl oproti roku 2021 pozorován snížený migrační tlak, kdy přes tuto trasu bylo v roce 2022 zaznamenáno 31 tisíc pokusů o překročení hranic EU, tedy o 35 % méně než v roce předchozím. Od října 2022 byl pozorován celkově klesající trend migračního náporu, především díky menšímu počtu pokusů o nelegální překročení litevské hranice. Riziko opakování situace je však i nadále vysoké a **na EU úrovni a mezi členskými státy i nadále panovala jasná reakce odsuzující jednání běloruského režimu**, odmítající jakoukoliv formu nátlaku a vyjadřující solidaritu se zasaženými státy.

Jakákoliv eskalace konfliktu nebo otevření nových front (např. z Běloruska) může zvýšit počet vnitřně vysídlených osob na Ukrajině (v prosinci 2022 odhadováno 5,91 milionu) a také příliv uprchlíků do EU. Dopady ruské agrese jsou i sekundárního charakteru, zejména v kontextu **potravinové bezpečnosti** a globálního růstu cen. Tato situace dopadá nejvíce na země, které již nyní hostí vysoké číslo migrantů a uprchlíků či země původu migrace. Tato situace tedy může mít do budoucna vliv na další nárůst nelegální migrace do EU.

⁶⁰ <https://www.mvcr.cz/clanek/aktualizovana-metodicka-pri-rucka-pro-mesta-a-obce-sousedici-s-prumyslovymi-zonami.aspx>

9. DATOVÁ PŘÍLOHA

CELKOVÁ KRIMINALITA V ČESKÉ REPUBLICE – VÝVOJ

Rok	registrováno	objasněno	objasněnost v %
2010	313 387	117 685	37,6
2011	317 177	122 238	38,5
2012	304 528	120 168	39,5
2013	325 366	129 182	39,7
2014	288 660	126 239	43,7
2015	247 628	112 141	45,2
2016	218 162	101 678	46,6
2017	202 303	94 890	46,9
2018	192 405	92 795	48,2
2019	199 221	93 202	46,8
2020	165 524	77 786	47
2021	153 233	72 493	47,3
2022	181 991	81 474	44,8

Další statistické údaje Policie ČR jsou dostupné zde: <https://www.policie.cz/clanek/policie-cr-web-informacni-servis-statistiky-statisticke-prehledy.aspx>

Statistické údaje z rezortu Ministerstva spravedlnosti jsou dostupné zde: <https://justice.cz/web/msp/statisticke-udaje-z-oblasti-justice>.

Další statistické údaje Probační a mediační služby jsou dostupné zde: <https://www.pmscr.cz/statistiky/>

OBCENÍ POLICIE V ČÍSLECH V LETECH 2018-2022

Rok	2018	2019	2020	2021	2022
Počet obecních policíí celorepublikově	377	378	380	391	392
Počet obecních policíí, které poskytly informace	375	378	380	391	391
Počet zaměstnanců OP/MP celkem	9 656	9 654	9 895	9901	9793
Počet strážníků OP	8 385	8 288	8 461	8 488	8422
Počet strážníků/čekatelů se středním vzděláním bez maturity	157	150	135	103	126
Počet strážníků/čekatelů se středním vzděláním s maturitou	6 720	6 810	6 932	6 895	6828
Počet strážníků/čekatelů s vysokoškolským vzděláním	1 277	1 283	1 343	1 393	1420
Celkový počet přestupků projednaných na místě	903 256	867 656	554 920	600 814	659 305
z toho přestupků proti BESIP (vyjma překročení rychlosti)	685 819	597 795	429 587	455 837	533 274
z toho přestupků překročení nejvyšší dovolené rychlosti	51 248	70 218	52 898	65 318	105 847
z toho přestupků proti veřejnému pořádku	28 242	28 078	22 495	26 157	24 263
z toho přestupků proti majetku	11 223	12 387	10 223	11 270	12 119
Celkový počet podezření ze spáchání přestupků oznámených přísl. orgánům	1 503 223	2 424 107	2 021 044	2 207 409	2 408 955
z toho přestupků proti BESIP (vyjma překročení rychlosti)	461 608	626 014	1 306 111	604 625	776 305
z toho přestupků překročení nejvyšší dovolené rychlosti	541 633	795 000	753 869	829 141	909 336
z toho přestupků proti veřejnému pořádku	23 246	25 795	25 424	27 082	30 395
z toho přestupků proti majetku	8 020	7 748	7 030	6 513	8 134
Celkem řešeno přestupků	2 406 479	3 291 763	2 575 964	2 808 223	3 068 260
Celková výše pokut uložených na místě (v Kč)	255 104 946	254 866 404	196 303 304	206 131 706	238 362 033
Finanční náklady na činnost policie za kalendářní rok (v Kč)	6 729 735 708	7 072 879 641	7 465 837 143	7 636 574 160	7 609 978 547
Počet důvodných podezření o spáchání trestného činu oznámených PČR	7 783	7 928	7 100	7 564	7 216
Počet fyzických útoků na strážníky	242	228	237	237	238
Počet případů použití služební zbraně	1	12	8	9	14
Počet uzavřených veřejnoprávních smluv podle § 3a z. o obecní policii	604	607	625	653	674
Počet rozhodnutí o odstranění vozidla	20 928	16 944	19 207	17 598	16 638
Počet osob převezených do záchytné stanice	8 361	8 997	6 632	7 606	7 434
Počet předvedených hledaných a pohřešovaných osob	6 435	5 562	4 677	3 379	3 280
Počet nalezených odcizených vozidel	301	180	147	185	184
Odchyceno zvířat	24 116	23 350	19 736	17 161	19 637
Počet úřadoven OP/MP s nepřetržitým provozem	163	162	165	172	172

9.1. Další zdroje informací

Zprávy o situaci a výroční zprávy

Zpráva o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku na území České republiky, Odbor bezpečnostní politiky MV

<https://www.mvcr.cz/clanek/statistiky-kriminality-dokumenty.aspx>

Výroční zpráva o extremismu, Odbor bezpečnostní politiky MV

<https://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocní-zpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx>

Souhrnné situační zprávy – Projevy extremismu a předsudečné nenávisti, Odbor bezpečnostní politiky MV

<https://www.mvcr.cz/clanek/ctvrtletni-zpravy-o-extremismu-odboru-bezpecnostni-politiky-mv.aspx>

Zprávy Národního monitorovacího střediska pro drogy a závislosti (NMS) o situaci v oblasti užívání nelegálních drog v České republice

- Zpráva o tabákových, nikotinových a souvisejících výrobcích v České republice 2021
- Zpráva o alkoholu v České republice 2021
- Zpráva o problematickém užívání psychoaktivních léků v České republice 2021
- Zpráva o nelegálních drogách v České republice 2021
- Zprávu o hazardním hraní v České republice 2021

<https://www.drogy-info.cz/publikace/vyrocní-zpravy/>

Výroční zpráva o situaci v oblasti migrace a integrace za rok 2021, Odbor azylové a migrační politiky MV

<https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/vyrocní-zpravy-o-situaci-v-oblasti-migrace-a-integrace.aspx>

Zpráva o stavu obchodování s lidmi v České republice za rok 2021, Odbor prevence kriminality MV

<https://www.mvcr.cz/clanek/obchod-s-lidmi-dokumenty-924305.aspx>

Zpráva o činnosti státního zastupitelství za rok 2021

<https://verejnazaloba.cz/nsz/cinnost-nejvyssiho-statniho-zastupitelstvi/zpravy-o-cinnosti/zprava-o-cinnosti-za-rok-2021/>

Výroční zpráva Úřadu evropského veřejného žalobce za rok 2021

<https://www.eppo.europa.eu/sites/default/files/2022-08/EPP0-Annual-Report-2021-CS.pdf>

Zpráva o činnosti národního korespondenta pro boj proti terorismu, extremismu a trestným činům spáchaným z nenávisti za rok 2021

<https://verejnazaloba.cz/wp-content/uploads/2022/07/Zpr%C3%A1va-NK-za-rok-2021-Lata-.pdf>

Zpráva o činnosti národní korespondentky, její zástupkyně a členů týmu pro boj proti obchodování s lidmi, zneužívání žen a dětí, nelegální migraci a zaměstnávání, genderové, domácí a sexuálně motivované násilí a pro ochranu práv obětí trestných činů za rok 2021

<https://verejnazaloba.cz/wp-content/uploads/2022/07/Zpr%C3%A1va-NK-za-rok-2021-Zezulov%C3%A1.pdf>

Zpráva o činnosti národního korespondenta pro boj proti drogové a farmaceutické kriminalitě a pro trestnou činnost ve zdravotnictví za rok 2021

<https://verejnazaloba.cz/wp-content/uploads/2022/07/Zpr%C3%A1va-NK-za-rok-2021-Bas%C3%ADk.pdf>

Zpráva o činnosti národního korespondenta pro boj proti kybernetické kriminalitě, pro ochranu práv k nehmotným statkům a kybernetickou bezpečnost za rok 2021

<https://verejnazaloba.cz/wp-content/uploads/2022/07/Zpr%C3%A1va-NK-za-rok-2021-Foldyna.pdf>

Zpráva o činnosti národního korespondenta pro boj proti korupci za rok 2021

<https://verejnazaloba.cz/wp-content/uploads/2022/07/Zpr%C3%A1va-NK-za-rok-2021-Pavl%C3%ADk.pdf>

Zpráva o činnosti národní korespondentky pro Eurojust, Evropskou justiční síť a pro společné vyšetřovací týmy za rok 2021

<https://verejnazaloba.cz/wp-content/uploads/2022/07/Zpr%C3%A1va-NK-za-rok-2021-Klou%C4%8Dkov%C3%A1.pdf>

Zpráva o činnosti národního korespondenta pro mimořádné události, trestné činy v dopravě, proti životnímu prostředí a pro ochranu kulturních památek za rok 2021

<https://verejnazaloba.cz/wp-content/uploads/2022/07/Zpr%C3%A1va-NK-za-rok-2021-R%C5%AF%C5%BEi%C4%8Dka.pdf>

Zpráva o činnosti národní korespondentky pro genocidu, zločiny proti lidskosti, válečné zločiny a ostatní trestné činy, které se nepromlčují, za rok 2021

<https://verejnazaloba.cz/wp-content/uploads/2022/07/Zpr%C3%A1va-NK-za-rok-2021-Richterov%C3%A1.pdf>

Zpráva o činnosti národního korespondenta pro boj proti finanční kriminalitě a praní peněz, pro vyhledávání, zajišťování a odčerpávání výnosů z trestné činnosti a pro ochranu finančních zájmů EU za rok 2021

<https://verejnazaloba.cz/wp-content/uploads/2022/07/Zpr%C3%A1va-NK-za-rok-2021-Kasal.pdf>

Zpráva o činnosti národního korespondenta pro boj proti daňové kriminalitě za rok 2021

<https://verejnazaloba.cz/wp-content/uploads/2022/07/Zpr%C3%A1va-NK-za-rok-2021-P%C5%99ichystal.pdf>

Zpráva o druhém kole procesu národního hodnocení rizik praní peněz a financování terorismu, Finanční analytický úřad

<https://www.financnianalytickyyurad.cz/informace-o-druhem-kole-narodniho-hodnoceni-rizik>

Zpráva o stavu kybernetické bezpečnosti za rok 2022, NÚKIB

<https://www.nukib.cz/cs/infoservis/dokumenty-a-publikace/zpravy-o-stavu-kb/>

Relevantní informace k oblasti vnitřní bezpečnosti obsahují také výroční zprávy příslušných organizací, které se touto oblastí zabývají.

Mezi ně patří například **výroční zpráva Finančního analytického úřadu**,⁶¹ **Národní protidrogové centrály služby kriminální policie a vyšetřování**,⁶² **Zpráva o činnosti Nejvyššího státního zastupitelství**,⁶³ **Zpráva o činnosti Generální inspekce bezpečnostních sborů**,⁶⁴ **Výroční zpráva o činnosti vojenského zpravodajství**⁶⁵ nebo **výroční zpráva Bezpečnostní informační služby**.⁶⁶

Informační portály a weby

Centrum proti hybridním hrozbám

<https://www.mvcr.cz/chh/default.aspx>

Bezpečnostní výzkum

<https://www.mvcr.cz/vyzkum/>

Portál Prevence Kriminality

<https://prevencekriminality.cz/>

Statistické údaje Policie ČR

<https://www.policie.cz/clanek/policie-cr-web-informacni-servis-statistiky-statisticke-prehledy.aspx>

Mapa kriminality Policie ČR

<https://kriminalita.policie.cz/>

Statistické údaje Probační a mediační služby

<https://www.pmscr.cz/statistiky/>

⁶¹ <http://www.financnianalytickyyurad.cz/zpravy-o-cinnosti.html>

⁶² <http://www.policie.cz/clanek/vyrocni-zpravy-annual-reports-jahresbericht.aspx>

⁶³ <http://www.nsz.cz/index.php/cs/udaje-o-cinnosti-a-statisticke-udaje/zprava-o-innosti>

⁶⁴ <https://www.gibs.cz/informacni-servis/zpravy-o-cinnosti-a-analyzy>

⁶⁵ <https://www.vzcr.cz/vyrocni-zpravy-o-cinnosti-vojenskeho-zpravodajstvi-41>

⁶⁶ <https://www.bis.cz/vyrocni-zpravy.html>

Statistické údaje Ministerstva spravedlnosti

<https://justice.cz/web/msp/statisticke-udaje-z-oblasti-justice>

Státní zastupitelství

<https://verejnazaloba.cz/>

Úřad evropského veřejného žalobce

<https://www.eppo.europa.eu/cs>

Vojenské zpravodajství

<https://www.vzcr.cz/>

Generální inspekce bezpečnostních sborů

<https://www.gibs.cz/>

Úřad pro zahraniční styky a informace

<https://www.uzsi.cz/>

Bezpečnostní informační služba

<https://www.bis.cz/>

Strategické a koncepční materiály

Strategie prevence kriminality v ČR na léta 2022–2027

<https://www.mvcr.cz/clanek/nova-strategie-prevence-kriminality-v-cr-na-leta-2022-2027-byla-schvalena-vladou.aspx>.

Koncepce boje proti projevům extremismu a předsudečné nenávisti 2021-2026

<https://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocni-zpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx>

Koncepce boje proti organizovanému zločinu do roku 2023 a Akční plán boje proti organizovanému zločinu na roky 2022 a 2023

<https://www.mvcr.cz/clanek/bezpecnostni-hrozby-337414.aspx?q=Y2hudW09Mg%3D%3D>

Národní strategie boje proti obchodování s lidmi v ČR 2020-2023

<https://www.mvcr.cz/clanek/obchod-s-lidmi-dokumenty-924305.aspx>

Meziresortní koncepce podpory bezpečnostního výzkumu ČR 2017-2023 s výhledem do roku 2030

<https://www.mvcr.cz/vyzkum/clanek/koncepce-meziresortni-koncepce-podpory-bezpecnostniho-vyzkumu-cr.aspx>

Koncepce environmentální bezpečnosti 2021-2030 s výhledem do roku 2050

https://www.mzp.cz/cz/environmentalni_bezpecnost

Národní strategie kybernetické bezpečnosti České republiky na období let 2021–2025

<https://nukib.cz/cs/kyberneticka-bezpecnost/strategie-akcni-plan/>

Koncepce rozvoje Policie ČR do roku 2027

<https://www.policie.cz/clanek/dokumenty-policie-ceske-republiky.aspx>

Přehled dalších strategických a koncepčních materiálů nabízí Databáze strategií.⁶⁷

9.2. ZKRATKY

Zkratky jsou zejména uváděny, pokud nejsou zavedeny přímo v textu, nebo jsou zavedeny a vyskytují se ve více kapitolách a jejich vysvětlení je nezbytné pro lepší porozumění textu.

CITES – Úmluva o mezinárodním obchodu s ohroženými druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin

CS – Celní správa České republiky

CZ PRES – předsednictví ČR v Radě EU

ČIŽP – Česká inspekce životního prostředí

ČR – Česká republika

DPH – Daň z přidané hodnoty

ETIAS – European Travel Information and Authorisation System

EU – Evropská unie

GIBS – Generální inspekce bezpečnostních sborů

GŘ HZS – Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR

HZS – Hasičský záchranný sbor ČR

IKSP – Institut pro kriminologii a sociální prevenci

KACPU – Krajská Asistenční Centra Pomoci Ukrajině

MPO – Ministerstvo průmyslu a obchodu

MŠMT – Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

MV – Ministerstvo vnitra

MŽP – Ministerstvo životního prostředí

NACPU – Národní Asistenční Centrum Pomoci Ukrajině

NATO – Severoatlantická aliance

NÚKIB – Národního úřadu pro kybernetickou a informační bezpečnost

OPL – Omamné a psychotropní látky

OSN – Organizace spojených národů

PČR – Policie České republiky

PMS – Probační a mediační služba

SIS – Schengenský informační systém

TZ – Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

UV – Usnesení vlády

VP – Vojenská policie

VS ČR – Vězeňská služba ČR

ZKB – Zákon o kybernetické bezpečnosti

⁶⁷ <https://www.databaze-strategie.cz/cz/CR>

Zpráva o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku na území České republiky v
roce 2022

Schválena usnesením vlády č. 512 dne 12. července 2023.

Ministerstvo vnitra, odbor bezpečnostní politiky
Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7 – Letná
e-mail: obp@mvcz.cz

Praha, 2023
Text neprošel jazykovou korekturou.